“SKETCH PROBLEM” IN MSFAU, ITU, AND METU: SHORT-TERM DESIGN EXERCISES IN ARCHITECTURE SCHOOLS IN TURKIYE

A THESIS SUBMITTED TO
THE GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES
OF
MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY

BY

ECEM KARABAY

IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR
THE DEGREE OF MASTER OF ARCHITECTURE
IN
ARCHITECTURE

APRIL 2024

Approval of the thesis:

“SKETCH PROBLEM” IN MSFAU, ITU, AND METU: SHORT-TERM DESIGN EXERCISES IN ARCHITECTURE SCHOOLS IN TURKIYE

submitted by **ECEM KARABAY** in partial fulfillment of the requirements for the degree of **Master of Architecture** in **Architecture, Middle East Technical University** by,

Prof. Dr. Naci Emre Altun
Dean, **Graduate School of Natural and Applied Sciences** _____

Assoc. Prof. Dr. Ayşem Berrin Çakmaklı
Head of the Department, **Architecture** _____

Assoc. Prof. Dr. M. Haluk Zelef
Supervisor, **Architecture, METU** _____

Examining Committee Members:

Prof. Dr. Ayşen Savaş Sargın
Architecture, METU _____

Assoc. Prof. Dr. M. Haluk Zelef
Architecture, METU _____

Assoc. Prof. Dr. Aktan Acar
Architecture, TOBB ETU _____

Date: 22.04.2024

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

Name Last name: Ecem Karabay

Signature:

ABSTRACT

“SKETCH PROBLEM” IN MSFAU, ITU, AND METU: SHORT-TERM DESIGN EXERCISES IN ARCHITECTURE SCHOOLS IN TURKIYE

Karabay, Ecem
Master of Architecture, Architecture
Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Haluk Zelef

April 2024, 166 pages

This thesis presents a comprehensive analysis of short-term design exercises conducted within architecture schools in Turkiye, with a specific focus on the use of architectural sketch problems in three renowned institutions: Mimar Sinan Fine Arts University, Istanbul Technical University, and Middle East Technical University. Utilizing a comparative research framework, the study investigates the nuances of architectural sketch problems, examining methodologies, procedures, instructional approaches, evaluation criteria, and pedagogical consequences associated with sketch problems at these institutions. The research methodology incorporates interviews with scholars, along with an analysis of exam materials, to elucidate unique practices and shared characteristics in using short-term design exercises as an assessment tool. By exploring the tradition and application of sketch problems in architectural education in Turkiye, this research aims to provide insights into effective pedagogical strategies, identify challenges of short-term design tasks, and propose recommendations for enhancing the utilization of architectural sketch problems in architecture schools in Turkiye. The findings of this comparative analysis will contribute to supporting architectural education practices and fostering

a deeper understanding of the role of short-term design exercises in evaluating architectural design proficiency.

Keywords: Short-term Design Exercises, Sketch Problem, Sketch Exam, Architecture Schools in Turkiye, Architectural Education

ÖZ

MSGSÜ, İTÜ VE ODTÜ'DE "ESKİZ PROBLEMİ": TÜRKİYE'DEKİ MİMARLIK OKULLARINDA KISA SÜRELİ TASARIM ÇALIŞMALARI

Karabay, Ecem
Yüksek Lisans, Mimarlık
Tez Yöneticisi: Doç. Dr. M. Haluk Zelef

Nisan 2024, 166 sayfa

Bu tez, Türkiye'deki mimarlık okullarında gerçekleştirilen kısa süreli tasarım çalışmalarının kapsamlı bir analizini sunmakta ve mimari eskiz problemlerinin üç tanınmış kurumda kullanımına odaklanmaktadır: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi. Çalışmada karşılaştırmalı bir araştırma çerçevesi kullanılarak mimari eskiz problemlerinin bu okullar arasındaki nüansları araştırılmakta; eskiz problemleriyle ilgili metodolojileri, prosedürleri, öğretim yaklaşımlarını, değerlendirme kriterlerini ve pedagojik sonuçları incelenmektedir. Araştırma metodolojisi, kısa vadeli tasarım alıştırmalarının bir değerlendirme aracı olarak kullanılmasına ilişkin uygulamaları ve ortak özellikleri aydınlatmak için akademisyenlerle yapılan görüşmelerin yanı sıra sınav materyallerinin analizini de içermektedir. Bu araştırma, Türkiye'deki mimarlık eğitiminde eskiz problemlerinin geleneğini ve uygulamasını keşfederek, etkili pedagojik stratejiler hakkında fikir vermeyi, kısa süreli tasarım çalışmalarının zorluklarını belirlemeyi ve Türkiye'deki mimarlık okullarında mimari eskiz problemlerinin kullanımını artırmaya yönelik öneriler önermeyi amaçlamaktadır. Bu

karşılaştırmalı analizin bulguları, mimarlık eğitimi uygulamalarının desteklenmesine ve mimari tasarım yeterliliğinin değerlendirilmesinde kısa süreli tasarım çalışmalarının rolünün daha derinlemesine anlaşılmasına katkıda bulunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kısa Süreli Tasarım Çalışmaları, Eskiz Problemi, Eskiz Sınavı, Türkiye'deki Mimarlık Okulları, Mimarlık Eğitimi

To all my friends and relatives…

Who kept asking me when I would finish my thesis.

ACKNOWLEDGEMENTS

I would like to thank my thesis advisor Assoc. Prof. Dr. Mustafa Haluk Zelef, who guided me with his valuable help and contributions throughout my studies, and the jury members Prof. Dr. Ayşen Savaş Sargın and Assoc. Prof. Dr. Aktan Acar, who contributed with their valuable criticism.

I would like to express my gratitude to Prof. Dr. Aydan Balamir, Ersen Gürsel, Prof. Dr. Nezih Aysel, Prof. Dr. Belkıs Uluoğlu, Assoc. Prof. Dr. Arbil Ötkünç, Assoc. Prof. Dr. Fatma Erkök and Assoc. Prof. Dr. Aslıhan Şenel, who added meaning to my work with their experiences and academic approaches.

I would like to thank all my friends who were there for me throughout this challenging process of writing, but especially to Onur Özder, who supported me whether directly or indirectly with all his heart. In addition, I would like to mention Samira Asadmossaffar, Miraç Ayça Türkfiliz, Gözde Özder Çakır and Onurcan Çakır, who were always supportive of me and shared their insightful suggestions and comments on my work.

I would like to end the acknowledgments by thanking my parents, Hatice and Tamer Karabay, to whom I am and will always be indebted for their unshaken faith in me. And my dear brother, Görkem Karabay, I hope this study will set an example for his future pursuits.

TABLE OF CONTENTS

ABSTRACT v

ÖZ vii

ACKNOWLEDGEMENTS x

TABLE OF CONTENTS xi

LIST OF TABLES xiv

LIST OF FIGURES xv

LIST OF ABBREVIATIONS xvii

1 INTRODUCTION 1

1.1 Literature Review 3

1.2 Purpose of the Study 4

1.3 Hypothesis and Methodology 6

2 ESTABLISHMENT, HISTORY, AND EDUCATION MODELS OF THE SCHOOLS 7

2.1 From Fine Arts Academy to Mimar Sinan University 8

2.1.1 Education Model 10

2.2 Istanbul Technical University (ITU): An Architecture Department Originated from An Engineering School 18

2.2.1 Education Model 19

2.3 Middle East Technical University (METU): An Architecture School in Anatolia 22

2.3.1 Education Model 25

3 SKETCH PROBLEM 29

3.1 History of Esquisse 31
3.1.1 French Model 31
3.1.1.1 The Ecole des Beaux-Arts 31
3.1.1.2 Charette 42
3.1.2 American Atelier 44
4 SHORT-TERM DESIGN EXERCISES IN ARCHITECTURE SCHOOLS IN TURKIYE 53
4.1 MSFAU 54
4.2 ITU 62
4.3 METU 70
4.4 A Comparison of the Short-term Design Exercises in MSFAU, ITU, and METU: Through The Experiences And Execution 76
5 CONCLUSION 87
6 REFERENCES 91
APPENDICES 99
A. The Architecture Competition Brief of the 1934-1935 Education Year (26th Year) in the Ecole des Beaux-Arts 99
B. The Admission Competition Brief of the Architecture Deparment in June 9th, 1913 100
C. The circular about the 9th Paris Prize in 1911 101
D. MSFAU 2018 Examination Directive, pp. 3-4 102
E. ITU Temporary change in Diploma Project Principles and prerequisites, Supplement-2 104
F. Mimar Sinan Fine Arts University, Faculty of Architecture, Department of Architecture, 2021 Architectural Project Studio Directive 105

G. Interview Questions for Scholars 115

H. Interview with Ersen Gürsel (MSFAU, formerly known as DGSA) (Prepared by the author, April 2024) 116

İ. Interview with Prof. Dr. Nezih R. Aysel (MSFAU) (Prepared by the author, April 2024) 123

J. Interview with Assoc. Prof. Dr. Arbil Ötkünç (MSFAU) (Prepared by the author, April 2024) 136

K. Interview with Prof. Dr. Belkıs Uluoğlu (ITU) (Prepared by the author, April 2024) 143

L. Interview with Assoc. Prof. Dr. Fatma Erkök (ITU) (Prepared by the author, April 2024) 147

M. Interview with Assoc. Prof. Dr. S. Aslıhan Şenel (ITU) (Prepared by the author, April 2024) 151

N. Interview with Prof. Dr. Aydan Balamir (METU) (Prepared by the author, April 2024) 155

O. Interview with Assoc. Prof. Dr. M. Haluk Zelef (METU) (Prepared by the author, April 2024) 162

LIST OF TABLES

TABLES

Table 2.1 Theoretical and practical course program of the Preparation Class 11
Table 2.2 Theoretical and practical course program of the Architecture Department 12
Table 2.3 Current theoretical and practical course program of the Architecture Department 15
Table 4.1 Information about the Interviewed Academics 77

LIST OF FIGURES

FIGURES

Figure 2.1 Course scheme according to the semesters, in the ITU, Department of Architecture..... 21
Figure 3.1 Inside An École des Beaux-Arts Architecture Atelier, Paris..... 33
Figure 3.2 Drawings for the admission competition of the École des Beaux-Arts by Jean Béraud. Elevations, cross-sections, plans, and perspective for a pantheon, 1903..... 34
Figure 3.3 Scheme showing Second Class course curriculum and requirements to pass to First Class..... 36
Figure 3.4 (Left) Assignment leaflet for the First Class Concours d'émulation "A Campanile (Bell Tower) or Courtyard for the bells", March 2nd, 1881. (Right) The drawing for a bell tower: elevation, and two plans by J. Vegund (?), 1881. 37
Figure 3.5 Drawings done for Esquisse part of Grand Prix Competition in 1800, showing plan, elevation, and section for a theatre. 38
Figure 3.6 A rendered cross-section drawing for the Grand Prix competition of 1890..... 40
Figure 3.7 Photograph of a project exhibition in the Salle de Melpomène in the École, ca. 1920–30. 41
Figure 3.8 (Left) Registration of projects at the foot of the statue of Melpomène, 1889. (Right) The Friday wheelcart collecting students' drawings for review, 1889. 43
Figure 3.9 Figure: (Left) A bulletin text describing the charette spirit of Ecole des Beaux-Arts, 1964. 44
Figure 3.10 Drawing for Fourth Analytique, "A Portico with a Pediment", by R.E. Nelson from the Cleveland School of Architecture, on the Bulletin of the Beaux-Arts Institute of Design Book of 1928. 47

Figure 3.11 Sectional elevation by George A. Licht, for the 1st Paris Prize in Architecture of the Society of Beaux-Arts Architects, 1904 48
Figure 3.12 Elevation Drawing by Frederic C. Hirons, for 3rd Paris Prize in Architecture of the Society of Beaux-Arts Architects, 1906 48
Figure 3.13 The circular about the 9th Paris Prize in 1911 49
Figure 3.14 Bulletin of the Beaux-Arts Institute of Design Book of September 1934 50
Figure 3.15 An International Athletic Center Preliminary Sketch (Left page) and First Prize Winner Drawing (Right page) on the Bulletin of the Beaux-Arts Institute of Design Book of September 1934 51
Figure 4.1 Site plan for a cinema-restaurant-casino building designed for the fifth project sketching competition, in 1/500 scale 55
Figure 4.2 Final Year's third sketching exam by Bruno Taut. Subject: "A summer house on the outskirts of Küçük Çamlıca". Time: 9am to 4pm. 57
Figure 4.3 Photo showing a project revision at ITU Gümüşsuyu Campus 63
Figure 4.4 (Left) Drafts on a sketch exam question that would be given to the 5th and 6th semester grade students. (Right) The sketch exam question for the 8th semester grade students. 64
Figure 4.5 Program brief of the sketch exam, prepared by Nezih Eldem for the 1959-1960 Fall Term Diploma Project, ITU Faculty of Architecture 67
Figure 4.6 Program brief of the sketch exam for the 1990-1991 Spring Term Diploma Project, ITU Faculty of Architecture 69
Figure 4.7 Two sketch problem briefs given in the second-year project studio (erudite) in 2017 71
Figure 4.8 Two sketch problem briefs for the third-year design studio of the 2017-2018 Fall Semester 73
Figure 4.9 Tentative schedule for the third-year design studio of the 2017-2018 Spring semester 75

LIST OF ABBREVIATIONS

ABBREVIATIONS

MSFAU: Mimar Sinan Fine Arts University

ITU: Istanbul Technical University

METU: Middle East Technical University

NATO: North Atlantic Treaty Organization

HC: Hors de Concours, meaning Out of Competition

US: United States

BAP: Bilimsel Araştırma Projesi, meaning Scientific Research Project

YÖK: Yükseköğretim Kurulu, meaning Council of Higher Education

YMM: Yüksek Mühendis Mektebi, meaning Master of Engineering School

NA: Never-Attend

VF: Vizesiz F, meaning F without a midterm grade

CHAPTER 1

INTRODUCTION

Architecture has unique education environments where diverse écoles and subjectivity come into prominence. This vocational education's teaching systems are so diversified that, with this aspect, it has a different structure than the education of all other professions. The fact that the profession lies at the intersection of technical and artistic interests makes its nature and training complex. Both vocational training and post-graduation studies contain features that can be a constant subject of discussion.

The main purpose of architectural education is to provide students with the ability to design. This objective, which is the main subject of architectural project studios, is also blended with the technical information given in other architecture courses. Project studios, where what has been learned within the framework of theoretical knowledge are rehearsed, also enable students to work on real-life design problems at lower scales, preparing them for the scenarios they may encounter in the sector after graduation. However, it is infeasible to teach project courses in parallel with all other courses and to determine the design topics according to the contents of other courses. These courses have facilitated the studios in providing students with the ability to comprehensively analyze and incorporate all the building systems during the design process, resulting in the design of structures that seamlessly function and accommodate habitation. It is both a challenging and tiring process for the student to collect all this theoretical and practical information in a single design project.

The design project, which might span several months, is usually closely supervised by instructors and assistants in the studios, and is evaluated within the critical framework established in the studios. Students have the primary responsibility for independently navigating through this demanding procedure, while the instructor's

role is to ensure that they do not stray excessively from the course of study. In this case, breaking the project down into a series of design phases would facilitate the management and implementation of the design. Thus, students can understand the process of sequential approaches in a long-term design project. Various and shorter design cycles reflect the student's best attempt to solve the problem based on what the student knows at the time. This type of training method emphasizes solving many problems simultaneously, as it frames a specific assignment rather than focusing on individual challenges. This also gives students a considerable amount of freedom in how they work on a problem.

Multiple training approaches exist that stimulate drawings that emphasize the first phases of the design process. One of these approaches is the sketch problem, which involves a brief design assignment that is intended to be finished within a limited timeframe. Sketch problems offer a real and indisputable opportunity to observe students' ability to solve design problems in a short time. As a result of this characteristic, sketch problems also appear as a type of exam in architectural education. Various architectural écoles have included the use of sketch problems into their curriculum by introducing a "sketch exam" and integrating it into their traditions. Sketch exams have been adopted by several institutions of architecture education in Turkiye long since, and are still being upheld with strict discipline.

Before diving deeper into the study, it is necessary to state the differences between the concepts of sketch problem, sketch exam, and charrette. In architectural education, the "sketch problem" refers to a short-term design exercise in which students are tasked with developing rapid design solutions within a limited time frame. Similarly, a sketch exam is a formal assessment method where students complete a design exercise within a specified time limit. However, it typically requires exam conditions. It is a structured and formal part of the curriculum, often held at the end of a term or course to assess cumulative knowledge and skills. Therefore, sketch exams occur less frequently throughout the semester, usually once or twice, often at key points such as midterms or finals. Not to mention, the results could formally be graded and contribute to the student's final grades or could be used

as a way of cross-checking. A jury of instructors reviews the submissions, and the criteria for assessment are more strict. These exams are conducted under controlled conditions, similar to other formal exams, with strict rules regarding time, resources, and collaboration.

On the other hand, while sketch problems and sketch exams focus on individual student work, a charette emphasizes collaborative design and teamwork. It is an intense, collaborative design session where a group of students or professionals work together to develop solutions to a design problem within a short timeframe. Thus, charettes can be part of formal workshops or competitions. The charette results could be reviewed by a panel, but they are not always graded.

Despite the widespread usage of these short-term design exercises in architecture education, there has been a lack of extensive studies conducted on this topic. Studies on the application approaches of sketch exams and assessment processes at architectural schools in Turkiye are now in the early stages, with limited research and readings available. For this reason, this study aims to investigate the role of architectural sketch problems and exams in architectural education in Turkiye. It is motivated by the scarcity of information regarding this practice and seeks to contribute to future research in this field. Nevertheless, at this point, it should be emphasized that this master's level study may be just the beginning of studies and archival research on the sketch problem.

1.1 Literature Review

The study started by conducting a comparative evaluation of the initial examples of research and publications in the history of architectural education, focusing on design problems that need to be solved in a short time. Then, the present utilization of this method in various fields worldwide has been studied, as well as its expansion through adaptation in other professions.

Three prominent architecture schools in Turkiye, whose traditions were inspired by the well-established institutions in Europe, were selected and their histories were studied. Old and new educational models in these schools were researched, compared and their attitudes towards the sketch exam were discussed. Sketch competitions[1] published in the architecture magazine of the period, "Mimar" (Arkitekt), were researched and examples were discussed. These were supported by images from the SALT archive. Recent BAP[2] texts, symposium presentations and exhibitions focusing on architectural education in Turkiye were examined.

Within the scope of the literature studies carried out in Ankara and Istanbul, the resources in the libraries of Istanbul Technical University and Middle East Technical University were examined, and open access publications in global libraries, which are accessible online from these institutions' systems, were used as resources. Various master's and doctoral theses about the history of three schools and education models have been examined through the National Thesis Center.

1.2 Purpose of the Study

Sketch problems are of great importance in architecture schools in Turkiye, but a comparative reading has not been made about the functioning, principles and results of these exercises. The aim of this study is to witness the ongoing adventure of sketch problems, and sketch exams in some institutions, throughout history and to investigate their place in architecture schools in Turkiye. The study compares the

[1] Sketch exams were held at MSFAU under the name "sketch competition" for a while. The school announced the subject of the exam given to the students in the architecture magazine of the time, MİMAR.

[2] Bilimsel Araştırma Projesi (Scientific Research Project) is an application developed in accordance with the Regulation on Scientific Research Projects of Higher Education Institutions, which was put into effect by YÖK as of 01.01.2002, in order to support scientific research in universities.

architectural sketch problems conducted in three different architecture schools in Turkiye, which have different architecture ecoles as their foundation. When comparing short-term design exercise techniques at these different schools, it is also important to consider the context, the goals of the educational institution, and the needs of students. Therefore, analysis of the types of short-term design exercises applied in these schools and assessment of how often these types or formats are used will be made, and the policies and the guidelines of each architecture school will be followed. The scheduling of these exercises and the security measures taken before and during the process will be explored.

It is noteworthy that a direct comparison is not possible to be completely accomplished because of a number of critical limitations when looking at the sketch problem procedures at the three institutions. Initially, the sketch problem process is influenced by the unique historical background of each institution. This historical difference naturally makes comparison difficult. Important factors are also the schools' geographical locations and their physical features. Compared to METU, which is situated in a rural location, Ankara, MSFAU and ITU are situated in Istanbul and provide students with diverse contextual experiences. These schools differ from one another also in their physical features, such as classrooms and faculty organizations, these influence the educational practices carried out within them. Above mentioned spatial differences create varying learning environments that cannot be directly equated.

By following the application principles, creation and evaluation processes of the short-term design exercises in these schools, their differences will be revealed and a comparison environment will be created. The foundations of this environment are formed by examining the history of architectural education in Turkiye, current architecture school practices and sketch problem questions. In addition, the place of the sketch problem in architectural education is questioned from the perspective of instructors in architecture schools in Turkiye.

As a result, based on all analyzes and research, it is aimed to make determinations, comments and predictions about the current situation and future of the use of short-term design exercises and to provide a source for future studies.

1.3 Hypothesis and Methodology

With the data obtained via the semi-structured interviews and archival research, it is expected to construe how sketch problems are approached in different architecture schools of Turkiye, what kind of place they have and the diversity these applications show. It is thought that, with the guidance of the information obtained, the impact of constantly developing technology and ongoing architectural design discussions on the sketch problem questions can be analyzed and will endorse the construction of future educational plans.

In the method of this thesis, publications, semi-structured interviews, and personal observations and findings were used, in accordance with the stated scope and objective. The place and importance of time-limited design tasks and sketch exams in architectural education life, information about the sketch exam culture and traditions of various architecture schools are presented to the reader through sources obtained by internet publications, archived periodicals, leaflets and photographs in individuals' archives, and published theses.

CHAPTER 2

ESTABLISHMENT, HISTORY, AND EDUCATION MODELS OF THE SCHOOLS

Until the mid-1900s, architectural education in Turkiye was mostly conducted as a scientific discipline inside civil engineering schools. Since the latter half of the 20th century, there has been a simultaneous growth in the number of architectural departments offering consistent and structured education in parallel with the development rate of the country. (Yazıcıoğlu,2013) At the present time, there are architecture departments in a total of 113 schools in Turkiye, 68 of which are state universities and 45 of which are foundation universities. (*Mimarlık Programı Bulunan Tüm üniversiteler*)

Sketch exams have been a long-standing tradition in many architecture schools in Turkiye. However, in line with the aim of capturing different perspectives and practices regarding architectural sketch problems, three leading architecture schools were chosen for comparison based on their different educational philosophies, strengths, and contributions to architectural education in Turkiye. The order of these institutions in the study, that is, the history of the institutions, educational models and sketch problem applications, will be shared chronologically according to the establishment years of the institutions. Mimar Sinan Fine Arts University (MSFAU), renowned for its value in artistic expression, and Istanbul Technical University (ITU), known for its technical approach to architecture, along with Middle East Technical University (METU), recognized for its comprehensive design and planning curriculum, embody distinct educational philosophies and pedagogical approaches within the context of architectural education in Turkiye. Each of these institutions has a long-standing institutional history, and each possesses its own

distinct traditions. As a part of their traditions, sketch exams vary in terms of methods and application principles.

2.1 From Fine Arts Academy to Mimar Sinan University

In an endeavor to become Westernized, the Ottoman Empire extended its connections with the West in the early 18th century. Eventually, it was recognized that the Empire's institutions and capacity were insufficient to address the issues that had arisen during this process. Ottoman's attempt to develop the country's infrastructure by keeping it under control forced them to adopt new technologies and reorganize the education system in a way that would make it reproducible within the country. (Tekeli & İlkin,1993) The use of European experts in the process of Westernization started with French officers, and during this period, many students were sent to European cities, especially Paris, to receive education. (Şahin, 1999) Upon their return to the country, these students were appointed as art educators at various government organizations, including several reputable secondary institutions. During this period, L'Ecole Des Beaux-Arts, an esteemed art school in Paris renowned for its comprehensive approach to art instruction, was regarded as a prestigious educational institution by students coming from the Ottoman Empire, as well as their European counterparts. L'Ecole Des Beaux-Arts would also serve as a model for the premiere fine arts institution of the Ottoman era, Sanayi-i Nefise Mektebi.

The first fine arts school of the Ottoman Empire was established during the reign of the Sultan Abdulhamid II on January 1, 1882, under the leadership of Osman Hamdi Bey, a renowned Turkish art historian, archaeologist, painter, and also architect. It started its education on March 2, 1883, in the building, which is on the premises of the current Museum of Ancient Oriental Works. The school held the distinction of being the first institution in the field of art and architecture in the country with the name of "Imperial Fine Arts School" (Mekteb-i Sanayi-i Nefise-i Şahane). In 1928, the school formerly known as Sanayi-i Nefise Mektebi underwent a name change

and became recognized as the “Fine Arts Academy”. Consequently, the school was the primordial Academy of Fine Arts in the nation. (Mimar Sinan Fine Arts University, 2019)

The institution, which was highly influenced by the educational model of Ecole Des Beaux-Arts, the Paris Institution of Fine Arts, was intended to teach painting, sculpture, architecture, engraving, and art courses under the 1882 regulations in higher education. (Uzun Aydın, 2014) The courses were based on ancient art studies. The school's first term began with eight professors and twenty students, all of whom were male and mostly non-Muslims. The number of students reached 200 in the late 1890s.

The founder, Osman Hamdi Bey, wanted the school to be adjacent to the Archaeological Museum. Thus, he instructed Architect Alexandre Vallaury to make a faculty building design next to the Çinili Köşk, opposite the main entrance of the museum. Vallaury then designed a structure with five classrooms and a workshop, which was utilized until 1916. Vallaury later became the school's first architecture instructor. (Keskin, 2017)

In 1911, a new instruction regarding the school's educational structure and curriculum inured. It stated that after a one-year preparatory education, the students had to take an exam to continue their departmental studies. The painting education would be five years, architecture and sculpture studies would be four years each, and engraving for three years. The previous age restriction for becoming a student was 17, but it had been decreased to 16; the upper age limit for studentship became 25. Students were required to have completed their high school education to be granted into the academy.

In 1938, a decision was made to extend the duration of the architecture education to five years following the high school education. The architecture department underwent a name change to the "Higher Architecture" department. In 1959, admission to all departments was granted to high school graduates solely on the basis

of an examination. Another change was that the duration of all departments' education became five years long.

Following the 1969 law, the academy gained scientific autonomy and was named "Istanbul State Academy of Fine Arts" (İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi). In 1982, the Council of Higher Education (Yüksek Öğretim Kurumu) consolidated all institutions of higher education, resulting in being named "Mimar Sinan University". In 2004, the institution underwent a name change and was renamed "Mimar Sinan Institute of Fine Arts". This consolidation included the incorporation of faculties such as Fine Arts, Architecture, Science & Literature, as well as the State Conservatory, Science and Technology Institute, and Social Sciences Institute. Today, the institution has three faculties, one state conservatory, one school, one vocational school, three institutes, thirty-two departments, and eighteen research and application centers. (Mimar Sinan Fine Arts University, 2019)

2.1.1 Education Model

The establishment of the school and the development of its curriculum were based on the changes subsequent to the 1893 reformation of Ecole Des Beaux-Arts, which had an understanding of Academicism and Neoclassicism. In this post-reform program, it was noted that the architecture department's curriculum was composed of many theoretical subjects, such as history, perspective, anatomy, literature, and art history. (Cezar, 1995)

The initial duration of study for the Architecture program at Fine Arts Academy was four years. There was an emphasis placed on theoretical courses, in contrast to the other three departments. Practical courses were offered in conjunction with theoretical courses during the first year of the study. Afterward, only theoretical courses were taught in the following years' classes. The first-year architecture students attended theoretical classes for three hours per week, as opposed to four hours per week for students of the other departments.

However, prior to starting their departmental education, the students were required to succeed in the preparation classes. The duration for the preparation class was one year, and every student who was registered in the faculty was subjected to the preparation education. The curriculum of the preparation class included both theoretical and practical courses, unlike present-day preparation education focusing on foreign language education. The theoretical courses were performed for 5 hours each week, in addition to the practical studies in the workshops. In order to progress to the major field of study, students were required to achieve success in the preparation class.

Table 2.1 Theoretical and practical course program of the Preparation Class

Source: Birol Keskin, "25 Haziran 1327 (1911) Yılına Ait Sanayi-i Nefise Mektebi'nin Talimatnamesi ve Ders Programı"

THEORETICAL LESSONS	**WEEKLY HOURS**	**WORKSHOPS**
Numbers (Arithmetic) and Geometry of Ordinary Shapes	1 HOUR	* Exercises on form geometry and explanation of shadow * Imitation of paintings from both simple and intricate plaster models of various styles * Adjunct illustrations of plants, leaves, flowers and fruits etc. from plaster models
Geometric Drawing and Shadow	2 HOURS	
Physics, Chemistry, and Scientific Presentation Exercise	2 HOURS	

The school offered practical courses in workshops, while theoretical courses were conducted in the school's special classrooms. According to Article 12 of the school's education instruction of 1911 (the last regulation from the Ottoman period), in order

to pass the class, students were required to achieve success in both practical and theoretical courses. A student who fails to achieve this condition for a duration of two years would be subjected to dismissal from the institution.

Table 2.2 Theoretical and practical course program of the Architecture Department

Source: Birol Keskin, "25 Haziran 1327 (1911) Yılına Ait Sanayi-i Nefise Mektebi'nin Talimatnamesi ve Ders Programı"

GRADE/YEAR	**THEORETICAL LESSONS**	**WEEKLY HOURS**	**WORKSHOPS (1 grade/year studio)**
1ST GRADE/YEAR	Algebra, Modeling and Mechanics	1 HOUR	*Pythagoras theorem *Painting polygonal shapes on murals, painting on murals that are equivalent to a collection or scene of similar shapes *Painting squares, hexagons and triangles within circles *Information about a smooth shape, the parts of the circle, the surface measurement of the circle and the object geometry *Planes, angles, objects, multi-plane angles and finding their volumes *Pyramids and finding their volumes *Cylinder, cone and their volumes, discussion on sphere
	Perspective (Menazir)	2 HOURS	
	Dissection (Anatomy) (Elective Course)	?	
2ND GRADE/YEAR	Practical and Theoretical Construction	6 HOURS	
	Cut Stone and Wood	1 HOUR	
	History of Art	2 HOURS	
3RD GRADE/YEAR	Practical and Theoretical Construction	6 HOURS	
	"*Fenn-i*" Architecture*	2 HOURS	
	Topography	1 HOUR	

4TH GRADE/YEAR	Practical and Theoretical Construction	6 HOURS	
	Architectural "*Usul-i Keşif*"**	1 HOUR	

** "Fenn-i Mimari": A theoretical course which gave information about arts & crafts and their differences, explanations about arts & crafts industry, information about science of architecture, and information about sculpting & painting.*

*** "Usul-i Keşif Mimari": A course that gave professional knowledge about masonry manufacturing, building supplies, and the building itself.*

Some theoretical courses were only for architecture majors, and some were taught to both architecture students and students from other departments. Once every three months during the semester, two exams were held for theoretical courses by the course's instructor. The results were sent to the directors. The final eaxms for all theoretical courses would start in mid-May and end within 30 days. The scheduling of these exams was determined by the administrative body of the educational institution and announced one week in advance. The format of exams could vary based on the course, as oral or written assessments. (Make-up exams were also held written or oral, depending on the course.) The results of the exams were announced to students upon the completion of the exams. The grading system used a scale of 10, with grades below 5 being deemed as unsuccessful. Students who could not achieve sufficient grades were unable to participate in academic competitions, and as a result, their competition submissions were not exhibited. Furthermore, these students would also fail their classes.

On the other hand, there were no routine examinations for any of the practical courses, which were conducted inside the workshops. Each department had its own

workshop studio, which was exclusive to the respective department. The workshops were accessible on all days of the week except holidays, and it was mandatory for students to participate in the workshops without any instances of absence. During the workshop hours, participants were required to adhere to certain regulations, including refraining from smoking, keeping all the work materials only within the workshop premises, and abstaining from consuming food inside the workshop studios. (Keskin, 2017)

Practical course exams for all four departments of the school were administered via competitions. For students to be eligible for participation in these competitions, it was obligatory that their works be unique. In addition, students were required to complete their competition work within the workshop studios at school, these works could not be taken out of the school premises. The competition works of the Department of Architecture were performed on the projects given in writing by the instructor specifically for each class, and students who did not complete the written partial explanations of a project were not eligible to participate in the competition.

The student's works were evaluated by a committee chaired by the school directorate. The committee was composed of school instructors, ten educated artisans, and national authorities prior to the opening of the exhibition. Practical courses, similar to their theoretical courses, were graded on a scale of 10. Students who got a grade below 5 were deemed unsuccessful. Practical courses, in contrast to theoretical courses, did not offer make-up exams. Students who failed to complete competition assignments were, therefore, unable to pass the class.

In the "Instructions for the Architectural Branch of the Academy of Fine Arts" (Güzel San'atlar Akademisi Mimarî Şubesi Talimatnamesi) published in the 3-4 issue of ARKİTEKT magazine in 1940 (111-112 issue), it is written as follows:

> *"Article 27 - Students are required to complete two projects each in the third and fourth grades, and one project each in the fifth grade during the first semester. Those who have the project they prepared in the first semester of the fifth grade accepted are subjected to a three-day sketch*

exam. On the first day of this exam, the student draws the sketch of the task to be given, and on the second and third days, he draws its details and makes internal decorations. Sketch exams start at 9 am and continue until 18 pm. Those who fail this exam are expelled from the fifth grade and are forced to continue in the same grade the following year."

According to the present academic year plan, there are no architectural project courses in the first and second semesters. Instead, there are courses on architectural knowledge and courses on drawing and representation techniques that aim to enhance students' understanding of architectural knowledge. In the third semester, the project course is handled as an 'application project'. When it comes to the fourth semester, an architectural project course is added to the application project. The architectural project courses continue in the fifth, sixth, and seventh semesters. In the final semester, the architectural project course takes on a qualified and challenging identity in terms of both application and design, as the sum of the previous semesters, under the name of 'final project' or 'graduation project'. (Yazıcıoğlu, 2013)

Table 2.3 Current theoretical and practical course program of the Architecture Department

Source: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, "Mimarlik Bölümü Ders Bilgi Formları"

SEMESTER	COURSE NAME	THEORETICAL CLASS HOURS	PRACTICAL COURSE HOURS
1ST SEMESTER	Construction Materials	2	1
	Mathematics	2	0

	Basic Concepts in Art and Architecture	2	1
	Architectural Technical Drawing	1	2
	Statics - Strength of Materials	2	0
	Introduction to Architectural Design	2	3
	Architectural Design Issues	2	0
2ND SEMESTER	**Building Design, Theory and Methodology-1**	2	2
	Structural Design	2	0
	Building Technology I	2	2
	History of Art and Architecture	2	0
3RD SEMESTER	**Building Design, Theory And Methodology-2**	2	2
	Architectural Detailing	2	2
	Building Technology-II	2	2
4TH SEMESTER	**Architectural Design Studio I**	4	7
	Physical Environmental Analysis and Control	2	2

	Environmental Design	2	0
	Office Practice		
5TH SEMESTER	**Architectural Design Studio II**	4	7
	Architectural Survey and Conservation-1	2	2
	19th And Early 20th Century Architecture	2	0
	Application Project	2	4
6TH SEMESTER	History of Architecture From the 1920's to the Present	2	0
	Architectural Design Studio III	4	7
	Spatial Organization	2	2
	Architectural Survey and Conservation II	2	2
	Building Installation	2	0
7TH SEMESTER	On-Site Practıce	0	0
	Architectural Desıgn Studıo-IV	4	7
	Planning Law	2	0

	Urban Planning Design	3	2
8TH SEMESTER	Construction Management and Economics	2	0
	Graduation Project	4	8

2.2 Istanbul Technical University (ITU): An Architecture Department Originated from An Engineering School

The Faculty of Architecture was first established as "*Hendese-i Mülkiye Mektebi*", which was founded on November 3, 1883, by the Sultan Abdulhamid II in order to teach engineering to Turkish and Muslim groups after the Ottoman-Russian War. Until then, engineering education in the Ottoman Empire was previously given in *Elektrikhane-i Bahrî-i Hümâyun* and *Elektrikhane-i Berrî-i Hümâyun*. Bekir Pasha, Minister of Artillery, established an artillery and architecture (fortification and civil engineering) class within this educational institution in 1849.

The earliest education plan of *Hendese-i Mülkiye Mektebi*, road, bridge, and various building constructions were taught in an integrated program, which was "Construction-Architecture". This was acknowledged as a single profession. The education was originally planned to be seven years. This seven-year curriculum was the same as those of its European equivalents. The first three years were preparation classes, followed by four years of engineering education. All of the civil engineering subjects were taught in this school. The first graduates of the school received a five-year engineering education, in later years the duration of engineering education increased to five years, and after 1887, to seven years. Later, the school's education became more similar to the German system. (Çeçen, 1988)

In the year 1909, the educational institution underwent a separation from the military administration and established an affiliation with the Ministry of Public Works

(Nafia Nezareti). Consequently, it was officially designated as "Mühendis-i Ali". As a consequence, the institution was structured into distinct sections: Road, Railway, Water Works, and Civil-Architecture. Each of them specialized in the training of individuals across various technical disciplines. The institution obtained formal recognition in 1928 and was designated as the "High of Engineering School" (Yüksek Mühendis Mektebi). Subsequently, in 1940, the architecture division (Civil-Architecture), responsible for training individuals in both engineering and architecture, commenced its operations and began producing its first group of graduates.

The school, affiliated with the Ministry of National Education in 1941, was designated as the "Higher Engineering School" (Yüksek Mühendis Okulu). And in 1944, the implementation of the Universities Law resulted in the transformation of the Master of Engineering School into an independent educational establishment known as "Istanbul Technical University." This school offered a comprehensive educational program spanning to 10 educational semesters. The transformation of the "Civil Engineer-Architecture" branch into the "Faculty of Architecture" resulted in the implementation of a distinct curriculum. Reform studies began in 1955, and education & training programs were advanced under these studies. As a result of this reorganization efforts in 1973, 13 chairs were created under 5 departments. *(Taşkışla Kronolojisi)* Today, the Faculty of Architecture offers undergraduate education via these 5 departments, as well as master's and doctorate level education through 20 postgraduate programs over 11 science branches. *(Tarihçe)*

2.2.1 Education Model

ITU's architectural education puts an emphasis on the technical challenges of the discipline. The curriculum places a focus on engineering-related aspects of architecture, such as structural systems, building technologies, and construction methods. Considering the school's engineering-oriented background, its architecture program provides a closer integration of architectural education with engineering

disciplines, influencing the approach to design and problem-solving. Courses such as Structural Mechanics, Building Materials, Structural Analysis, and Building Production Systems are examples of this technical approach.

At present, the pedagogical approach at ITU prioritizes student-centered learning, encouraging active participation, critical thinking, and development of problem-solving skills. Students are encouraged to use innovative technologies and digital tools, thereby improving their design and visualization skills. Furthermore, ITU has a specific focus on the urban context within its architecture education. Istanbul's rich cultural and historical heritage is considerably made use of by focusing on contextual studies, exploring the city's architectural heritage and its influence on contemporary design. Courses or studios may address urban planning, urban design, and the relationship between architecture and the cityscape.

Since 2015, ITU’s first-year design students start their education at the "Foundation Studio" (Temel Eğitim Stüdyosu), which consists of three courses: Basic Design, Project, and Visual Communication. Among these courses, where students from different departments meet, Basic Design and Project have design-oriented assignments. The purpose of these two courses is to prepare students for the design project courses specific to their departments. In the Basic Design course, the fundamentals of design are taught, and this course is taken only in the first semester of education. The Project course, which would be replaced by the design studio course in the following semesters, continues for the whole year (for two semesters) and covers design problems at variable scales. In addition, the beginning of the second semester marks the beginning of service courses that augment the project course.

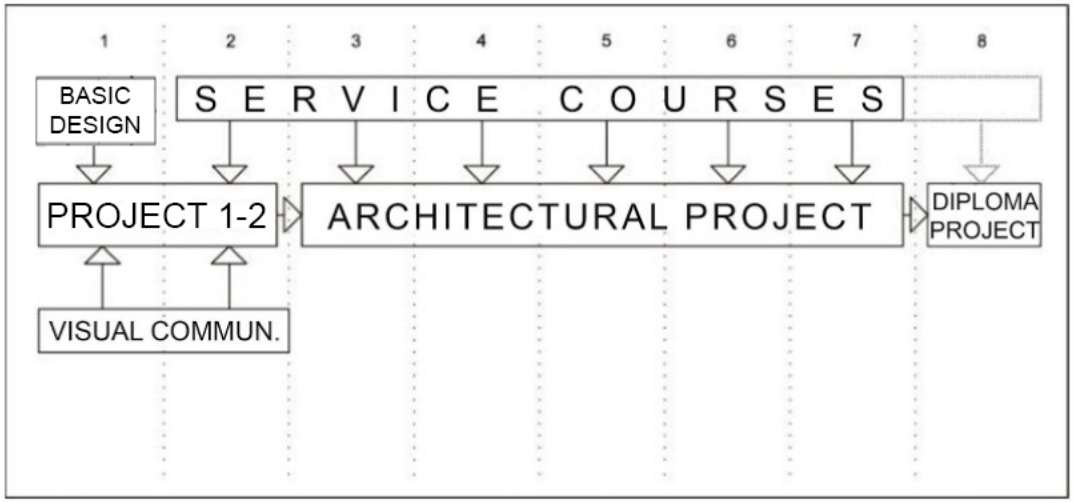

Figure 2.1 Course scheme according to the semesters, in the ITU, Department of Architecture

Source: Fatih Yazıcıoğlu, Ph.D. Dissertation

In the third semester, when architecture students pass this mixed studio specific to the first year, the architectural project courses start. These courses are taught in the same manner: in a studio, two days a week, for a total of 8 hours. Instructor teams consist of an instructor and a research assistant[3]. The subjects of term projects are decided by the instructor team of the section and announced to students before the semester begins so that students can choose their own section according to the project topic they want to work on that semester. Subsidiary design problems or warm-up exercises can be done regarding the design project to be carried out during the term.

The architectural project course of the semester 8 is an exception, under the name of "Diploma Project". This project is often organized in a manner in which the student is responsible for handling their design studies on their own and participating in a

[3] The institution holds strong connections with the architectural industry and professional bodies. In the 3rd and 4th year studios, not only faculty members but also professionals invited from outside serve as instructors. This provides students with networking opportunities, internships, and practical experiences within the field.

limited number of juries. While the design projects of previous semesters were evaluated only by the teaching staff of that section, consisting of the instructor and the assistant, the evaluating jury of the Diploma Project includes instructors from different departments and invited external examiners, such as professionals from the sector[4]. The course calendar consists of three intermediate and a final jury. The deliverables are further detailed in each intermediate jury. At the end of the semester, students have to present a design that works with all its sub-systems. During juries, students make presentations within limited periods of time, and the jury's comments are also heard within the time limit.

Diploma Project, unlike other architectural project courses, includes a formal sketch exam for the whole studio grade. Whether or not this sketch exam is included in the final grade depends on the decision of the jury group, but it is a requirement for each student to participate in this exam to pass the diploma project. According to the department regulations, a sketch exam is not required in any architecture studio course given before the Diploma Project. However, depending on the decision of the studio director, sketch problems may be given as quizzes throughout the semester.

2.3 Middle East Technical University (METU): An Architecture School in Anatolia

At the beginning of the 1950s, under the influence of the Cold War, Turkiye took its place in the Western Block and NATO. During the rule of the Democratic Party, as part of the party's liberal policy, the country cooperated with other countries and organizations and received financial and technical support from them. (Gül, 2023)

[4] Depending on the given diploma project topic, the core jury members may invite professionals to the school to make presentations or conduct workshops throughout the semester. These invitees are considered "consultants" for the Diploma Project.

At that time, the number of higher education institutions in the country was insufficient. Within the scope of the United Nations' Technical Assistance Program, foreign experts came to the country and prepared reports on the situation of the country in their fields of expertise. Charles Abrams, a professor at the Department of Architecture at the University of Pennsylvania, also attended to provide consultancy on construction works and urban planning. After presenting his report on unplanned urbanization and irregular settlement in Central Anatolia, he expressed his opinion to the authorities about establishing an architecture school in Anatolia. (Reed, 1975)

It was initially planned that this new university would be a small-scale educational institution that would focus on architectural education, but there were not enough urban planners working in the country's state institutions to enable the developing Central Anatolia to show continuous progress in terms of both architecture and urbanism. On the other hand, according to Abrams, existing architecture schools were serving as engineering schools and there was a great lack of knowledge about legislation in the construction industry in the country. (Abrams, 1964) Hence, existing acknowledged architects could not work efficiently because they did not work under any policies or programs. Therefore, this new school had to be not only an architecture school but also provide training for other professions. While Abrams shared his idea of establishing a university with ministry officials, Vecdi Diker, the founder and first general director of the General Directorate of Highways, claimed that different branches should be included in the school and convinced Abrams on this issue. (Reed, 1975) Thereupon, in 1954, a proposal was made to the Deputy Prime Minister and then to the Minister of Education to establish a new university. Then Prime Minister Adnan Menderes' positive stance on the matter allowed for the establishment of a more extensive institution, and the school began its academic activities on November 15, 1956, under the name "Middle East High Technology Institute."

It was opened as an "institute" instead of a "higher education school" in order to make the establishment process easier and faster. Therefore, the institution operated

without having a legal status for some time. Two laws providing a special status and legal basis for the institution were passed by the parliament, the first in 1957 (Law No. 6887 on METU's Establishment and Preparations) and the second in 1959 (Law No. 7307 on Establishment of the University). After the 1957 law, the institute took the name "Middle East Technical University". And with the implementation of the 1959 law, the school's authority shifted to a rector and the Board of Trustees, who would develop the institution's policies, instead of its regulations being dictated by the rules set out by the Ministry of Education prior to the enactment. (Gül, 2023)

During the university's efforts to establish legal and institutional boundaries, the institute started its academic activities by enrolling 50 students in the Department of Architecture. Thomas B. A. Godfrey played a crucial role in the establishment of the METU Faculty of Architecture. Appointed by the UN in September 1956, Godfrey actuated the implementation of the proposal for a school of architecture and regional planning in Ankara. Following this, he took on the roles of Dean of Architecture and Director of METU. (Yorgancıoğlu, 2010) Mechanical Engineering and Civil Engineering departments were opened following the Architecture Department. Due to the growing number of departments and students, the existing building designated for educational purposes became insufficient. Eventually, in 1963, the campus was relocated to its current location. For this new campus settlement, a nationwide competition was held. Although the participation was national level, the jury of the competition had an international lineup. In September 1961, the project of Behruz Çinici and Altuğ Çinici was announced as the first among the 25 participating projects. Shortly after the announcement of the results, the construction of the new campus, which would constitute the current METU campus, started.

The establishment of METU might be identified as one of the subsequent outcomes of Turkiye's close interactions with the United States in the 1950s, and as a result, the establishment and educational structure of its Department of Architecture diverged from other existing institutions since it was founded upon the principles and organizational framework of the North-American university model. Students would be approved based on a yearly test administered by the school itself. Because

the school's objective was to accept and educate students from all around the Middle East, this exam was also given at the Turkish Embassies in these countries. Both because of this international atmosphere and for students to be able to follow contemporary studies in the West, the education language was decided as English. (Uysal, 2003) However, the presence of foreign features in the physical environment of the school elicited comments from other educational institutions and the parliament with regard to its education in English (Pamir, 1986). In 1958, public unrest against the plans and weight of the leading countries in the United Nations and America caused reactions to again focus on the school's language of education.

The school, which started education in 1956 with 30 students, had 30 graduates in 1960 with its ever-growing staff and increasing number of students. 19 of these first batch of graduates were architecture students. Today, there are five faculties in METU Campuses in Ankara, Northern Cyprus, and Erdemli, where 43 undergraduate programs are carried out.

2.3.1 Education Model

From 1956 to 1961, METU implemented an architectural education system that followed the Bauhaus model applied in North-American architecture schools after World War II. One of the main characteristics of this educational model was its emphasis on student creativity and incorporation of learning by doing method. After the 1960s, METU took its share of the social, cultural, and political developments in the country, and local architectural problems became the main focus of in the design studios. In 1966, more abstract projects began to be studied in the basic design studios offered in the first semester and the fringing in the educational approach increased, and by the 1970s, with the addition of courses from other disciplines to the architecture curriculum (Uysal, 2009), it reached its closest form to today's education model.

METU's architecture education curriculum urges upon a solid conceptual foundation. Its comprehensive and interdisciplinary educational approach places an emphasis on the integration of theory and practice, design and research, and technical abilities in a balanced manner. Collaboration between different disciplines, such as urban planning, landscape design, and architectural design, is encouraged via given design courses. Students are provided with a comprehensive grasp of the built environment through this interdisciplinary approach.

Design studios serve as the core of METU's architecture education. Students take two foundational courses in their first year of architectural education before entering the architectural design project studio in the third semester. These courses are the "Basic Design" course in the first semester and the "Introduction to Architectural Design" course in the second semester. While the Basic Design course puts emphasis on the fundamentals of design, materials and tools, skills, and problem-solving strategies (Savaş, n.d.), the Introduction to Architectural Design course discusses the foundational connection between architectural design and the design concepts explored in Basic Design. Students are encouraged to investigate and explore architectural concepts and physical components that form architectural space. Upon completion of the first two semesters' foundational design studios, students become qualified enough to progress to the architectural project course, equipped with a solid understanding of fundamental principles and concepts in architectural design, and having the necessary skills to address basic architectural challenges. (METU, 2013)

Architectural project courses begin in the third semester of the education. Within the context of project courses, students are tasked with developing unique design projects according to the given topic while being supervised by the faculty members. The topics of project courses, which are offered every semester until graduation, progress in complexity throughout the program. Students are able to develop their abilities and methods based on constructive criticism from both the faculty members and their classmates, as a typical and continuous evaluation and feedback procedure of the school's education model.

In the design studios that serve as the core of METU's architecture education, students are encouraged to establish a firm theoretical and conceptual foundation. The project course places an emphasis on critical thinking, contextual awareness, and the capacity to articulate design concepts using a range of mediums, such as drawings, models, and presentations. These are presented in juries at regular intervals during the course of the semester. Audiences are welcome to participate in these juries, and the designs are reviewed critically within the context of a conversation setting.

There are compulsory courses on architectural representation techniques in the first two semesters proceeding in parallel with design courses. With the start of the second semester, students start taking service courses, such as Architectural History and Building Materials & Construction Technologies courses. These are in conjunction with the architectural project courses and are provided throughout the second and third grades/years. Architecture History courses explore the evolution of architecture, various movements, styles, and their cultural, social, and historical contexts. This provides a critical understanding of architectural heritage. On the other hand, Building, Materials & Construction Technologies courses focus on the technical aspects of architecture, including construction materials, building methods, structural systems, sustainability, and environmental considerations.

METU's interdisciplinary approach to architecture education provides a more holistic understanding of architecture, incorporating aspects beyond the design studio, such as urban planning, landscape design, and environmental studies. The school offers courses related to urban design and planning principles, such as Principles of City Planning and Urban Design course, and related to landscape space and concepts, such as Landscape Design course. In addition, students get the opportunity to select elective courses based on their interests or career aspirations. These might include courses in specialized areas such as digital design, freehand

drawing, advanced building systems, and site planning[5]. In the final semester, the program provides a Professional Practice course to cover aspects related to the practice of architecture, including architectural practice management, legal aspects, professional ethics, and regulations.

[5] In order to graduate from school, students must complete 10 elective courses.

CHAPTER 3

SKETCH PROBLEM

"The sketch is communication

- *between 'me' and 'I'*
- *between me and you*
- *between student and teacher*
- *between architect and client"* (Cold, 1995)

Esquisse, "sketch" in French, is defined as a preliminary design drawing or initial sketch that depicts the general characteristics of a proposed project. Originating in the Ecole des Beaux-Arts, the sketch problem is a self-contained assessment that would be completed in a relatively short period of time at the start of the design process, lasting one day at maximum. Sketch problems are often used as a teaching method in architecture schools. Besides, they can be used by professionals as an exercise to improve their design skills. Therefore, sketch problems can vary in complexity and scope. As a teaching method, designs may be assigned within certain constraints, such as site boundaries, budget, functionality, sustainability requirements, or cultural/historical elements, in line with the focused objective or learning outcome. In the sketch problem, the question may even focus on a specific aspect of what has already been designed, such as material, structure, or lighting.

Sketch problems encourage creative thinking, analyzing problems, and generating multiple design ideas through sketching. Rapid visualization and transferring of ideas allow the rapid development of concepts for different topics and the ability to go over various design solutions before moving on to detailed drawings or work on the computer. Sketch problems help students develop critical thinking, problem-solving, spatial understanding, and communication skills. On the other hand,

professionals can be encouraged to embrace creativity and innovation in their design processes by the use of sketch problems.

In many different architectural education schools, analytic projects of short duration are frequently given to the class during the early weeks of a studio project, communicating an expectation of certain methods that each student should follow in the same order. Studio instruction becomes more reactive towards student-initiated moves after this synthesis begins. It is significantly less common for design instructors to enforce certain, predefined, external methods on students at this early design level, and it is much less probable that such policies will be enforced on the entire class. However, it can occur when sketch problems are offered late in a project. These are frequently meant to pull students "out" of a problem as a form of respite. (Ledewitz, 1985) The short-term projects given at any time in the design process might appear with the names ‘esquisse’ or ‘charrette’ in various architecture schools. Although these terms are shown as synonyms, the activity processes of each take on a different orientation.

A "sketch problem" is a short-term design exercise where students develop rapid design solutions within a limited timeframe. Similarly, a sketch exam is a formal assessment method conducted under exam conditions, making use of a sketch problem in its brief. Throughout history, the sketch exam has often been referred to as "esquisse"[6]. These are less frequent, formally graded, and involve strict rules and evaluation criterias. In contrast, a charette focuses on collaborative design and teamwork. It is an intense design session where a group works together to solve a design problem quickly, often as part of workshops or competitions. Charette results may be reviewed by a panel but are not always graded.

[6] In École des Beaux-Arts and American ateliers, it was directly called "esquisse" without using the word ‘exam’. In architecture schools in Turkiye, the practice of short-term design exercises could be called “doing an esquisse/a sketch” (eskiz yapma).

Although this study does not focus in detail on the implementation of short-term design exercises at the Bauhaus, it is intended to offer a perspective on mentioning the praxis as a part of the general education philosophy of the school. Short-term design studies were an integral part of the Bauhaus curriculum because the educational approach emphasized practical and hands-on experience as well as theoretical study. Often, students were given regular short-term design exercises called "exercises" or "assignments" in studios. These exercises, sometimes functioning like a game, often focused on specific design principles, techniques, or materials and aimed to develop students' skills, creativity, and problem-solving abilities. (Wick, n.d.) For example, in the preliminary course (Vorkurs) run by Josef Albers and later by László Moholy-Nagy, students engaged in assessments exploring the fundamentals of form, color and materials through activities such as paper folding, collage making and color studies. (Schmidt, 2022)

On the other hand, the Ecole des Beaux Arts' sketch exam tradition is significant in the course of this study since the école's form of instruction substantially led the architectural field and in the manner in which architects were educated up until the Bauhaus effect. Theory was taught in the school, and how to design was taught in the offices. The point is that these were two different types of teaching and two very distinct topics, each of which is taught by a different individual.

3.1 History of Esquisse

3.1.1 French Model

3.1.1.1 The Ecole des Beaux-Arts

In 1671, Jean Baptiste Colbert founded the Academie Royale d'architecture. There were no design studies at the Royal Academy, and courses were given as lectures. Drawing and design practices were made in architectural offices. (Broadbent, 1995) These offices were run by architects, who were masters, or *patrons* of the students.

50 to 100 students from different grades worked together in these offices. The master would visit the office once a week, give suggestions, and motivate the students in their work. (Carlhian, 1979) Throughout the year, a professor from the Academy would deliver weekly public lectures. When the Royal Academy of Painting and Sculpture established annual Grand Prix competitions, the Academie Royale d'architecture took on this competition practice. (Armstrong et al., 2017) From 1720 onwards, the school organized annual competitions, the winners of which received the right to study at the French Academy in Rome. In 1763, monthly competitions were added to the annual competitions, and the Academy continued these competitions until the French Revolution in 1789. Thereafter, the Academy was closed in 1793 by the order of the National Convention.

In 1819, Ecole Royale des Beaux-Arts was founded at the request of painter Jacques Louis David. As Broadbent (1995) reports, the curriculum comprised lectures on a variety of topics, including construction and the history of architecture (p.15). Though solely scientific courses were evaluated out of these courses, monthly architectural composition competitions persisted. These competitions could be of two types: one was the esquisse, a small-scale design problem or sketching of what could be part of a larger context, and the other was *projets rendus* (rendered projects), the finished design of a small building with rendering included. In the second half of the 1800s, the school changed its name to simply école des Beaux-Arts, and annual “construction" competitions were added to the monthly competitions. These competitions were called "*éléments analytiques*" (analytical elements), and submissions had to be made in full detail, with the designs ready to be built. (ibid., p.15)

Competitiveness has been a fundamental objective of the Ecole des Beaux-Arts. Students were accepted to the école in accordance with their designing abilities and

through biannual admissions competitions known as "*concours d'admission*"[7]. Architecture offices/ateliers, which constitute a large part of student life, were an important factor for the candidates to improve themselves sufficiently for the entrance competitions. People would attend an office/atelier before entering the école, start exercising there, and if they were accepted to the école, they would continue to work there until their graduation project. In this case, a bond based on cooperation was formed between the students (*anciens*) in the office/atelier. They would help each other with their work, older students would give feedback to younger students' works, and they would all work on projects together.

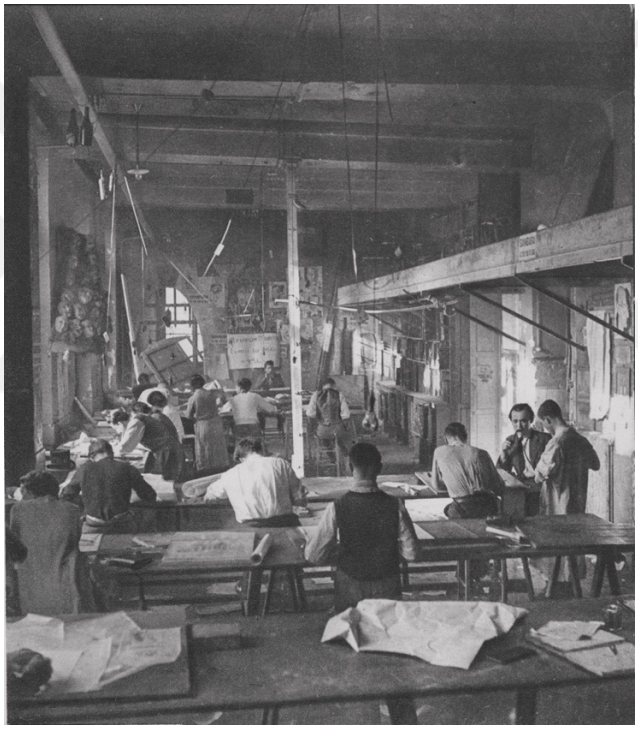

Figure 3.1 Inside An École des Beaux-Arts Architecture Atelier, Paris.

Source: Livre Grande Masse des Beaux-Arts, 1937.

[7] Until 1823, admission to the school was received with the reference of sponsors. (Baudez & Cassidy-Geiger, 2021)

The école's candidates had to start anew to prepare for the entrance exam after the basic high school education. Although offices/ateliers prepared them for the design and technical drawing parts, students' drawing abilities and scientific knowledge were also effective for admission. The entrance exam consisted of three stages. The first stage, the "esquisse d'admission", was a 12-hour sketch problem. According to Carlhian, it was a "simple in nature" exercise. (Carlhian, 1979) Plans, sections, and elevations made using pencil were shaded using ink. In the second stage, firstly, the candidates were asked to draw a ready-made ornamentation. This would take 8 hours. The candidates were expected to produce the most exact representation of this ready-made model. After that, they were asked to make a low-relief model based on patterns of antiquity. The third stage was devoted to scientific topics. In this stage, which was held in the written examination structure, there were questions on descriptive geometry, such as the graphical representation of architectural elements. (Ibid, 1979)

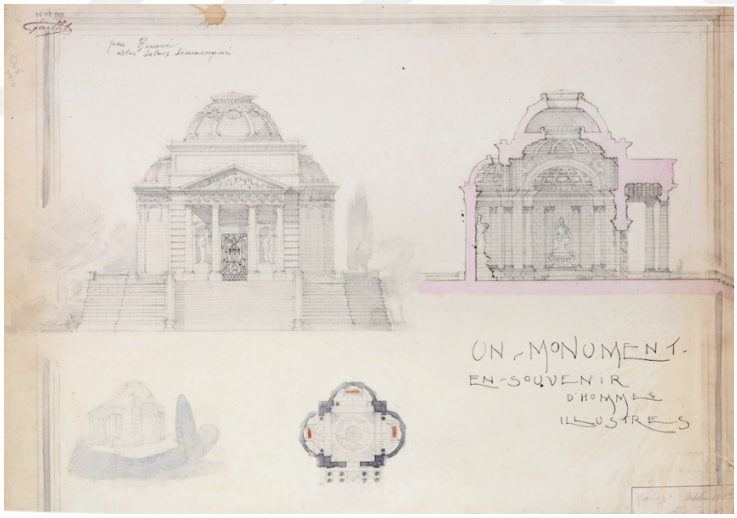

Figure 3.2 Drawings for the admission competition of the École des Beaux-Arts by Jean Béraud. Elevations, cross-sections, plans, and perspective for a pantheon, 1903.

Source: Drawing Matter Website

Each part of the entrance exam actually referred to the courses given in the first year of the school, at the "second class"[8]. The sketch problem, which was the first stage of the exam, appeared as "*analytiques*"[9] in the second class. These design tasks were on a larger scale, and it was desirable to offer organizational solutions using elements of antique or Renaissance examples. In this way, students were encouraged to make historical elements a part of problem-solving rather than just seeing them abstractly in the textbook. Six *analytiques* were conducted per year. Any student who was successful in three of these could move on to the architectural project. These were also given six times a year, and if he[10] was successful in five of them, he could move to the first class. The architectural projects would start with sketching, the *esquisse* part. This part had to be done in special lodges, "*en loge*", at the school. The students would then take their sketches, go to the offices/ateliers where they worked, render them with the help of their friends, and turn them into a *project rendu* (a rendered project)[11]. In addition to the *analytiques*, a theoretical course group (referring to the third part of the entrance exam) consisting of material statics, geometry, and stereotomy courses was also taught. Students who passed these courses could start the construction course. The student who passed the construction, history of architecture, and *trois arts* courses would move on to the first class.

[8] In the École, the classes did not progress as 1st and 2nd from the beginning. When students entered the school, they would start from the "second class", and if they successfully completed the courses and met the necessary conditions, they would move to the next grade, that was, the "first class".
[9] Analytiques can be seen as the precedent of the design tasks in modern architectural project courses, called "architectural projects", though they are not processed in the same order.
[10] Here, the pronoun "he" is used intentionally, as France was among the later European countries to offer state-funded education for women, and it wasn't until 1897 that the École des Beaux-Arts admitted women students. (The Museum of Modern Art, n.d.)
[11] Carlhian also mentions something called esquisse-esquisse in his article. In this task, which is carried out also six times a year, students must be successful in at least two.

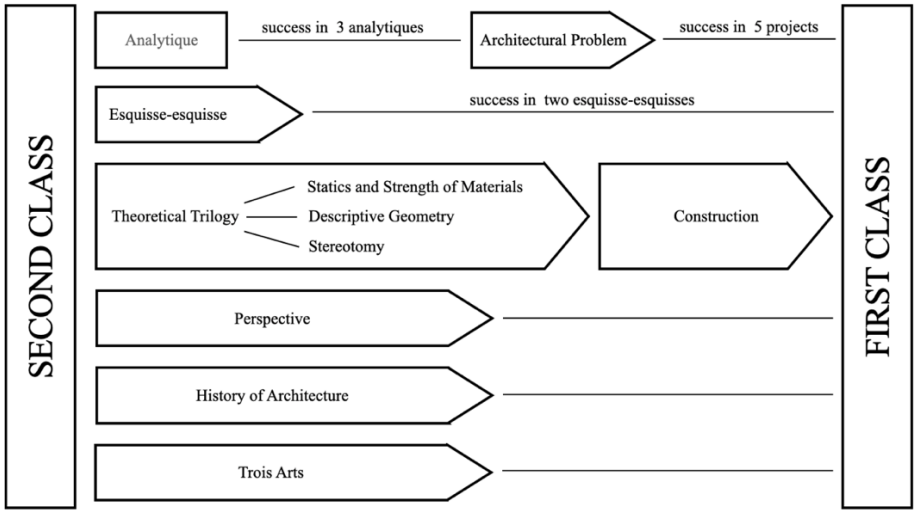

Figure 3.3 Scheme showing Second Class course curriculum and requirements to pass to First Class

Source: Author

Although physics and legislation courses were also included in the first class' curriculum, first class students could devote most of their time to design projects. During the time students spent in offices/ateliers, they worked on their *parti*[12] development and presentation skills. The development of these skills was of great importance for école students to be successful in design exams, which were most of the time required to be completed in a short time.

Students had to succeed in at least six projects in order to proceed to the diploma project/thesis section. The school provided many project opportunities for students to meet this requirement: six projects were provided throughout the year as architectural projects, six as *esquisse-esquisse,* and six as *concours* (competitions) or exercises. However, this tight schedule, compressed into only nine months of the

[12] The term parti refers to a classic Beaux-Arts term derived from prendre parti - to make a decision. It was related to the main plan scheme. Establishing a parti meant expressing the idea of the basic plan scheme according to the given program. (Klitsie, 2016)

year, and increasingly difficult design problems made this process difficult. Nevertheless, in the diploma project/thesis part, after overcoming all these difficulties, the students devoted most of their attention to the Grand Prix de Rome, the most prestigious architecture competition of that time (Balamir, 1996). This competition, in which only the best came forward and the winner went to study at the French Academy in Rome, promised its winner a prospering career.

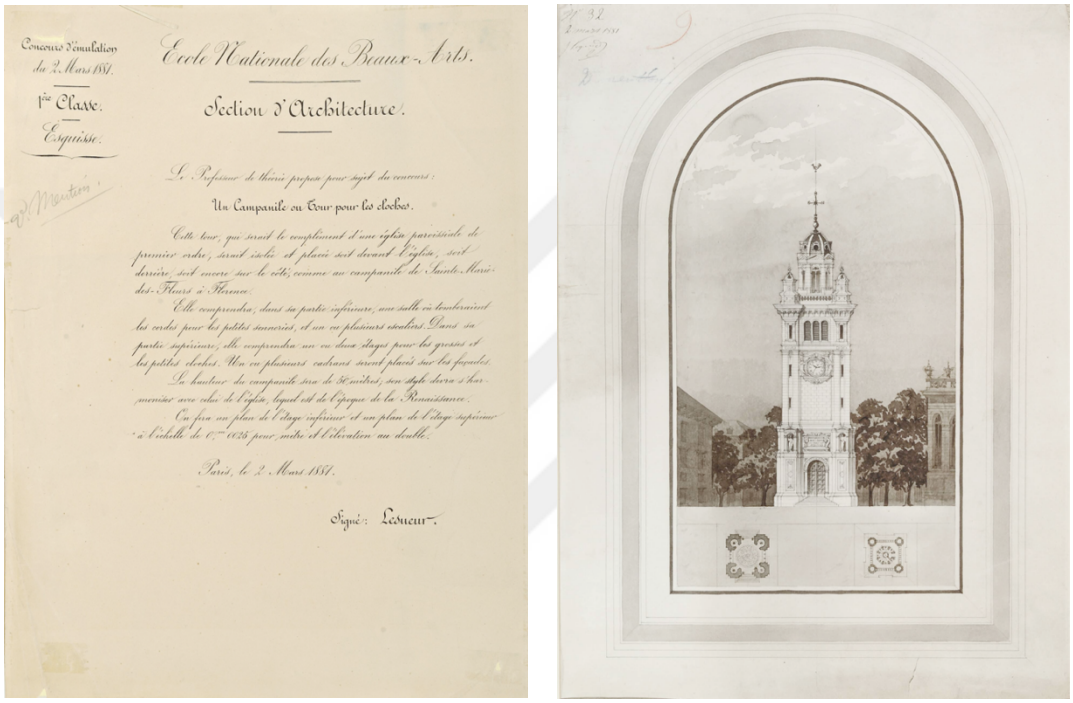

Figure 3.4 (Left) Assignment leaflet for the First Class Concours d'émulation "A Campanile (Bell Tower) or Courtyard for the bells", March 2nd, 1881. (Right) The drawing for a bell tower: elevation, and two plans by J. Vegund (?), 1881.

Source: Drawing Matter Website

The structure of the architectural projects, *concours,* and Grand Prix competition at the school was similar. They all started with an *esquisse* (sketching part)[13]. While

[13] This refers to a process of technical drawings made using drawing equipments such as rulers, far from the modern definition of sketching.

the *esquisse* at school took 12 hours, the *esquisse* in Grand Prix took 24 hours[14]. (Levine, 1984) Students were making their sketches in closed lodges, and only the use of approved blank papers was allowed in these lodges. Generally, within the scope of the *esquisse*, a plan, section, and elevation were delivered on the same paper. At the end of the *esquisse*, students were allowed to make a copy of their work and take it back to the office/atelier. Submissions of the *esquisse* were evaluated by a jury and kept locked until the evaluation of the *projet rendu.* In Carlhian's words, the *esquisse* was a "student's own creative act, and the resulting document was to constitute a guarantee of the originality and genuineness of his idea". In this praxis, the school did its best to isolate students from external factors, creating an environment for the student to use their reasoning and self-determination so the product of the *esquisse* would be distinct and unique.

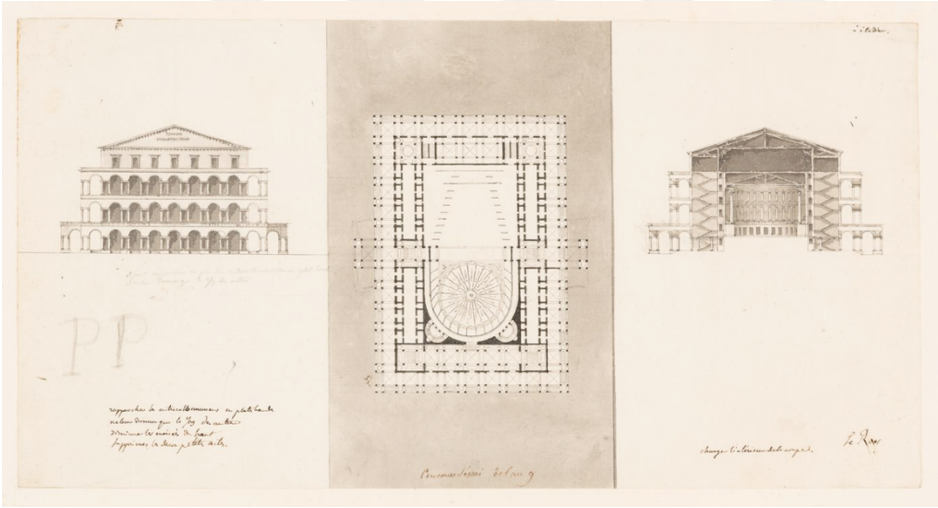

Figure 3.5 Drawings done for Esquisse part of Grand Prix Competition in 1800, showing plan, elevation, and section for a theatre.

Source: Canadian Centre for Architecture

[14] Broadbent points out that two separate 12-hour esquisses were performed in the competititon. The 30 students selected in the first one would move on to the second esquisse and encounter a more complex design problem. (Broadbent, 1995)

Projet rendu, also known as the rendering part, was a much longer and more arduous process than esquisse, a process lasting 6 weeks for school projects and 4 months for the Grand Prix. During this process, students would go over the designs they produced in esquisse, in the office/atelier they were working. In this respect, projet rendu differs greatly from esquisse. The students were not left alone; they got help from their friends, and the office master gave feedback on their work. Students would detail plan, section, and elevation drawings based on the sketches they previously developed.

According to the ideal of the Ecole, the plan, above all other aspects of a design, should demonstrate how well a building suits its intended purposes. (Cret, 1941) Thus, the part that was given the most attention was the plan, and most of the time was spent on developing it. However, it was not possible to go beyond what was drawn in the sketch[15]. After the plan came the section. Elevation was the drawing that took the least amount of time in this trio. Occasionally, there were programs that were dominated by section or elevation drawings, and in these cases, the time allocated for these drawings would be relatively prolonged. At the end of the rendering process, decorations and elements for scale (such as human figures) were added to the drawings. Carlhian (1979) claims that these additions were often done by other people in the office/atelier, not by the student himself. (p. 13)

[15] As Carlhian comments, students intentionally left blank spots on their esquisse submissions so that they could develop those parts during the projet rendu. (Carlhian, 1979)

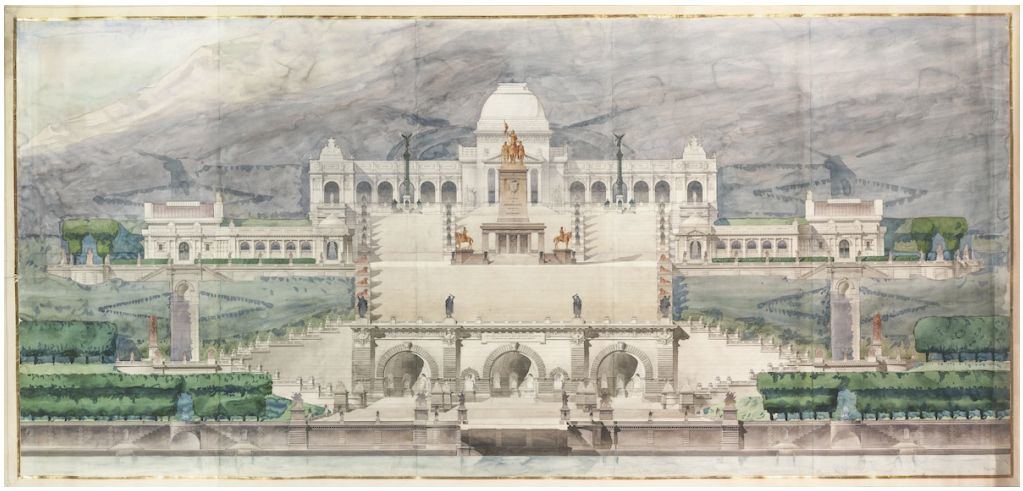

Figure 3.6 A rendered cross-section drawing for the Grand Prix competition of 1890

Source: Peter May Collection, Museum of New York Historical Society

When the jury evaluated the submitted rendered drawings, there would be passed, failed, or *Hors de Concours* (Out of Competition), in short HC, entries. Renders that digressed from the sketch, or did not comply with the limitations, or drawing sets that could not ensure consistency within themselves would receive HC. (Broadbent, 1995) To be successful, not only did the rendered drawings had to match the sketch, but the jury also should be convinced that the design idea (thus, the sketch) was original. Overly dubious sketches could also end up with an HC, when compared with its rendered drawings.

Within the scope of the Grand Prix competition, all works were exhibited in a ranking according to the *esquisse* evaluation results before the *projet rendu*'s evaluation. This exhibition, held in the great hall of the Ecole, was open to the public. On the day of p*rojet rendu* evaluation, the doors of the hall would be locked, and a two-stage jury would be held. An initial assessment was made by the architecture department in the morning, and the results were shared in the second session in the afternoon, attended by the entire Ecole.

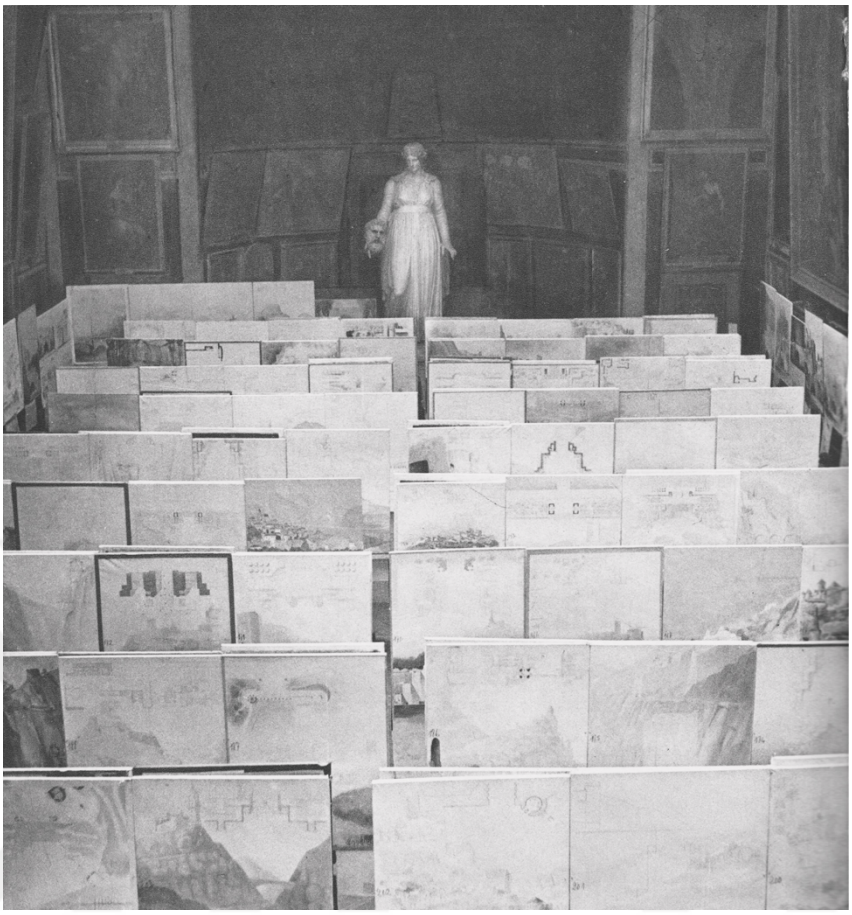

Figure 3.7 Photograph of a project exhibition in the Salle de Melpomène in the École, ca. 1920–30.

Source: Drawing Matter Website

Student works were not exhibited anonymously in the exhibition. Information such as the student's name and surname, age, and the name of the instructor was given. (Levine, 1984) (Based on this, we can understand that the jury evaluation was not anonymous either.) The sketch was also displayed hanging next to the rendering. Rather than showing what was the end product of the design challenge, this exhibition would provide a feedback environment and an educational environment for entrants who participated and students who wanted to participate in the competitions. Sometimes instructors would visit this exhibition with their students and office/ateliers patrons with their employees and compare the works with each other. (Carlhian, 1979)

3.1.1.2 Charette

As Beynon and Tucker (2012) illustrated, the immense structure of long-term projects started out with *esquisses* where students' responded to the intention statement given by the professor through sketching. The final drawings produced by students should also abide by these initial sketches. In this fashion, although *esquisses* last not more than twelve hours to complete, they stood an executive role in each development stage of the project and its success.

Another short-term design method is charette. It is a French word for "cart". The term's use in architectural education dates back to École des Beaux-Arts, where supervisors circled a cart to collect final drawings while students put the finishing touches on their work in a hurry. (Samoyault, 2023) The term was frequently used to characterize art and architecture students' final, intensive work to comply with a project deadline. Over time, it expanded beyond the Ecole des Beaux-Arts and became a widely used method in design education and professional practice.

Today, a charette is a collaborative planning process mixing intense, creative work sessions with public workshops and open houses so that the talents and energies of participating parties can be utilized to create and support a master plan that represents transformative community change. (What is a Charrette?) Though this type of charrette is important in the architectural studio, the traditional meaning referring to the fervent activity that leads to the completion of a big project is more relevant to the domain of this study. It has become a form of activity for students and architects to work intensively on a design problem within a limited time frame. The purpose behind this is to encourage creativity, quick thinking, and exploration of multiple design ideas.

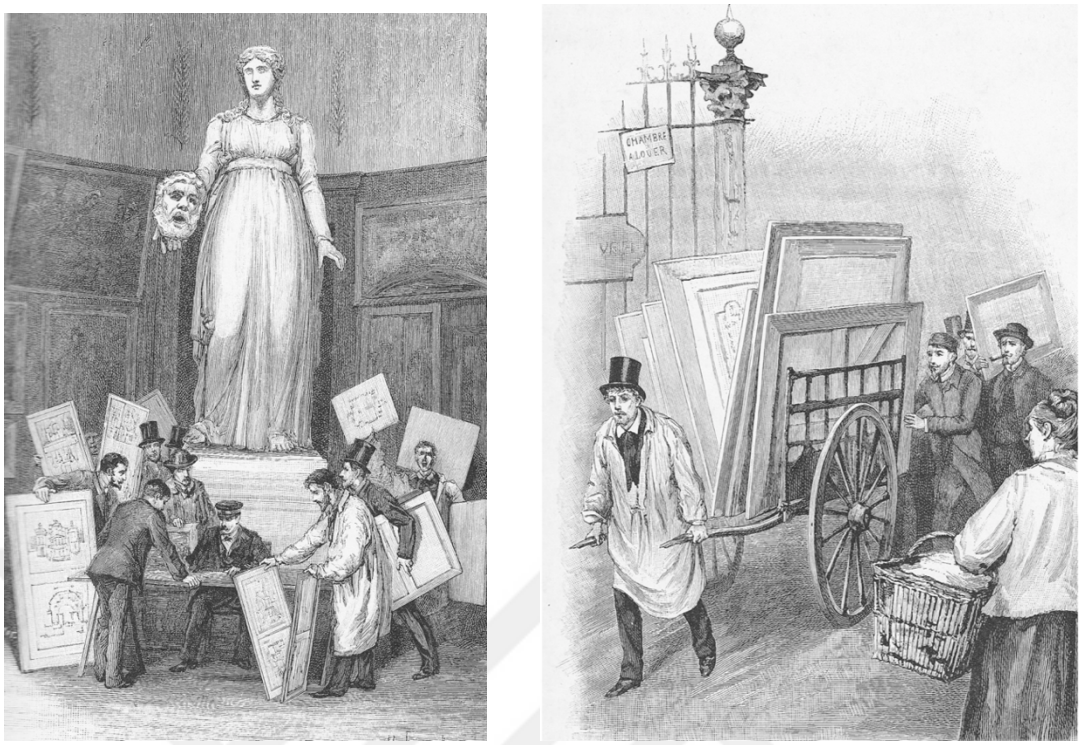

Figure 3.8 (Left) Registration of projects at the foot of the statue of Melpomène, 1889. (Right) The Friday wheelcart collecting students' drawings for review, 1889.

Source: Grande Masse des Beaux-Arts

In contemporary schools of architecture and design, charrettes are generally structured workshops that can last from a few hours to several days. When implemented at the beginning of the studio classes, charette could teach students as much about the process as it does about the output. Students work, sometimes collaboratively, to solve a specific design problem, and the process may include sketching, model-making, and group discussions. This gives students the opportunity to learn about the benefits of a venture of collaboration as well as some of the challenges that it presents. Also Lucas et al. (2008) claims that when applied in successive series throughout the architectural design studio, charrette offers students with a space to express their visions for their work at various levels of the design project. (p.1)

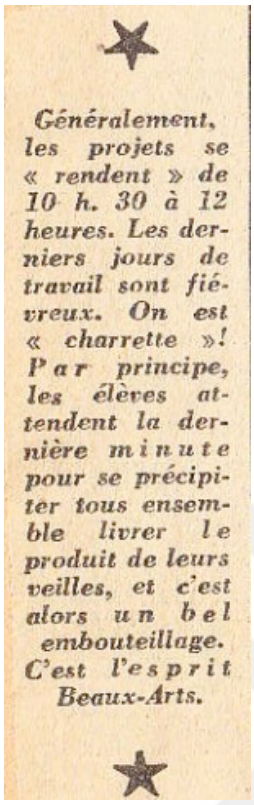

Figure 3.9 Figure: (Left) A bulletin text describing the charette spirit of Ecole des Beaux-Arts, 1964.

Source: Grande Masse des Beaux-Arts

Translation: *"Typically, projects 'turn in' from 10 a.m. 30 to 12 hours. The last days of work are feverish. This is 'charette'! As a matter of principle, the students wait until the last minute to rush together to deliver the product of the previous day, and then there is a big traffic jam. It's the Beaux-Arts spirit."*

In more advanced project studios, the charrette serves to remind the students of the significance of collective initiative on two different scales: first, as a willingness to borrow from the charrette and studio lessons that were learned during the previous years' studios; and second, as evidence that the entire studio is working towards a common deadline in order to advance a group or individual project. (Lucas & Charest, 2008) Time constraints promote creativity and innovation by encouraging students to think freely. In this respect, a charette is a valuable tool for idea generation and problem-solving in the field of design. Charrettes advises students to take into consideration all dimensions and levels of design, particularly the material expression of their ideas.

3.1.2 American Atelier

In the mid-nineteenth century, America was still a growing nation. Therefore, it was still in the process of forming its institutions, and there was no established

architectural education. Students who wanted to take a proper architecture education traveled to Paris to attend the École des Beaux-Arts. Following the completion of their study, these students went back to their country, and with the longing spirit for the convention of the Ecole, they made an effort to develop a statutory architectural education in the United States for the purpose of serving those who had not been able to take advantage of the education that was offered by the École.

Although students of the École had their share of the competitive culture created by the *concours*, they formed a bond of comradeship as they worked together in the ateliers. North American students continued this acquaintance that started in Paris when they returned and founded the Society of Beaux-Arts Architects in 1894 (The Metropolitan Museum of Art, n.d.), which would support an authenticated architecture education in the US to evolve the prospective North American architects. The Society promulgated programs in a system of three-month semesters, and local architects supported it by creating their own ateliers. While their counterparts in Paris were working with students on school projects and providing feedback, American ateliers were allowing students to gain experience on real-life architectural projects as if they were office interns.[16]

In 1916, the Society transformed into the Beaux-Arts Institute of Design. Schools, and even ateliers, were training architects according to the programs published by the Institute. The fact that the ateliers trained candidate architects in this context revealed another difference between the American atelier and those in Paris: In Paris, people first entered an atelier to be able to get into the École, that is, the training was not carried out only in ateliers, whereas the people in the American ateliers might not have been students of any school.

[16] Some of the American ateliers were places that operated under schools, as extensions of schools.

The curriculum was parallel to the École's. (Urbanelli, 1988) The École des Beaux-Arts training provided architects with a systematic and rational approach to address diverse building design challenges via *analytiques*, *esquisse-esquisses,* and *concours*. Students were equipped with a well-defined vocabulary and a historical foundation for crafting solutions. This educational model integrated historical learnedness with practical skills like drawing and rendering, fostering a shared body of knowledge. The systematic design education not only facilitated a standardized framework for architectural judgment but also supported a more efficient division of labor within architectural offices. As a result, the influence of the École model grew in North-American schools of architecture, contributing to the reconstruction of the discipline. (Brain, 1989)

Project briefs were written by people such as professors and chief architects in the ateliers and collected by the Institute, and later announced to the public. These project programs were used as *analytique* or its superior, the Plans, of Class B and Class A[17]. The completed student works were delivered to the jury in New York, which was formed by the staff of the collegial schools[18] and ateliers. (Simon, 1996)

[17] Class A and Class B were the American versions of First Class and Second Class of the École.
[18] Urbanelli (1988) lists down the collegial schools as follows: "The architectural schools officially affiliated with the Beaux-Arts Institute of Design were Columbia, Cornell, Massachusetts Institute of Technology, Harvard, Yale, Princeton, Notre Dame, New York University, Ohio state, and the Universities of Pennsylvania, Texas, Virginia, Illinois, and Southern california, in addition to some fifty others." (p.2)

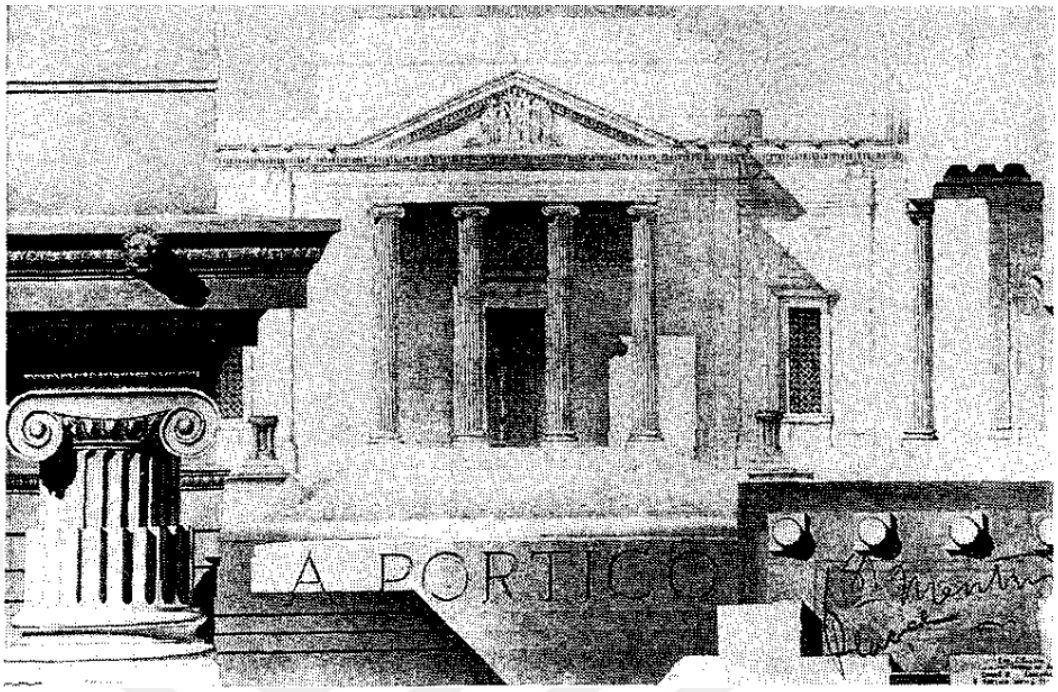

Figure 3.10 Drawing for Fourth Analytique, "A Portico with a Pediment", by R.E. Nelson from the Cleveland School of Architecture, on the Bulletin of the Beaux-Arts Institute of Design Book of 1928.

Source: Madlen Simon

Sketch problems appeared as part of Class A and B, in the form of what had been the *esquisse-esquisse* in the École. At first, they were given as simple design problems in Class B, and became increasingly difficult in Class A. There was generally a time limit of 9 hours. Students would create a basic plan idea (*parti*) and then go into detail. The sketch problems also opened the door to taking part in the annual Paris Competition organized by the Institute. The winner of this competition, which started in 1904 and continued until 1995, was entitled to study in Paris for a year. (The Metropolitan Museum of Art, n.d.)

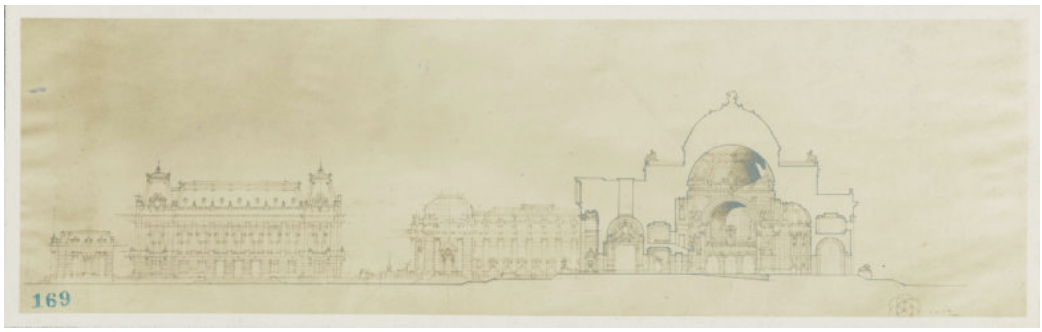

Figure 3.11 Sectional elevation by George A. Licht, for the 1st Paris Prize in Architecture of the Society of Beaux-Arts Architects, 1904

Source: Van Alen Institute

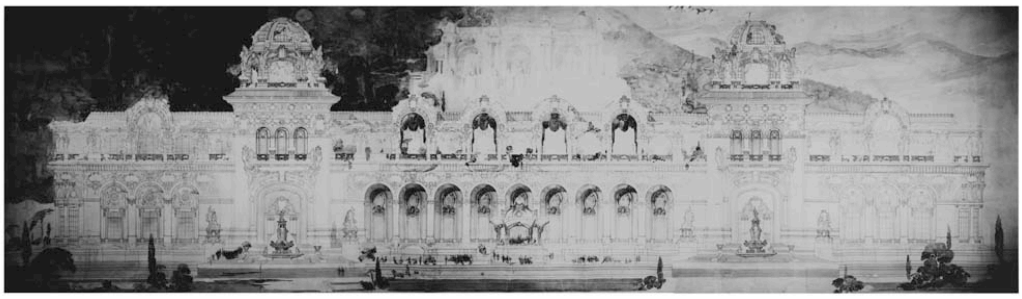

Figure 3.12 Elevation Drawing by Frederic C. Hirons, for 3rd Paris Prize in Architecture of the Society of Beaux-Arts Architects, 1906

Source: Van Alen Institute

The Paris Competition consisted of three stages and it was necessary to succeed in the first two preliminary competitions to advance to the final stage. Although they were both challenging, the duration of the second stage covered a full day. On day one of the competition, students were given a special program regarding the requirements of the building they wanted to design and left to do sketches in lodges isolated from external factors for a period of 9 to 12 hours[19]. This first preliminary

[19] The duration of the first stage competition varies in different sources. It is mentioned as 9 hours in The Beaux-Arts Institute of Design, written by Henry R. Sedgwick in the Society of Beaux-Arts

competition was called “Esquisse-Esquisse” (Rendered Sketch), and the program could involve a simple building with an uncomplicated plan or decorating a pre-selected interior with ornaments. (Society of Beaux-Arts Architects, 1911)

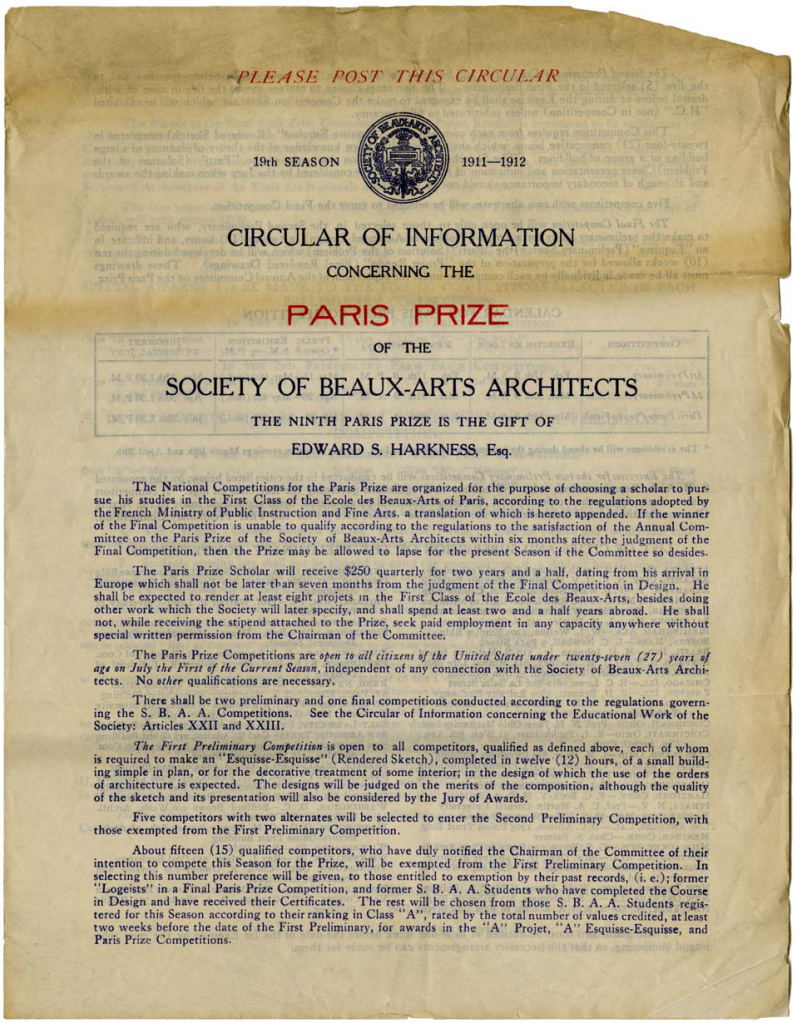

PLEASE POST THIS CIRCULAR

19th SEASON 1911—1912

CIRCULAR OF INFORMATION

CONCERNING THE

PARIS PRIZE

OF THE

SOCIETY OF BEAUX-ARTS ARCHITECTS

THE NINTH PARIS PRIZE IS THE GIFT OF

EDWARD S. HARKNESS, Esq.

The National Competitions for the Paris Prize are organized for the purpose of choosing a scholar to pursue his studies in the First Class of the Ecole des Beaux-Arts of Paris, according to the regulations adopted by the French Ministry of Public Instruction and Fine Arts, a translation of which is hereto appended. If the winner of the Final Competition is unable to qualify according to the regulations to the satisfaction of the Annual Committee on the Paris Prize of the Society of Beaux-Arts Architects within six months after the judgment of the Final Competition, then the Prize may be allowed to lapse for the present Season if the Committee so desides.

The Paris Prize Scholar will receive $250 quarterly for two years and a half, dating from his arrival in Europe which shall not be later than seven months from the judgment of the Final Competition in Design. He shall be expected to render at least eight projets in the First Class of the Ecole des Beaux-Arts, besides doing other work which the Society will later specify, and shall spend at least two and a half years abroad. He shall not, while receiving the stipend attached to the Prize, seek paid employment in any capacity anywhere without special written permission from the Chairman of the Committee.

The Paris Prize Competitions are *open to all citizens of the United States under twenty-seven (27) years of age on July the First of the Current Season*, independent of any connection with the Society of Beaux-Arts Architects. No *other* qualifications are necessary.

There shall be two preliminary and one final competitions conducted according to the regulations governing the S. B. A. A. Competitions. See the Circular of Information concerning the Educational Work of the Society: Articles XXII and XXIII.

The First Preliminary Competition is open to all competitors, qualified as defined above, each of whom is required to make an "Esquisse-Esquisse" (Rendered Sketch), completed in twelve (12) hours, of a small building simple in plan, or for the decorative treatment of some interior; in the design of which the use of the orders of architecture is expected. The designs will be judged on the merits of the composition, although the quality of the sketch and its presentation will also be considered by the Jury of Awards.

Five competitors with two alternates will be selected to enter the Second Preliminary Competition, with those exempted from the First Preliminary Competition.

About fifteen (15) qualified competitors, who have duly notified the Chairman of the Committee of their intention to compete this Season for the Prize, will be exempted from the First Preliminary Competition. In selecting this number preference will be given, to those entitled to exemption by their past records, (i. e.); former "Logeists" in a Final Paris Prize Competition, and former S. B. A. A. Students who have completed the Course in Design and have received their Certificates. The rest will be chosen from those S. B. A. A. Students registered for this Season according to their ranking in Class "A", rated by the total number of values credited, at least two weeks before the date of the First Preliminary, for awards in the "A" Projet, "A" Esquisse-Esquisse, and Paris Prize Competitions.

Figure 3.13 The circular about the 9th Paris Prize in 1911

Source: Van Alen Institute

Architects Yearbook of 1933. On the other hand, in Society's 19th season Circular Information Concerning the Paris Prize announcement, the first stage is given as 12 hours.

A copy[20] of the sketch would be given to the Institute, allowing students additional time to enhance the preliminary sketch by incorporating specific modifications without deviating from the initial concept. In the evaluation, orders of architecture, the accuracy of the composition, as well as the quality and presentation of the sketch were taken into consideration. Before the final drawings underwent evaluation by the jury, it was standard practice to anonymize the works by concealing the student's name and school, ensuring the confidentiality of the submissions to the jury members. (Urbanelli, 1988) The Paris competition also differs in this way from the Rome Grand Prix, held at the Ecole, in terms of anonymity in judging.

Award-winning works were featured in the quarterly bulletin of the Institute and presented nationally through traveling exhibitions, enabling students to assess their work alongside that of their peers. The bulletin also served as a platform for publishing critiques of competition drawings and detailing jury deliberations, providing an extra educational resource in addition to the exhibition[21].

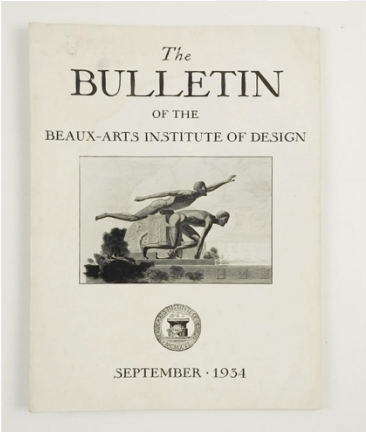

Figure 3.14 Bulletin of the Beaux-Arts Institute of Design Book of September 1934

Source: Artifax Antiques & Design

[20] At the Grand Prix de Rome held in Paris, students would make copies of the sketches they made during esquisse and submit the original drawing. They would use copies of the sketches during projet rendu. However, it is not stated in the sources whether the “copy” delivered to the jury in the Paris Prize competition held in America was a copy of the sketch drawing made on tracing paper or the original drawing.

[21] As mentioned before, in the Grand Prix competition of the Ecole des Beaux-Arts, the competition outcomes were exhibited in the large hall of the Ecole, and this became an educational device for architects and architect candidates in Paris.

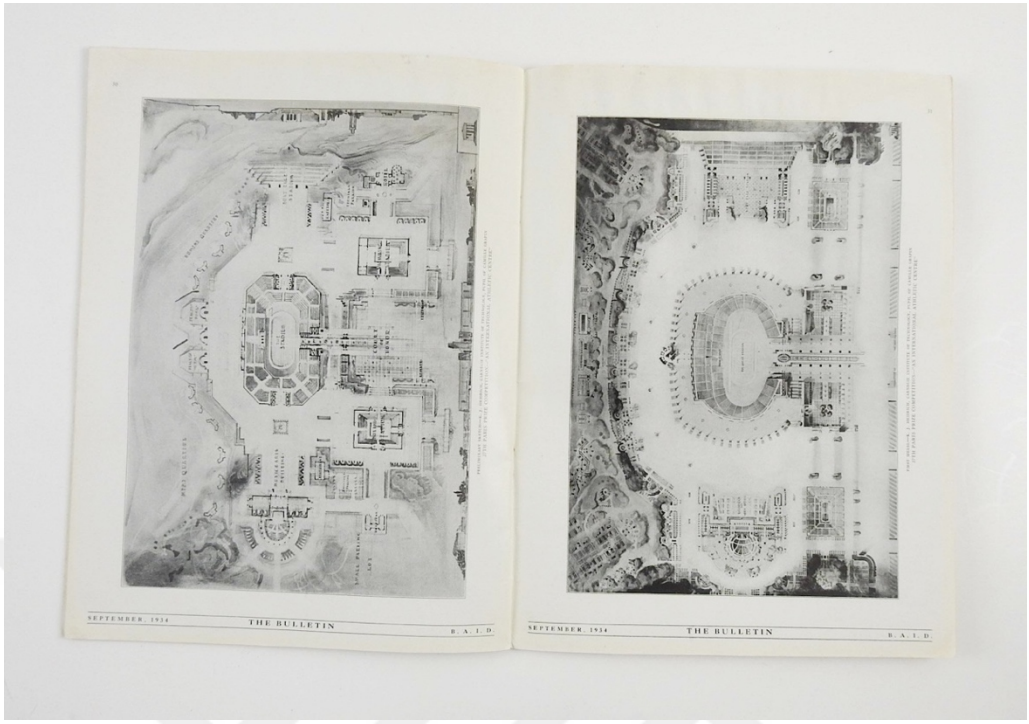

Figure 3.15 An International Athletic Center Preliminary Sketch (Left page) and First Prize Winner Drawing (Right page) on the Bulletin of the Beaux-Arts Institute of Design Book of September 1934

Source: Artifax Antiques & Design

CHAPTER 4

SHORT-TERM DESIGN EXERCISES IN ARCHITECTURE SCHOOLS IN TURKIYE

Modern architecture schools in Turkiye can be seen structuring their academic programs by incorporating various fundamental concepts from the Beaux-Arts education model. Like the Beaux-Arts model, which involves sketch exams (*esquisse* and *esquisse-esquisse*) and competitions (*concours*) to identify outstanding student work, short-term design exercises are conducted in studios of architectural schools in Turkiye. These exercises, similar to Ecole's praxis, showcase students' ability to design across various scales, topics, locations, programs, and contexts. Although the type of short-term design exercises varies from school to school, these exercises are regarded as an integral aspect of education, evaluating students' proficiency in generating diverse spatial arrangements and testing their ability to work on design challenges.

In two of the schools under research, MSFAU and ITU, short-term design exercises are usually given as a type of examination. Named as "sketch exam" (eskiz sınavı), these exercises are a form of assessment where students tackle a topic aligned with their architectural design proficiency or the targeted design proficiency level. Sketch exam is intended to enhance the students' awareness and capacity to apply the knowledge acquired across various disciplines throughout their education. The subject of the sketch and the expected drawings, among other aspects, are defined either by studio instructors or a designated team responsible for question preparation. The assessment results are then reviewed by a jury comprising course instructors. Success in sketch exams is a requisite for passing a grade or being entitled to receive a diploma.

Unlike the other two, short-term design exercises are not treated as an official exam at METU's Department of Architecture program[22]. Like *esquisse-esquisse*, a quick idea focused on a specific point of an existing design or a small-scale building design could be asked from students in a limited period of time. These exercises are called "sketch problems". They are tackled like a charette during studio hours. Based on this information, sketch problems in METU teach the students how to research and evaluate the data during the quick design process. Students learn how to decide on what can achieve promising results and are provided with the necessary skills in this regard. Thus, the varying cultures of schools emerge. Differences in how short-term design exercises are integrated and valued within each institution reflect broader cultural differences in educational approaches.

4.1 MSFAU

Since its establishment, Mimar Sinan Fine Arts University's architecture curriculum has been majorly molded by the impact of the French architectural school of Beaux-Arts. As a result, the architectural project studio is the centerpiece of MSFAU's architectural education. The objective of the project studios is to equip students with the skills and knowledge necessary to use the techniques and information acquired in all of the disciplines that are covered throughout the course of architectural education. Sketch exams, which are held within the scope of the project studio, are also regarded to be a component of the educational experience.

As mentioned under the title of MSFAU's education model, design competitions were organized at the school since its early days, some being only for the students of the institution, and some had participation from outside the institution. In

[22] In some cases, the instructor team may include it as an exam in the syllabus, and the exercise grade can affect the semester grade.

architecture department, a minimum of four sketching competitions were opened each year for students in the studio classes. (Güzel San'atlar Akademisi Mimarî Şubesi Talimatnamesi, 1940) The competition was managed by studio professors. As a result of the competition, the first and second-place winners received a reward. From time to time, students from other departments were also allowed to participate in the reviewing of the sketches, which were normally open only to students within the department.

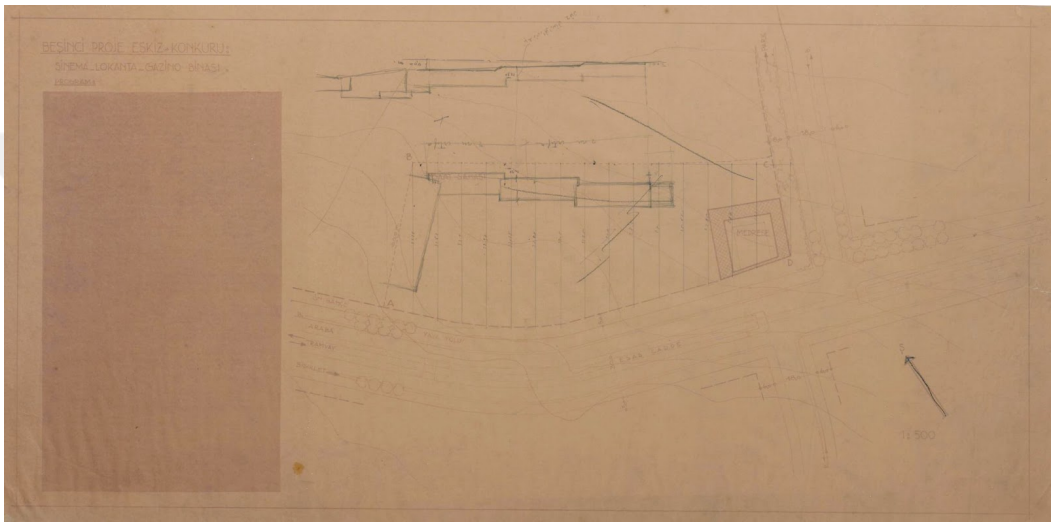

Figure 4.1 Site plan for a cinema-restaurant-casino building designed for the fifth project sketching competition, in 1/500 scale

Source: Salt Research, Archive of Ülgen Family

In 1940, according to the Instruction of the architecture department of the MSFAU (1940), students who passed the architectural project in the first semester of the final year were subjected to a three-day sketch exam. The first day of the exam was spent sketching the problem, and the remaining days were spent by detailing the design, right down to the interior decoration. Sketch exams would start at 9 am and continue until 6 pm. Those who failed this exam would also fail the diploma and would have to repeat the year.

By the late 1960s, the secretive way in which sketch exams were handled by school instructors began to attract criticism from students. The reaction, which increased in

the political environment of 1960s, ended with the students preparing a protest text, a manifesto. Although this text does not appear in the archives today, it was expressed by people who studied and worked at the school at that time.[23] This document, submitted by the students to the school administration, containing the content of how the sketch exams should be handled and evaluated, was directly accepted by the administration. In their protests, the students demanded a collective and open evaluation of the sketch exam results rather than a closed. Sedad Hakkı Eldem, one of the instructors of the period, applied this evaluation style, but due to the influence of the political environment, this practice was lost in history.

As we come closer to the present day, there has been a shift in the frequency and purpose of conducting sketch exams at MSFAU's architecture department. Unlike in the past when it was not mandatory at for all undergraduate levels, it is now administered in every undergraduate studio class, twice each semester. As Kılınç et al. (2022) claims, the student's capacity to analyze the results of their work by developing a variety of spatial organizations at a variety of scales, subjects, places, programs, and settings is evaluated through these sketch exams in MSFAU.

According to the MSFAU's Department of Architecture, Architectural Project Studio Directive (2021) published in August 2021, the definition of the sketch exam that is implemented in the MSFAU architecture program is as follows:

> *"Sketch exam is an in-term assessment activity in which students are expected to demonstrate, within a certain period of time, their knowledge of a determined subject, their analysis and synthesis skills, their ability to propose solutions to an architectural problem, their ability to express the design with drawings, and their ability to work independently."* (p.5)

[23] Ersen Gürsel and Prof. Dr. Nezih Aysel mentioned this issue during their interviews.

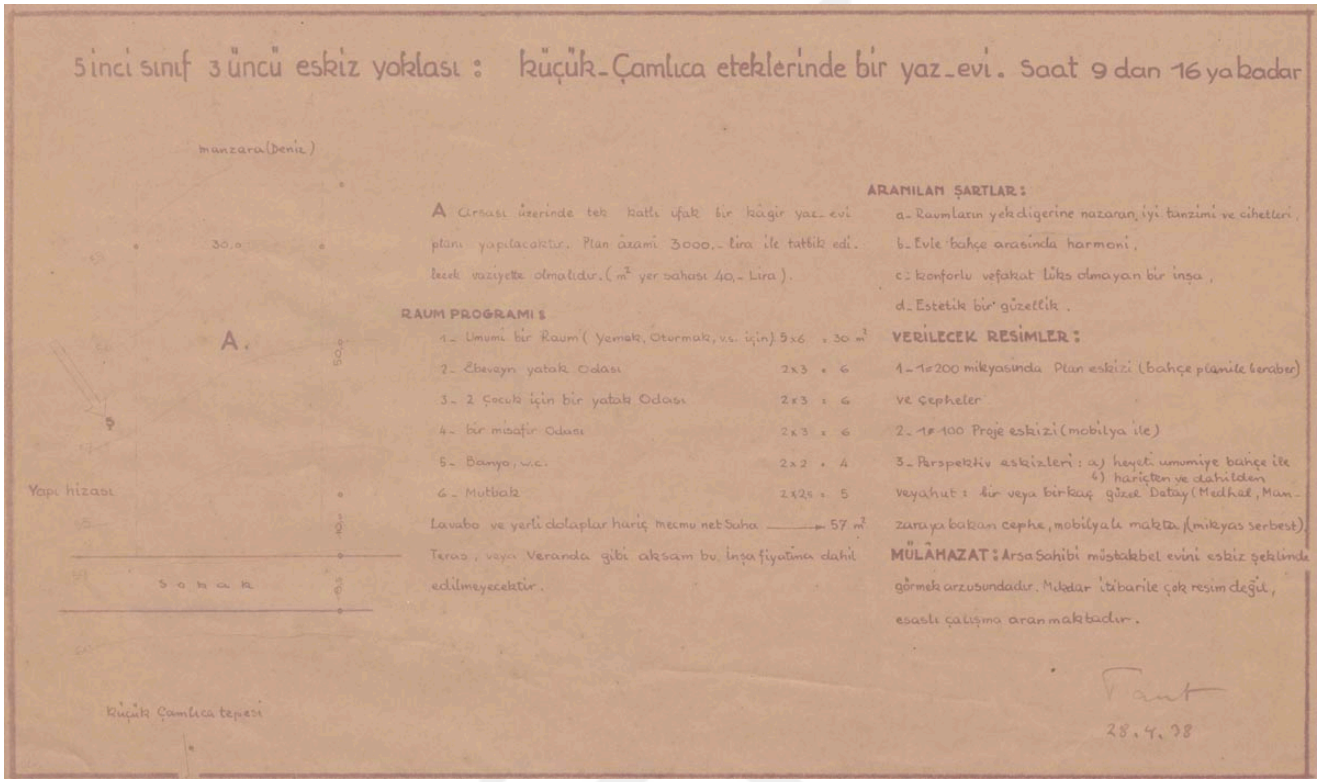

Figure 4.2 Final Year's third sketching exam by Bruno Taut. Subject: A summer house on the outskirts of Küçük Çamlıca. Time: 9am to 4pm.

Source: Salt Research, Archive of Ülgen Family

Adhering to this definition, sketch exams can be used as both a mid-term and an end-term assessment tool for architectural project monitoring today. The exams, which were held three times a semester for each class until 2018, have started to be held twice a semester as of 2021. (Kılınç et al., 2022) In semesters that held three exams, there would be an additional make-up exam. Students who are regarded to be on leave by the school and those who have a health concern that is documented by a valid health report are allowed to take the make-up exam if they submit a petition. Otherwise, students must attend at least two of the three exams. After 2021, each semester covers two exams and an additional make-up exam, and students must attend both of the exams[24]. (Mimar Sinan Fine Arts University, 2021) In addition to this, sketch exams were not conducted during online education[25]. Given the inherent nature of sketch exams, students are anticipated to work independently, generating original works. However, these exams were omitted during the online education period due to the concern that students might not have access to suitable environments within their own homes. Except this, the sketch exam practice have always been continued as an exam administered in conjunction with architectural project workshops.

Sketch exams are usually held in the 4th, 8th, and 12th weeks of the 14-week-long educational semester. The exam duration is generally a full school day[26], 8 hours in total. The subject of the problem is pre-prepared, however, it is not shared with the pupil. Questions differ depending on the instructor who prepared them. As school's

[24] The reason for this decision might be that in semesters where three exams were administered, the third exam was used as a make-up exam. (see Kılınç et al., 2022, p. 11)
[25] In recent years, university education in Turkiye was given online on several occasions. Due to the COVID-19 pandemic, the Council of Higher Education decided to continue education only with distance education, open education and digital education opportunities, from the 2020-21 Fall semester until the 2021-2022 Fall semester. And in the 2022-2023 Spring semester, due to the earthquake in Kahramanmaraş in February 6th, it was decided that education would be carried out via distance education for one semester.
[26] Although it is stated that it is half day in some exceptional periods, it is not stated exactly in which cases it is half day. (Kılınç et al., 2022)

2018 Sketch Exam Directive marks (2018), at the beginning of each semester, the Architectural Project Studio Coordination assigns members of the studio staff to prepare the design programs for sketch exams. This group of staff, which is called the Sketch Exam Study Group (Eskiz Çalışma Grubu), completes the necessary work for the sketch exams and sends the assessment results to the Studio Coordinator. (Mimar Sinan Fine Arts University, 2021)

As Kılınç et al. (2022) report, the preparation criterion for the design problem is the issue of which grade it is being prepared for. The design problems differ both in scope and complexity as the grade advances. While preparing the programs, it is common for instructors to suggest an imaginary place, as well as to use data from an existing place. Kılıç et al.'s study (2022), initially published within the scope of a BAP in 2017, provides a detailed examination of the subjects and scopes of the sketch exams administered at MSFAU. The research project, conducted from 2017-2019, documented design program briefs and additional drawings from the 1st, 2nd, and 3rd sketch exams. The study involved categorizing student answers based on quality scores, and evaluation reports were generated for each selected student sketch by consulting with the respective sketch exam supervisor, aiming to address the research project's highlighted issues comprehensively. The design program contents given within the study provide important data for this thesis to comprehend the scope of exam questions applied in the MSFAU Department of Architecture. Since the study covers the years before 2021, the examination was made on the system which includes three exams per semester.

The sketch exams in Architectural Project I[27] required students to address a rural context in the first exam and urban contexts in the following exams. Each exam provided a site plan and additional drawings, with the first exam emphasizing a more

[27] For the school's current curriculum, see. Table 2.3, p.16

limited context for better comprehension. Evaluation of the exams based on required representation techniques revealed a comprehensive range of drawing techniques, including layout plans, sections, views, and perspectives, with scales varying in line with the conceptual focus. The transition from the first two exams, more focused on 'context' and 'program,' requiring 1/200 and 1/100 scales, to the third exam, more focused on 'technique,' requiring a 1/20 scale, signified a shift towards detailed system drawings. There is a reduction in scale from the first to the second exam, reflecting the transition from a rural to an urban context.

The sketch exams in Architectural Project II shared common features, focusing on project areas adjacent to existing urban buildings. All three exams required detailed responses to the program, providing site plans, sections, and silhouettes as additional drawings. The first exam centered on decisions within a built environment, limiting the scope to the corner of a building block. The second and third exams involved the use of a historical building and common spaces. The scale in Architectural Project II sketch exams ranged from 1/200 to 1/10, with smaller units like a hostel program necessitating the use of a 1/10 scale. The shift to 1/10 scale indicates a focus on refined space organization rather than building technique study. The site plan scale was consistently set at 1/500 for each question on each day of the three-day exam.

The initial two sketch exams in Architectural Project III shared similarities, presenting site plans and additional drawings with sections and silhouettes. However, the third exam, while also providing a site plan, focused on ecology and sustainability, assessing building knowledge. The scale and representation techniques in Architectural Project III sketch exams included 1/500 and 1/200 scales, aligning with the project's level and associations with 'context' and 'program.' Notably, the first question emphasizes 1/50 scale drawings for a repetitive room type study, while the third question requests the same scale for a facade study, emphasizing application technique. Additionally, perspectives and sketches explaining the idea were expected in all questions.

The Architectural Project IV sketch exams' first question stimulated students' imagination and motivates them to search for the spatial equivalent of their ideas. The second question focused on students' interpretations of a known place, while the last exam involved providing a text, prompting students to depict the spatial equivalent of the descriptions within the text. All three questions provided students with significant freedom in determining scale and representation techniques, especially when compared to other grades' sketch questions. Additionally, a noteworthy aspect is the requirement for a single 50x70 cm sheet in all three exams, emphasizing the importance of conveying ideas effectively as a representation challenge.

Architectural Project IV sketch exams stand out from others as they are the final projects before the Diploma Project. These serve as a concluding assessment aligned with the calendar of the Diploma Project. Exams take three days, and each day comprises three sessions, all mandatory for students. The subject and content of the exam question are determined by the jury of the Diploma Project, while the exam is supervised by the team of the project. Following each session, students' work is sealed and collected by the team. The assessment of the exam documents is integrated with the evaluation of the Diploma Project by the jury, resulting in a unified score.

The other grades' sketch exams are carried out under the supervision of assigned faculty staff and within exam guidelines. The exam output is reviewed open to the students. Nevertheless, the assessment is conducted by the Skecthing Exam Study Group who evaluates and grades the works individually or collaboratively in groups. If deemed necessary, the student may be given the right to make a verbal (oral) explanation. (Mimar Sinan Fine Arts University, 2018)

If the student attends all the sketch exams given during the semester, the lowest score obtained is excluded from evaluation, the arithmetic average of the other grades is accepted as the Sketch Exam score. (Mimar Sinan Fine Arts University, 2018) The sketch exam grade accounts for 30% of the Architectural Project course grade, and

establishes a criterion for the Architectural Project course. It is a prerequisite for submitting the architectural project[28].

4.2 ITU

Sey and Tapan (1983) note that the ITU Faculty of Architecture originated from the architectural education tradition within the civil engineering school of Hendese-i Mülkiyye. After Hendese-i Mülkiyye, the institution became the Master of Engineering School, YMM (Yüksek Mühendis Mektebi). In her article "Engineer-Architect vs. Artist-Architect", Özcan (2023) claims that the difference of education at YMM was that instead of architecture education at MSFAU, which focused on aesthetic purposes, education at YMM focused more on engineering purposes in terms of urban architecture.

The school's curriculum bears the influence of the Bauhaus, by placing emphasis on Basic Design courses, modeling workshops, and technical aspects – thereby emphasizes practical knowledge and skills. Until the end of the 20th century, instructors of German and Austrian background taught at the school. As Uluoğlu et al. (2009) noted, Turkish staff also acted in accordance with these scholars' culture. For this reason, considering that education was parallel to the German Technical University (Technische Hochschule) system, the Central European influence became dominant in the culture of the school. One being between 1940-1949, and the other being between 1946-1955, Clemens Holzmeister and Paul Bonatz were the longest-working foreign scholars during the years when the faculty was being shaped, and thus, being two of the most influential ones. Both of them gave Building Information

[28] This condition cuts both ways as the student who fails an architectural project must re-fulfill all the obligations of the architectural project course of that semester, including sketching exams.

(Bina Bilgisi) courses along with Emin Onat, these courses were where project studios were carried out.

Figure 4.3 Photo showing a project revision at ITU Gümüşsuyu Campus

Source: Salt Research, Archive of Harika-Kemali Söylemezoğlu

Yürekli et al., (2010) mentions that the objective of these courses was to establish educational cohesion by assembling a diverse group of faculty members and assistants, incorporating a variety of perspectives and backgrounds into the course. This approach aimed to reinvigorate the project by addressing issues from different angles and engaging students with enthusiasm. The diversity contributed to a more holistic exploration of design challenges, encouraging students to consider a broad range of solutions. Parallel to this rich and dynamic learning environment, application of sketch problems, formulated by individuals with different viewpoints, enhanced the multidimensionality of the design process. Addressing architectural issues from various angles, as mentioned before, was naturally analogous to the way sketch problems prompt students to explore diverse design possibilities. This was

not only a way to nurture creativity but also prepared students to approach architectural challenges with a more comprehensive and adaptable mindset.

The emphasis on engaging students with enthusiasm also aligned with the focus of sketch problem praxis, which often seek to inspire and motivate students in their design endeavors. Course instructors ardent involvement in sketch problems encouraged students to approach design tasks with curiosity and a willingness to explore innovative solutions. Below, two sketches drawn by Holzmeister in 1940 and 1945 show his own studies on sketch exam questions that would be given to students at that time. Holzmeister also tried to generate designs for the questions himself. He probably did this to show students what kind of solution he could produce, or to test the feasibility of the design problem or the suitability of the dimensions that were be given. (Yürekli et al., 2010)

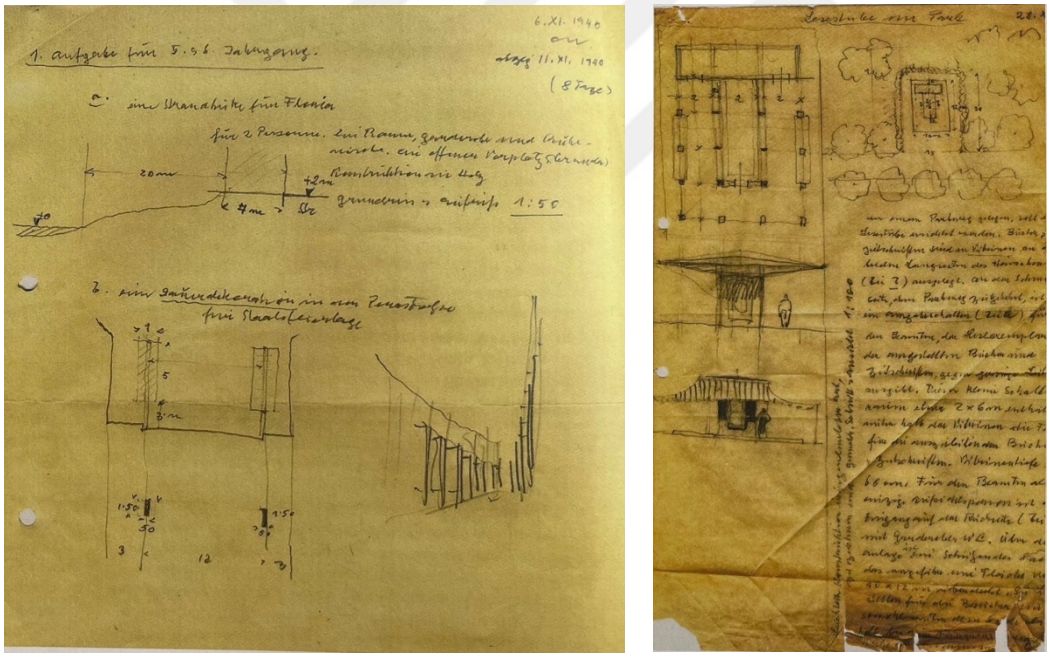

Figure 4.4 (Left) Drafts on a sketch exam question that would be given to the 5th and 6th semester grade students. (Right) The sketch exam question for the 8th semester grade students.

Source: Clemens Holzmeister: Çağın Dönümünde Bir Mimar

The image on the left showcases the initial studies for a sketch exam question that would be given to the 3rd grade architecture students. The scale was kept minimal as a two-people unit, which would be located on the seaside, 20 meters from the water. Holzmeister drafted his ideas on the question briefly, the drawings of the exam questions also include his own solution to the problem. The image on the right presents a diploma year sketch exam question. The design program was “A Reading Room In the Park”. Although the dimensions of the design or the desired detail scale are not specified, it stands as a simpler problem for the diploma year grade, compared to contemporary examples. Over the years, requirements for the sketch exam of the Diploma Project have become more complex in content and have grown in scale.

At this point, giving some information about the Diploma Project at ITU today will enable a better understanding of the following examples. This project course consists of three stages: 3 intermediary juries, a sketch exam, and a final jury. Sketch exam is applied within the scope of diploma projects of all departments in the faculty. It is stated in the graduation principles of each department that application of sketch exam is mandatory. Within the scope of Diploma Project, at least one sketch exam has to be conducted after the completion of second intermediary jury. Attendance in this exam is compulsory, and students who do not participate receive a “Never-Attend”, NA grade (which is VF grade in ITU).

Each semester, a sketch exam meeting is organized by the Diploma Project coordination team. In this meeting, the subject of the exam question, scale and exam rules are discussed. Although there are semesters when a single common exam question is given to all jury groups, in general, each jury group prepares its own exam question, adhering to the scale decided at the meeting. These questions may be parallel to the subject of the diploma project being carried out or may be a part of the project area. In this case, students are asked to bring print-outs of the site. In questions that are independent of the diploma project’s site and subject, a detailed and sufficient explanation of the design area should be made along with the design question or drawings of the area should be provided.

Exams are evaluated by the jury group, and the final project evaluation is made based on the results of the jury studies and -ideally- the performance in the sketch exam. However, during the recent years, the sketch exam became an apparatus to crosscheck the students' jury works[29]. Since the juries take place once a month throughout the semester, the progress between jury presentations cannot be followed in person, as is the case during studio hours in previous years' studios. As a result, the student's performance in the sketch exam is used as an indicator that the student has made the design entirely by himself/herself. The design proficiency presented by the student in the sketch exam must be parallel to the design skill seen in his project, thus, it is guaranteed that an original work has been presented in juries.

It is essential for students to bring drawing materials with them for the exam. The design and all the drawings are to be done by hand, it is forbidden to use technological devices and the internet during the exam. All students work inside a single space, this could be a large studio for all the jury groups, or a classroom for each jury group. The exam is supervised by the staff and, unlike the 1959-1960 example, the practice in the recent years allows students to have a one-hour lunch break in the middle of the day. However, although all the students are working inside the same classroom, it is not allowed to talk or exchange drawing materials. The exam materials are collected by the staff at the end of the day, and put inside separate envelopes to be reviewed later, in private by the jury.

In a diploma project sketch exam brief from the 1950-60 academic year, a sketch exam schedule of three consecutive days can be seen below. This practice bears resemblance to the MSFAU's Architectural Project IV sketch exams which also lasts for three days. When reviewing the paper including the subject, program, and project

[29] This comment is made due to the lack of an official departmental decision to include sketch exam grades quantitatively in the Diploma Project's grade point average. Whether to grade and include the sketching exam is left to the initiative of the jury group.

area explanations for the first day's exam, it can be seen that the design program contains a house design that corresponds to the lifestyle stated in the subject section. At the same time, the design area is explained verbally rather than given with precise boundaries as in site plans and sections. Neighborhood and square meter information is given, which type of roads surrounds the site and topographic information of the area are described. Explaining the subject in story-like manner might have prompted students to emotionally contribute to the design problem. And, the site description encouraged the active use of imagination.

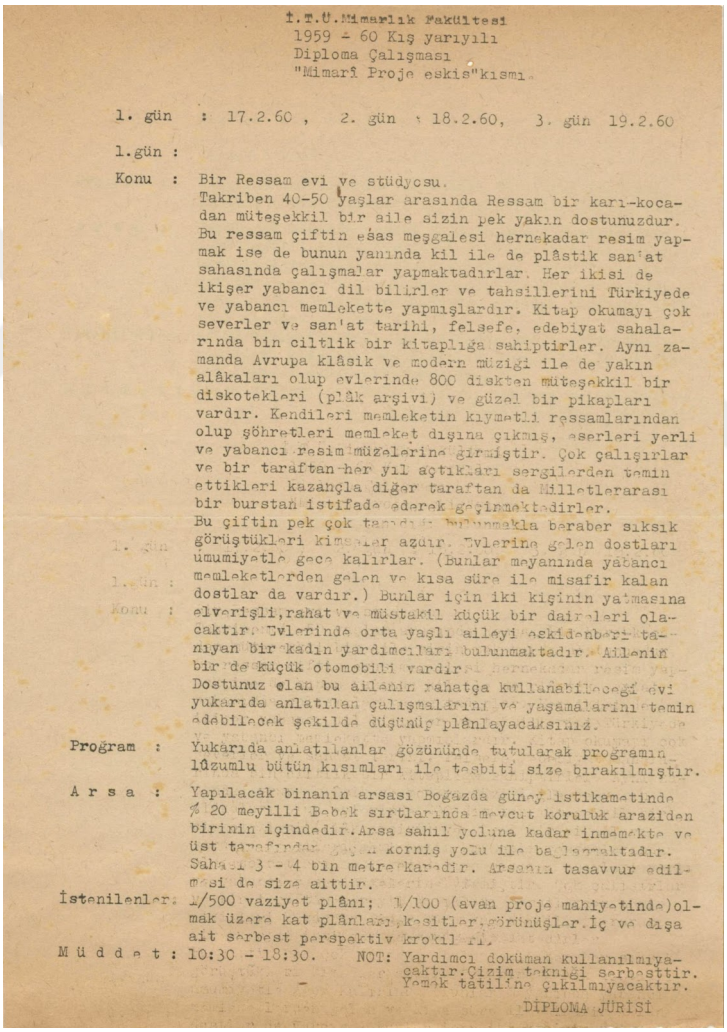

İ.T.Ü.Mimarlık Fakültesi
1959 - 60 Kış yarıyılı
Diploma Çalışması
"Mimarî Proje eskiz"kısmı

1. gün : 17.2.60 , 2. gün : 18.2.60, 3. gün 19.2.60

1.gün :

Konu : Bir Ressam evi ve stüdyosu.
Takriben 40-50 yaşlar arasında Ressam bir karı-kocadan müteşekkil bir aile sizin pek yakın dostunuzdur. Bu ressam çiftin esas meşgalesi hernekadar resim yapmak ise de bunun yanında kil ile de plâstik san'at sahasında çalışmalar yapmaktadırlar. Her ikisi de ikişer yabancı dil bilirler ve tahsillerini Türkiyede ve yabancı memlekette yapmışlardır. Kitap okumayı çok severler ve san'at tarihi, felsefe, edebiyat sahalarında bin ciltlik bir kitaplığa sahiptirler. Aynı zamanda Avrupa klâsik ve modern müziği ile de yakın alâkaları olup evlerinde 800 diskten müteşekkil bir diskotekleri (plâk arşivi) ve güzel bir pikapları vardır. Kendileri memleketin kıymetli ressamlarından olup şöhretleri memleket dışına çıkmış, eserleri yerli ve yabancı resim müzelerine girmiştir. Çok çalışırlar ve bir taraftan her yıl açtıkları sergilerden temin ettikleri kazançla diğer taraftan da Milletlerarası bir burstan istifade ederek geçinmektedirler.
Bu çiftin pek çok tanıdığı bulunmakla beraber sıksık görüştükleri kimseler azdır. Evlerine gelen dostları umumiyetle gece kalırlar. (Bunlar meyanında yabancı memleketlerden gelen ve kısa süre ile misafir kalan dostlar da vardır.) Bunlar için iki kişinin yatmasına elverişli,rahat ve müstakil küçük bir daireleri olacaktır. Evlerinde orta yaşlı aileyi eskidenberi tanıyan bir kadın yardımcıları bulunmaktadır. Ailenin bir de küçük otomobili vardır.
Dostunuz olan bu ailenin rahatça kullanabileceği evi yukarıda anlatılan çalışmalarını ve yaşamalarını temin edebilecek şekilde düşünüp planlayacaksınız.

Program : Yukarıda anlatılanlar gözönünde tutularak programın lüzumlu bütün kısımları ile tesbiti size bırakılmıştır.

Arsa : Yapılacak binanın arsası Boğazda güney istikametinde % 20 meyilli Bebek sırtlarında mevcut korulu araziden birinin içindedir.Arsa sahil yoluna kadar inmekte ve üst tarafından [illegible] korniş yolu ile bağlanmaktadır. Sahası 3 - 4 bin metre karedir. Arsanın tasavvur edilmesi de size aittir.

İstenilenler: 1/500 vaziyet planı; 1/100 (avan proje mahiyetinde)olmak üzere kat planları,kesitler,görünüşler.İç ve dışa ait serbest perspektiv krokileri.

Müddet : 10:30 - 18:30. NOT: Yardımcı doküman kullanılmıyacaktır.Çizim tekniği serbesttir. Yemek tatiline çıkılmıyacaktır.

DİPLOMA JÜRİSİ

Figure 4.5 Program brief of the sketch exam, prepared by Nezih Eldem for the 1959-1960 Fall Term Diploma Project, ITU Faculty of Architecture

Source: Salt Research

In the requirements part, 1/500 site plan and 1/100 plan, section and elevation drawings were requested. However, it is noteworthy that although the scale of the problem is not very large, the design was considered at the concept project scale. The exam period is given as 8 hours, and lunch break was not an option. Finally, the word "diploma jury" (Diploma Jürisi) written at the bottom of the paper may indicate that there was only one jury group in the diploma project course at that time.

In the example below, which was implemented in 1991, it can be seen that the three-day sketch exam system of the 1960s continues. In the briefing, it was assigned to design a 100 m2 observation terrace on the land whose site plan and site section were given. The content of the program does not specify the units that are a part of the terrace, and what kind of activities included inside the terrace program. However, the scales of the desired drawings are limited to 1/100, which gives us an idea of what's the extent of the desired design's scope. Extra drawings such as system details are left to the student's choice. In addition to this, the time period -4 hours- given for the exam is half of the previous examples.

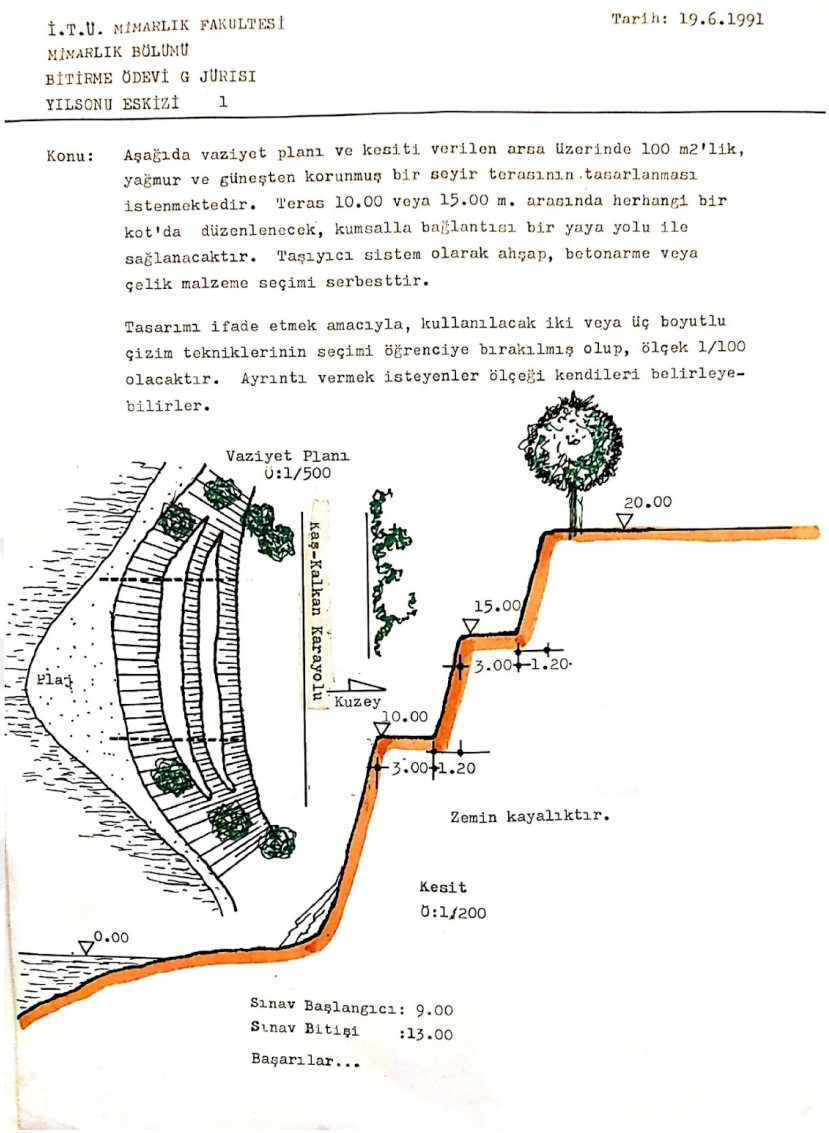
İ.T.Ü. MİMARLIK FAKÜLTESİ
MİMARLIK BÖLÜMÜ
BİTİRME ÖDEVİ G JÜRİSİ
YILSONU ESKİZİ 1

Tarih: 19.6.1991

Konu: Aşağıda vaziyet planı ve kesiti verilen arsa üzerinde 100 m2'lik, yağmur ve güneşten korunmuş bir seyir terasının tasarlanması istenmektedir. Teras 10.00 veya 15.00 m. arasında herhangi bir kot'da düzenlenecek, kumsalla bağlantısı bir yaya yolu ile sağlanacaktır. Taşıyıcı sistem olarak ahşap, betonarme veya çelik malzeme seçimi serbesttir.

Tasarımı ifade etmek amacıyla, kullanılacak iki veya üç boyutlu çizim tekniklerinin seçimi öğrenciye bırakılmış olup, ölçek 1/100 olacaktır. Ayrıntı vermek isteyenler ölçeği kendileri belirleyebilirler.

Vaziyet Planı
Ö:1/500

Kaş-Kalkan Karayolu

Plaj

Kuzey

20.00

15.00

3.00 1.20

10.00

3.00 1.20

Zemin kayalıktır.

Kesit
Ö:1/200

0.00

Sınav Başlangıcı: 9.00
Sınav Bitişi :13.00

Başarılar...

Figure 4.6 Program brief of the sketch exam for the 1990-1991 Spring Term Diploma Project, ITU Faculty of Architecture

Source: Archive of Dr. Hakan Tong (ITU)

Although the programs in recent diploma project sketch exams vary like the examples given above, they have become larger in scale and more complex in terms of program requirements. The content and duration of education at school remained same as the difficulty of the design problem students are asked to solve in order to graduate has increased.

4.3 METU

At METU Faculty of Architecture, short-term design projects are effectively incorporated as dynamic and focused learning tools[30]. In this way, they serve as intensified creativity-stimulating exercises to address various aspects of design. To develop students' problem-solving abilities in this way, the departments[31] integrate short-term projects into the curriculum as sketch problems.

Sketch problems are prepared to suit the learning objectives of the architectural project studios in METU. It can be used as a warm-up at the beginning of the semester or as a small-scale design application integrated into the current project in the middle of the semester. Thus, within the scope of sketch problems, various topics such as conceptual idea generation, spatial organization, material study, and presentation techniques can be emphasized.

In the book titled 'Memories: An Oral History Study' (Aktüre et al., 2007), covering the 50-year history of METU Faculty of Architecture from 1956 to 2006, İnci Aslanoğlu explains that between 1956 and 1966, sketch problems were assigned every week in the Basic Design course taught by Marvin Sevely. (p.20) In the context of those one-day design tasks, where vague concepts were given as the subject, students were encouraged to do research and were expected to find the answer on their own until 12 am. The frequency of sketch problems, which were applied 3-4 times in the first grade, had gradually decreased. They were applied twice or three

[30] METU publishes annual studio magazines which contains the student works done in the design studios at the architecture department. These magazines are available in digital environment. It can be seen that sketch problems were frequently used in project courses of different classes in various years. In some studios, sketch problems were implemented as short projects of 2-4 weeks.

[31] A short term design project conducted in METU Industrial Design Department by Börekçi (2015) sets an example of sketch problem application in one of the non-architecture departments in METU Faculty of Architecture.

times in the 2nd grade, once or twice in the 3rd grade, and once in the 4th grade. For this reason, sketch problems had an important role in the 1st grade design studio/curriculum. While this practice may have been formal in the past (in the form of a one-day department-wide exam), it is not formalized in today's studios. However, it can be seen in the syllabuses that one or more sketch problems are applied at the initiative of the studio director.

Below, two sketch problems belonging to the same project studio, the second-year project studio of the 2016-2017 Spring semester, are given as examples. It can be seen that in these briefs, the conceptual framework of the problem is explained in writing, but a clear definition of the problem is avoided.

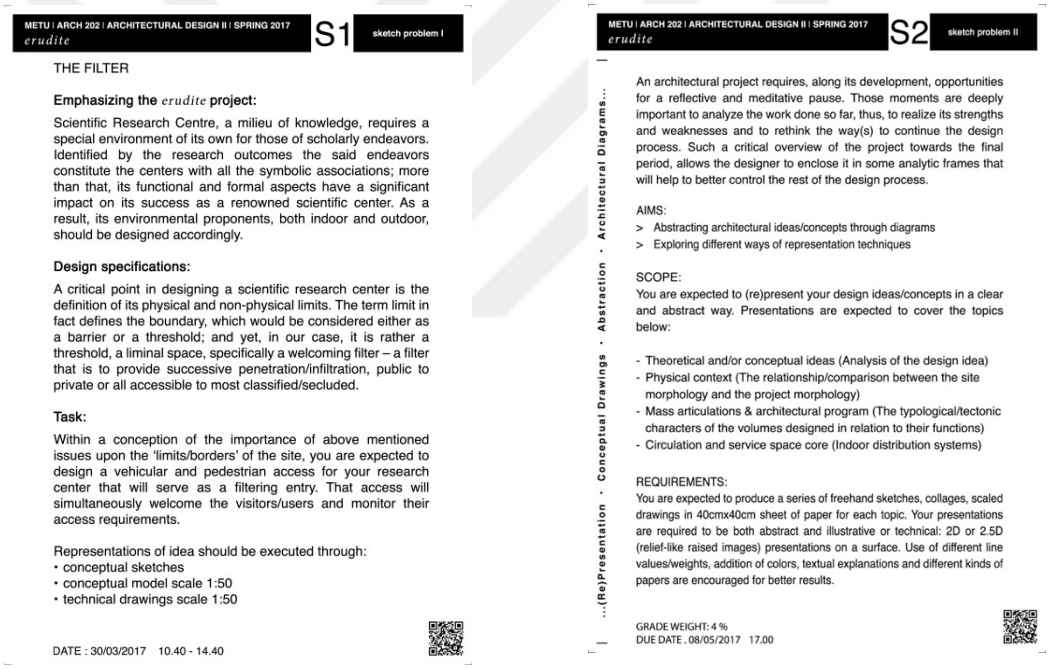

Figure 4.7 Two sketch problem briefs given in the second-year project studio (erudite) in 2017

Source: Blog of METU Department of Architecture 2nd year project studio of 2016-2017 Spring semester

After emphasizing the significance of creating a specialized environment for a Scientific Research Centre, the first sketch problem, "The Filter", is introduced to the students through the brief. The design required focusing on defining physical and

non-physical limits, asking students to facilitate a seamless transition from public to private spaces within the research center. In short, students were asked to design an entrance to their project site. The time limit was 4 hours, including the lunch break, and the scale was 1/50.

On the other hand, the second sketch problem calls for a reflective and meditative pause within the development of an architectural project. A system design is demanded rather than a structure design. The students were asked to abstract their ideas/concepts through diagrams and to thereby explore different ways of representation techniques. The requirements entail producing freehand sketches, collages, and scaled drawings on 40cmx40cm sheets for each topic, encouraging abstract and illustrative presentations with the use of various techniques and materials.

During the sketch problem, students can work in any environment they want and use the resources they want, including computers and the Internet. Although these sketch problem assessments are not considered as an exam or crosscheck tool for the design project, they could be graded and included in the architectural project course's grade point average, as seen in the second problem brief (by 4%).

Sketch problems in METU can also be organized into collaborative programs that allow students to work in teams, share ideas, and learn from different perspectives. The iterative nature of these projects allows students to quickly improve their designs, encouraging adaptability and resilience in the face of design challenges.

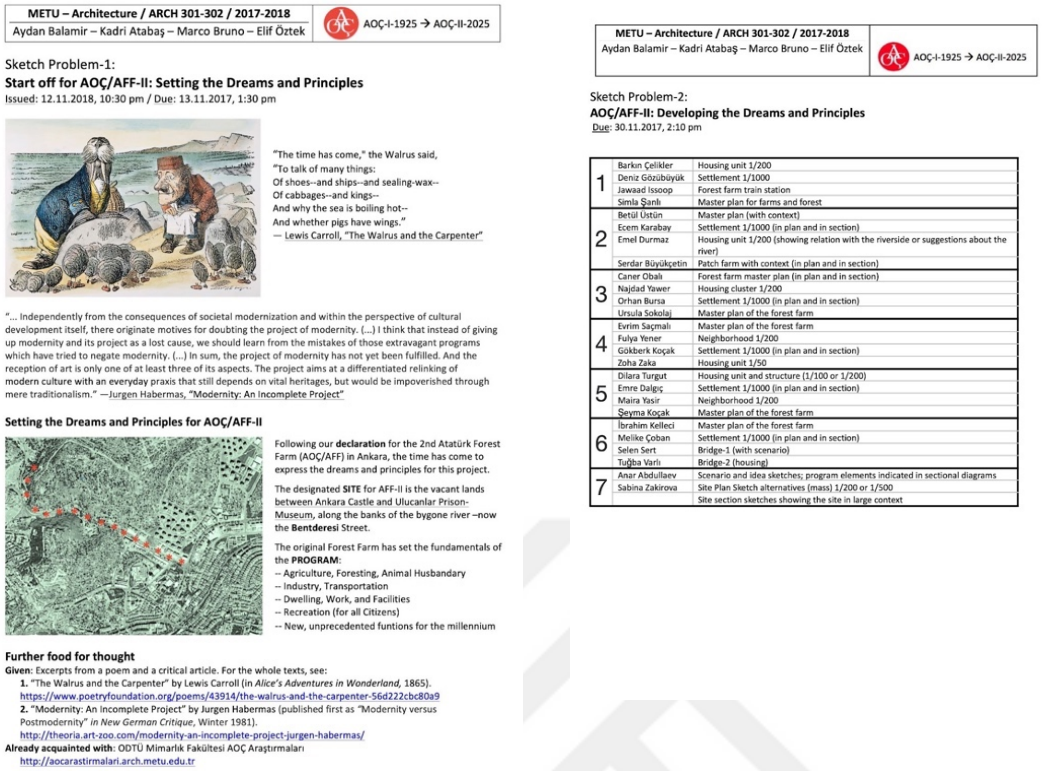

METU – Architecture / ARCH 301-302 / 2017-2018
Aydan Balamir – Kadri Atabaş – Marco Bruno – Elif Öztek
AOÇ-I-1925 → AOÇ-II-2025

Sketch Problem-1:
Start off for AOÇ/AFF-II: Setting the Dreams and Principles
Issued: 12.11.2018, 10:30 pm / Due: 13.11.2017, 1:30 pm

"The time has come," the Walrus said,
"To talk of many things:
Of shoes--and ships--and sealing-wax--
Of cabbages--and kings--
And why the sea is boiling hot--
And whether pigs have wings."
— Lewis Carroll, "The Walrus and the Carpenter"

"... Independently from the consequences of societal modernization and within the perspective of cultural development itself, there originate motives for doubting the project of modernity. (...) I think that instead of giving up modernity and its project as a lost cause, we should learn from the mistakes of those extravagant programs which have tried to negate modernity. (...) In sum, the project of modernity has not yet been fulfilled. And the reception of art is only one of at least three of its aspects. The project aims at a differentiated relinking of modern culture with an everyday praxis that still depends on vital heritages, but would be impoverished through mere traditionalism." —Jurgen Habermas, "Modernity: An Incomplete Project"

Setting the Dreams and Principles for AOÇ/AFF-II

Following our **declaration** for the 2nd Atatürk Forest Farm (AOÇ/AFF) in Ankara, the time has come to express the dreams and principles for this project.

The designated **SITE** for AFF-II is the vacant lands between Ankara Castle and Ulucanlar Prison-Museum, along the banks of the bygone river –now the **Bentderesi** Street.

The original Forest Farm has set the fundamentals of the **PROGRAM**:
-- Agriculture, Foresting, Animal Husbandary
-- Industry, Transportation
-- Dwelling, Work, and Facilities
-- Recreation (for all Citizens)
-- New, unprecedented funtions for the millennium

Further food for thought
Given: Excerpts from a poem and a critical article. For the whole texts, see:
1. "The Walrus and the Carpenter" by Lewis Carroll (in *Alice's Adventures in Wonderland*, 1865).
https://www.poetryfoundation.org/poems/43914/the-walrus-and-the-carpenter-56d222cbc80a9
2. "Modernity: An Incomplete Project" by Jurgen Habermas (published first as "Modernity versus Postmodernity" *in New German Critique*, Winter 1981).
http://theoria.art-zoo.com/modernity-an-incomplete-project-jurgen-habermas/
Already acquainted with: ODTÜ Mimarlık Fakültesi AOÇ Araştırmaları
http://aocarastirmalari.arch.metu.edu.tr

METU – Architecture / ARCH 301-302 / 2017-2018
Aydan Balamir – Kadri Atabaş – Marco Bruno – Elif Öztek
AOÇ-I-1925 → AOÇ-II-2025

Sketch Problem-2:
AOÇ/AFF-II: Developing the Dreams and Principles
Due: 30.11.2017, 2:10 pm

1	Barkın Çelikler	Housing unit 1/200
	Deniz Gözübüyük	Settlement 1/1000
	Jawaad Issoop	Forest farm train station
	Simla Şanlı	Master plan for farms and forest
2	Betül Üstün	Master plan (with context)
	Ecem Karabay	Settlement 1/1000 (in plan and in section)
	Emel Durmaz	Housing unit 1/200 (showing relation with the riverside or suggestions about the river)
	Serdar Büyükçetin	Patch farm with context (in plan and in section)
3	Caner Obalı	Forest farm master plan (in plan and in section)
	Najdad Yawer	Housing cluster 1/200
	Orhan Bursa	Settlement 1/1000 (in plan and in section)
	Ursula Sokolaj	Master plan of the forest farm
4	Evrim Saçmalı	Master plan of the forest farm
	Fulya Yener	Neighborhood 1/200
	Gökberk Koçak	Settlement 1/1000 (in plan and in section)
	Zoha Zaka	Housing unit 1/50
5	Dilara Turgut	Housing unit and structure (1/100 or 1/200)
	Emre Dalgıç	Settlement 1/1000 (in plan and in section)
	Maira Yasir	Neighborhood 1/200
	Şeyma Koçak	Master plan of the forest farm
6	İbrahim Kelleci	Master plan of the forest farm
	Melike Çoban	Settlement 1/1000 (in plan and in section)
	Selen Sert	Bridge-1 (with scenario)
	Tuğba Varlı	Bridge-2 (housing)
7	Anar Abdullaev	Scenario and idea sketches; program elements indicated in sectional diagrams
	Sabina Zakirova	Site Plan Sketch alternatives (mass) 1/200 or 1/500
		Site section sketches showing the site in large context

Figure 4.8 Two sketch problem briefs for the third-year design studio of the 2017-2018 Fall Semester

Source: Author's archive of the undergraduate studies in Department of Architecture, METU

Above, two sketch problem briefs from the same architectural project course (ARCH301) are given. The design project was done in groups throughout the semester. The first brief challenges students to articulate their visions and principles for the project based on the presentations done at the beginning of the semester. The problem involves tackling a significant urban design problem in an area characterized by rampant unplanned urbanization, urging students to conceive and shape a solution within the given program. Work sharing is allowed if a group scenario or rough design decisions are available, as the main design project is group work. An interesting detail about this sketch problem is that the start of the task is 10.30 pm. The brief was given to the students outside of class hours, and it was

recommended to study it starting before class, leaving the afternoon class session to review the results.

In the second sketch problem brief, students were asked to produce randomly distributed materials within the groups, adhering to the pre-determined scenarios of their groups. This problem was given to be done during the day, and, of course, it was worked within a framework in which the students could benefit from all resources. The works produced after the sketch problems were reviewed but not graded. Students took the materials they produced with them so that they could use them later in their design development.

The strategic placement of sketch problems at various points throughout the semester serves as a pedagogical tool to enhance the learning experience for students. Early in the semester, just as the entrance design task mentioned previously, sketch problems can be introduced as a means to encourage creative exploration and expression of initial ideas. This allows students to delve into the design process with a focus on conceptualization and fundamental principles. An example that refers to this may be the sketch problem described by Cânâ Bilsel from the 'Memories: An Oral History Study'. (Aktüre et al., 2007) Bilsel talks about a sketch problem that was assigned after the 4th semester design studio site trip:

"*In the second semester of our second year, we ventured to the Black Sea, exploring the region from the Central Black Sea to the border. This experience provided us with insights into local building techniques, the correlation between climate and architectural texture, and a deeper understanding of diverse building cultures within their geographical context. Following our return, we were engaged in a 'weekend house' project, presented as a 'sketch problem' grounded in the Black Sea context. This project prompted us to interpret the knowledge acquired during our exploration. In essence, designing within a historical environment and creating new structures in such settings has consistently formed an educational paradigm, recurring throughout our entire learning journey."* (p.98)

As the semester progresses, sketch problems may evolve to address more complex challenges, aligning with the growing proficiency and knowledge of the students. These mid-semester sketch problems serve as checkpoints, enabling students to assess their progress, identify strengths and weaknesses, and refine their design thinking; the second sketch problem of the 2016-2017 Spring semester mentioned above stands as an example of this.

TENTATIVE SCHEDULE

Stages of Project-2 will be announced later.

Wk	DAY	EVENT	STUDIO WORK		weekend
			a.m.	p.m.	
1	12 Feb		Lecture	Project-1 issued	
	15		Scrapyard	REVIEW	
2	19		Case Studies	Case Studies + REVIEW	
	22		Case Studies	Case Studies + REVIEW	
3	26		Case Studies	Case Studies + REVIEW	
	1 Mrch		Table Crits	Table Crits	
4	5		**Project-1-JURY**	**Project-1-JURY**	
	8		Project -2 issued		TRIP: 8/9-12 March
5	12	TRIP			
	15		Lecture: A. Balamir+Elif Bekar	Site Studies	
6	19	February 19-23 ADD-DROP	Lecture: M. Bruno	Site Studies	
	22		Lecture: A. Balamir (301)	Site Studies	
7	26		**Sketch Problem-1**	REVIEW	
	29		Lecture	Site Studies - **END of all!**	
8	2 Apr				
	5				
9	9		**Pre-Jury**	**Pre-Jury**	
	12				
10	16	April 16-24 Course withdrawal	**Sketch Problem-2**	REVIEW	
	19		Lecture		
11	23				
	26				
12	30				
	3 May		**Pre-Submission**		
13	7	Presentation Week	Dressed Rehersal (on prints)		
	10				
14	14	JURIES			
	17	Week	**Arch301-302 JURIES: 17-18 May**		
15		FINAL EXAMS			

Figure 4.9 Tentative schedule for the third-year design studio of the 2017-2018 Spring semester

Source: Author's archive

Towards the end of the semester, the placement of sketch problems can be designed to simulate real-world scenarios where comprehensive and cohesive solutions are expected. Looking at the tentative schedule given above, the second sketch problem undertakes this function, being placed a month before the final jury. This kind of

culminating sketch problem challenges students to synthesize their learning, apply advanced design techniques (such as digital fabrication), and demonstrate a holistic understanding of the project. Overall, the deliberate sequencing of sketch problems throughout the semester ensures a structured and progressive development of students' design skills, fostering a rich and dynamic learning experience.

Although we focused on three schools within the scope of this study, short-term design exercises and sketch exams are applied in many schools in Turkiye other than these three institutions. For example, Yıldız Technical University, Gebze High Technology University, Trakya University, Istanbul Gedik University, and Kırklareli University apply a sketching exam as a part of the diploma requirements.

4.4 A Comparison of the Short-term Design Exercises in MSFAU, ITU, and METU: Through The Experiences And Execution

Short-term design exercises were discussed based on the history of the institutions and the printed documents available in the archives in the previous sections. In a broader research effort regarding the use of short-term design exercises in architectural education, a semi-structured interview was conducted to gather opinions and perspectives from academics at MSFAU, ITU, and METU. In this way, it is aimed to gain a comprehensive understanding of the applications, challenges, and perceived benefits of evaluation methods through short-term design exercises and exams.

As this section differs from the previous ones in terms of the methodology used, what is intended to be done through sketch problems with insights from faculty members comes to the fore. Past and current practices of institutions are explained first-hand. In addition, new factors emerging today (such as new technologies, computers, and AI) can be questioned by educators' responses. It was envisaged that, although the above-mentioned aspects are not fully comparable, the responses could be analyzed to identify common trends, differences in approaches, and areas of

potential improvement or innovation in architectural education. Overall, this approach can facilitate the exchange of knowledge and the advancement of existing and considered productive practices in architectural pedagogy.

In order to provide an in-depth understanding of the research, scholars who had received at least two degrees from their respective institutions were selected for the interview. It was envisaged that people who have a well-established understanding of their institutions' training and application methods could provide more comprehensive and detailed information about sketch problem/exam applications in each institution in the research.

These names were chosen so that all of the interviewees finished their undergraduate degrees at about the same time period as other scholars from the other two schools, and they started their academic careers around similar time periods. The fact that these scholars encountered sketch problem/exam applications in similar periods, both in undergraduate and academic studies, provided a partially comparable data set for the research.

Table 4.1 Information about the Interviewed Academics

Source: Author

		Bachelors Graduation Period				Beginning of the Academic Career Period				
		1960-1969	1970-1979	1980-1989	1990-1999	1960-1969	1970-1979	1980-1989	1990-1999	2000-2009
MSFAU	Ersen Gürsel	•				•				
	Nezih Aysel			•					•	
	Arbil Ötkünç				•					•
ITU	Belkıs Uluoğlu		•					•		
	Fatma Erkök			•					•	
	Aslıhan Şenel				•					•

METU	Aydan Balamir		•					•		
	Haluk Zelef			•					•	

By interviewing academics rather than industry professionals, a more comprehensive understanding of the effects of the sketch problem/exam was sought in both undergraduate and academic career contexts.

The interview questions were strategically arranged to delve into different aspects of sketch problem, including historical context, implementation processes, evaluation methods, and potential future directions. Classifying the questions under certain headings aims to provide a comprehensive understanding of the short-term design exercises from various perspectives:

Questions on Short-term Design Exercises: Past, Present, of-How and Benefits

Q.1. Did you solve any sketch problems or take a sketch exam when you were a student? If your answer is yes, can you explain in detail in which institution and under what process it is implemented?

Q.2. Have you practiced sketch problems with your students or conducted any sketch exams throughout your academic career? If yes, can you explain how the question base (question and/or sheet) for the sketch problem/exam was prepared?

Q.3. What do you think are the perceived benefits of sketch problems/exams from an academic perspective?

Q.4. What challenges did you encounter when incorporating these short-term design exercises into architectural education?

Questions about the Application and Evaluation of Sketch Problems

Q.5. Do you evaluate sketch problem/exam outputs? And/or how do you evaluate or grade them?

Q.6. Do you provide students with specific support or resources in preparation for sketch problems/exams? If yes, can you provide examples these support and resources?

Q.7. Have you noticed any impact on student performance or class participation during and/or after sketch problems/exams?

Questions on the Future Perspective of Short-term Design Exercises

Q.8. What do you think about using the sketch problem/exam application in other courses?

Q.9. What additional support, modifications, or resources would be helpful to improve sketch problems/exams?

Q.10. What do you think the contributions of today's technologies can be to short-term design exercises? For example, images and texts produced by artificial intelligence, plan diagrams automatically created by artificial intelligence robots, etc.

It is envisaged that the answers given through this structured interview would provide information about the evolution, current practices, and potential advances in short-term design exercises in architectural education in Turkiye. Parallel to this, similarities and differences were observed in the answers given by scholars depending on the institutions they came from.

Did you solve any sketch problems or take a sketch exam when you were a student? If your answer is yes, can you explain in detail in which institution and under what process it is implemented?

This question was posed to explore personal experience and background knowledge regarding the use of sketch problems or exams in architectural education. It was thought that understanding how sketch problems or exams were implemented in the past could provide insight into the effectiveness and appropriateness of these practices in architecture education.

In MSFAU, sketch exams occured twice per semester following the third semester of undergraduate studies. These exams are conducted on a school-wide basis, with questions crafted by a jury comprising instructors from various departments. Additionally, sketch exams play a role in recruiting research assistants and selecting doctoral candidates. (Ötküç) One scholar shared that back in his undergraduate years, sketch examination days continued all day long and were like a festival inside the school. (Gürsel)

In ITU, sketch exams are primarily associated with Diploma Projects and are mandatory for graduation, but there are no specific details given regarding the past practices. Sketch problems are also utilized in project courses, depending on the studio instructor's choice. Typically occurring in later years of education, the frequency varies.

In METU, one scholar mentioned that until the 1970s, a school-wide sketch exam was held every semester according to grade levels. (Balamir) With the influence of Bauhaus, the effects of the École des Beaux-Arts began to decline, and the consistency of the sketch exam disappeared. According to the other scholar, although he was not an undergraduate student during the period when there were sketch exams, he mentioned systematic applications of sketch exams during undergraduate education.[32](Zelef)

Have you practiced sketch problems with your students or conducted any sketch exams throughout your academic career? If yes, can you explain how the question base (question and/or sheet) for the sketch problem/exam was prepared?

[32] Zelef noted that many sketch problems were given in the first year, and students were expected to solve these problems in a very short time. In the second grade, the number of problems decreased, while the time given for the problems was extended. In the 3rd grade, the number of problems decreased again, but the duration became longer. Then, in the 4th grade, it is reduced to a single sketch problem per semester.

The aim of this question was to gather information on the individual's teaching experience with sketch problems/exams to understand the extent of their involvement in using these methods in their teaching practice. The focus was on the preparation process for sketch problems/exams, with an effort to explore the criteria used to develop questions and evaluate student responses. Understanding the structure and content of these assessments would help provide insight into their effectiveness.

The preparation of sketch problems in MSFAU is described as a collaborative and structured process. It involves the selection of topics based on the level of the project, extensive research, and discussion among faculty members and assistants.

The approach to preparing sketch problem questions in ITU is more flexible and focused on the subject that students lack or cannot overcome. Questions are designed to encourage creativity and imagination while being solvable within a short timeframe. The frequency of applications is not specified. The subject of the sketch problem can relate to the project.

In METU, sketch problem is often consulted to get to know the students, as a warm-up project, or a way of crisis learning to find solutions. It is often given for half a day to a day. They are recurrent throughout the semester, typically administered at least once and sometimes three or four times. In the latter case, exercises are designed to guide students through various stages of the project, signaling the transition from one phase to another.

What do you think are the perceived benefits of sketch problems/exams from an academic perspective?

The question sought to uncover the educational value and benefits of short-term design exercises. The MSFAU scholars highlighted the collaborative and critical thinking aspects of sketch exams. How the sketch exams break the isolation between students is emphasized as sketch exams promoted shared learning experiences. (Aysel)

ITU scholars, on the other hand, stated that sketch problems are useful in encouraging student participation in the course, facilitating discussion and learning among peers (Uluoğlu), introducing projects and materials (Erkök), and responding to contemporary needs[33] (Şenel).

At METU, sketch problems can serve as a catalyst to solve design challenges and expand horizons. However, some students may perceive sketch problems as a hindrance, feeling that they detract from their work. (Balamir) Another point made was sketch problems could help emphasize how students' knowledge until that day should actually be questioned. (Zelef)

What challenges did you encounter when incorporating these short-term design exercises into architectural education?

By the agency of this question, the aim was to understand the challenges encountered when integrating sketch problems/exams into architectural education and to help identify potential barriers to their effectiveness and implementation. Whereas MSFAU scholars emphasized the need for structured processes and consideration of student preferences, ITU scholars gave responses focusing on overcoming student resistance to implementation (Uluoğlu), ensuring continuity (Erkök).

On the other hand, it was stated that it might be useful to adapt more sketch problems to the current education at METU (Balamir). As an example, it was emphasized that while some students think they need more time to create a design idea, some students can embrace this challenge and achieve success within a limited time period. Another scholar talked about students' tendency towards technological tools and stated that there were no longer flexible answers to sketch problems. (Zelef)

[33] Şenel acknowledges decreasing attention spans among students and adopts a perspective responsive to contemporary needs, implementing 4-hour charette exercises to enhance concentration, which has received positive student feedback.

Do you evaluate sketch problem/exam outputs? And/or how do you evaluate or grade them?

Through this question, it was aimed to understand how student performance is evaluated and graded in these exercises, in these schools. It has been observed that all three institutions' scholars prioritize student learning and development and take different approaches to sketch evaluation.

MSFAU scholars described a structured evaluation process for sketch exams emphasizing holistic assessment as well as iterative feedback. It was mentioned that the jury preparing the question also evaluates the exams. However, for Diploma Project exams, papers are not graded but are discussed by the jury, with critiques noted down for potential re-evaluation of the final project grade. Similarly, in ITU, Diploma Project sketch exams are not graded, but they influence final project evaluation. However, all interviewed ITU scholars shared diverse approaches to evaluating sketch problems/exams, reflecting varied practices within the institution. One graded sketch problems based on the tools used (Uluoğlu), while the other assessed student benefits through ongoing project progress (Erkök). Likewise, sketch problems in METU are graded and contribute to the semester grade. The student's capacity to perceive the problem and the idea production are evaluated. However, one outstanding method was from ITU, and it was giving post-sketch problem questions, which encouraged students to self-criticize. (Şenel)

Do you provide students with specific support or resources in preparation for sketch problems/exams? If yes, can you provide examples these support and resources?

To explore the support provided to students preparing for sketch exams, to shed light on the teaching approach and resources used to enhance student learning and performance, instructors were asked if they provided students with specific guidance or resources to prepare for sketch exams. The answers showed that while MSFAU prioritized structured preparation and support with preliminary analysis of the problem to be given in preparation for the sketch exam, ITU takes a broader range

of approaches; some instructors provide more structured guidance (Erkök), and others emphasize student autonomy and independence (Şenel).

A similar distinction emerges in the answers of METU scholars. While some prioritized structured preparation and support with preliminary analysis of the problem (Balamir), some expected a purer output at the end of a sketch problem that was done as unprepared as possible (Zelef).

Have you noticed any impact on student performance or class participation during and/or after sketch problems/exams?

The purpose of the question was to figure, from the educators' standpoint, whether the sketch problem/exam increased student participation and performance, as determined by their responses.

MSFAU scholars emphasized the significance of sketch exam grades for students, as they contribute quantitatively to the semester's final grade, motivating students to participate and excel in these exercises. One added that sketch exams can also boost students' confidence in design, allowing them to solve long-standing design problems within a single day, which positively impacts their perception of their abilities. (Ötkünç) Similarly, ITU scholars highlighted the increased confidence and effort among students as they focus on assigned tasks. Another scholar suggested that the impact of sketch problems depended on students' thinking styles, fostering a more open-minded approach to design projects based on individual learning intentions. (Erkök) Parallel to this, both METU scholar remarked sketch problems gave students ideas for their ongoing projects. (Balamir, Zelef)

What do you think about using the sketch problem/exam application in other courses?

In the context of questioning the potential applicability of short-term design exercises beyond architectural design course, scholars were asked whether similar methods could be applied and useful in other courses. Although all three institutions' scholars emphasized the importance of practical application in architecture

education, some approached implementation of short-term design exercises in other courses from slightly different perspectives, reflecting the unique cultures and priorities of their respective institutions.

MSFAU scholars noted the prevalence of short-term problem-solving exercises across courses, fostering a culture of quick thinking and time management in their institution. One mentioned daily problem submissions in various courses to hone students' problem-solving skills. (Aysel) However, one also expressed his concern that excessively number of sketch exams and making them compulsory could negatively affect students. (Gürsel)

One ITU scholar mentioned incorporating a similar exercise in her Design Theory course (Uluoğlu), and another supported it by suggesting that integrating theoretical assimilation exercises could be beneficial (acknowledging students' challenges in transitioning from theory to practice) (Erkök). A similar approach was mentioned in METU, the scholar revealed that the sketch problems could be utilized in various courses to connect theoretical learning with practical application. (Balamir) In contrast to the above-mentioned responses, one scholar from ITU emphasized the importance of design-making in sketch problems/exams, considering it integral to the exercise's essence. (Şenel)

What additional support, modifications, or resources would be helpful to improve sketch problems/exams?

With the aim of gathering suggestions for improvement of short-term design exercises, the responses would aid in identifying areas for improvement to optimize the efficacy of sketch problems/exams as a tool for teaching and assessment. While MSFAU scholars prioritized improving the practical aspects of conducting sketch exams by modifying them, such as the size of classes and physical environment, ITU scholars focused more on the pedagogical aspects of sketch problems, such as the designer's approach and encouraging creativity through hands-on activities and self-exploration.

Scholars from METU gave different answers. One mentioned the subject of Artificial Intelligence. Stating that this technology is currently on the agenda, she said that she foresees that it can handle variables well and bear a lot of burden in the design process. (Balamir) Other said that if sketch problems are repeated more often, they can support students' different approaches and diversification (going to different solutions). (Zelef)

What do you think the contributions of today's technologies can be to short-term design exercises? For example, images and texts produced by artificial intelligence, plan diagrams automatically created by artificial intelligence robots, etc.

In order to investigate the role of technology in supporting short-term design exercises, the potential benefits and results of incorporating technological tools and developments into architectural education within the scope of short-term design studies were sought. As might be expected, all instructors showed an awareness of the potential of AI in design education. However, they also underlined that such new technologies should be approached with skepticism and caution when incorporating them into educational exercises.

All at MSFAU emphasized the importance of formulating precise questions for the effective use of AI. One emphasized that asking insightful questions can be an important step toward developing designer awareness (Aysel), while the others emphasized the maturity of students in critically evaluating the outputs produced by AI (Gürsel, Ötkünç).

Scholars from ITU and METU also expressed similar concerns. It was said that it was unclear whether students were ready to use artificial intelligence technology because they were not fully developed in design thinking. While one from ITU talked about the potential of artificial intelligence to produce impersonal or general results (Erkök), the other argued that it could work if students discovered their own methods and tactics to benefit from artificial intelligence (Şenel).

CHAPTER 5

CONCLUSION

Architectural education, with its diverse methodologies and unique challenges, stands at the crossroads of technical precision and artistic expression. The multifaceted nature of this profession necessitates efficient pedagogical methods that integrate theoretical knowledge with practical skills. In this thesis on the architectural education in institutions in Turkiye - specifically focusing on sketch problems and sketch exams - the intricacies and nuances of this educational paradigm have been unraveled.

The primary objective of architectural education is to instill in students the ability to design, a goal prominently realized through architectural project studios. These studios have an important position in architectural education as a learning environment where students actively interact as creative individuals. In some design studio courses, students are encouraged to develop their projects on their own; the Diploma Project at ITU and MSFAU can be given as an example. In some cases, student works are supervised while students develop their projects individually. The studio course given in the last semester at METU also works in this way.

Architectural design studios, acting as crucibles for creativity and practical application, bridge the theoretical with the tangible, preparing students for the complex challenges of the professional world. However, the process of imparting this knowledge is not without its hurdles. The intricate relation between theoretical and practical aspects demands a meticulous approach, as students navigate through a myriad of information to produce comprehensive designs. For this reason, the importance of the long-term design projects cannot be overstated. These projects include stages such as announcement of the subject, case study and site analysis. Therefore, these multi-staged projects often span several months, undergo

meticulous supervision and evaluation, reflect the culmination of theoretical understanding and practical application. The challenge for students lies in synthesizing diverse information into a singular, coherent design - a process that is both demanding and rewarding. Furthermore, to facilitate this intricate process, breaking down the projects into a series of design phases emerges as a viable solution. This fractionation not only helps in managing the projects but also offers students the opportunity to self-criticize their works.

Short-term design exercises provide an opportunity to keep design talent vigorous during these moments of pause, also act as a litmus test for students' ability to swiftly address design issues. Despite being a common practice in architectural education, the extensive study on the application approaches and assessment processes of these exercises has been lacking. This research has sought to fill this void, conducting a comparative analysis of sketch exams in three prominent architecture schools in Turkiye with traditions inspired by the well-established institutions in Europe. The study delved into the historical foundations, current practices, and attitudes toward sketch problems in these institutions.

When examining sketch problem applications of these various institutions, it should be emphasized that a comprehensive direct comparison is not possible due to several important limitations. The sketch problem method is initially affected by the different historical background of each institution, and both the locations and physical elements of the institutions are important determinants in educational practices. Faculty buildings, their locations, and the characteristics of classrooms influence the teaching approaches used in them. Due to these limitations, schools' learning environments cannot be easily compared.

In addition, other restrictions were encountered while conducting the interviews. The student perspective on sketch problem applications in schools could be shared through the instructors' student years. For this reason, the answers may be influenced by educator perspectives. This means that the sketch problem is generally expressed

from the perspective of the scholars. In the long term, it will be useful to examine the student perspective in the research for sketch problems.

Definitions of short-term design exercises vary in these schools. Although it has been implemented in an exam format for a while since their establishment, it has been observed that this format has been relaxed over time or has been completely separated from the exam format and implemented as daily assignments in the studio. MSFAU still administers sketch problems in a school-wide exam format, just like the first day. However, over time, the exam environment was softened and the use of technological equipment was allowed. Scholars stated that students were able to discuss ideas among themselves and go outside the classroom and benefit from various resources. At ITU, where short-term design exercises continue to be fully implemented in the exam format but are not included in the grading, it is frequently used in studios under the name of 'charette', going beyond the name of sketch problem or sketch exam. At METU, the sketch problems that were applied in a regular and disciplined exam format during the founding years ceased to be exams over time. Instead of being implemented department-wide, they are used in the course syllabus at the initiative of the studio director. Thus, although there are few-but-tangible differences in their short-term design exercise praxis today, significant changes have been made in all three institutions in order to adapt to the innovations of the age and constantly changing student profiles.

Interviews have shown that sketch problems are used by academics for several purposes. First, these short-term design exercises provide the students an opportunity to get acquainted with the project. For this reason, it is often given as a warm-up project at the beginning of the semester. Secondly, sketch problems can be used to revitalize the student who has become lost or inert during in a long-term project. In addition to this, if the student focuses on a problem related to his own project in the sketch problem, it provides the student the opportunity to develop an original perspective (as a result of crisis learning). Thirdly, sketch problems can be used as a cross-check tool to show whether the student has done the main design project himself/herself or not. The reason for this is that it creates an opportunity to observe

students' ability to solve design problems in a limited timeframe. Finally, sketch problems may help improve the students' drawing techniques, especially manual skills.

Today's design tools are constantly changing and evolving. Although the question of their contribution to short-term design work has mainly discussed the possible use of Artificial Intelligence in sketch problems, there are other contemporary tools used in design studios to generate design ideas. For example, interactive platforms such as Canva and Miro create an environment for students and instructors to discuss initial ideas through modulated productions. For this reason, how we use new design tools to generate ideas and designs, and how we adapt them to existing processes has the potential to be a research question in the future.

In conclusion, this exploration of architectural education in Turkiye, with a specific focus on sketch problems and sketch exams, not only sheds light on the historical foundations and current practices but also serves as a stepping stone for future inquiries. This thesis may only be the start of future research and archive studies on this issue. Yet, the findings would contribute to understanding the challenges and strengths of architectural education in Turkiye, providing a valuable resource for shaping future pedagogical strategies and fostering innovation in design education.

REFERENCES

Abrams, C. (1964). Education and Research: A University is Born in the Middle East. In *Man's struggle for shelter in an urbanizing world* (pp. 195–212). MIT Press.

Aktüre, S., Osmay, S., & Savaş, A. (Eds.). (2007). *Anılar: Bir Sözlü Tarih Çalışması*. ODTÜ Mimarlık Fakültesi.

Armstrong, C. D. (2017). The Académie Royale D'architecture (1671–1793). In H. F. Mallgrave (Ed.), *Companion to the History of Architecture-Volume II* (pp. 1–29). Wiley-Blackwell. Retrieved January 12, 2024, from https://doi.org/10.1002/9781118887226.wbcha055.

Balamir, A. (1996). *Changes In Discipline and Idenıty of The Arcıtect: Classical-Academic and Modern Approaches To Profession, Education, Design* [Doctoral dissertation, METU]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=FgmkGchPKo23qQqBeqzVZoCcNxfszlOOz55gHeJ2xdFhGA8RjEpz4R9qtf_kb9ug.

Baudez, B., & Cassidy-Geiger, M. (2021, April 29). *The Beaux-Arts tradition*. Drawing Matter. https://drawingmatter.org/the-beaux-arts-tradition/

Beynon, D., & Tucker, R. (2012). The esquisse. In H. Askland, M. Ostwald & T. Williams (Eds.), *Assessing Creativity: Supporting Learning in Architecture and Design* (pp. 177-185). Office for Learning and Teaching (OLT).

Börekçi, N. (2015). Usage of Design Thinking Tactics and Idea Generation Strategies In A Brainstorming Session. *METU JFA*, *2015*(2), 1–17. https://doi.org/10.4305

Brain, D. (1989). Discipline & Style: The Ecole des Beaux-Arts and the Social Production of an American Architecture. *Theory and Society*, *18*(6), 807–868. http://www.jstor.org/stable/657482

Broadbent, G. (1995). Architectural Education. In M. Pearce & M. Toy (Eds.), *Educating Architects* (pp. 10–23). Academy Editions.

Carlhian, J. P. (1979). The Ecole des Beaux-Arts: Modes and Manners. *JAE*, *33*(2), 7–17. https://doi.org/10.2307/1424347

Cezar, M. (1995). *Sanatta Batıya Açılış ve Osman Hamdi* (2nd ed.). Erol Kerim Aksoy Kültür, Eğitim, Spor ve Sağlık Vakfı.

Cold, B. (1995). Three of Sketch. In M. Pearce & M. Toy (Eds.), *Educating Architects* (pp. 60–63). Academy Editions.

Cret, P. P. (1941). The Ecole des Beaux-Arts and Architectural Education. *Journal of the American Society of Architectural Historians*, *1*(2), 3–15. https://doi.org/10.2307/901128

Çeçen, K. (1988). Hendese-i Mülkiyye Mektebi: Mühendis yetiştirmek üzere İstanbul'da 1883'te açılan mektep. In *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Vol. 17, pp. 208–209). Türkiye Diyanet Vakfı.

Gül, S. (2023, August 15). Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ). In *Atatürk Ansiklopedisi*. Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu – Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı. Retrieved November 22, 2023, from https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/orta-dogu-teknik-universitesi-odtu/.

Güzel San'atlar Akademisi Mimarî Şubesi Talimatnamesi. (1940). *MİMAR*, *1940*(111–112), 88–89.

Keskin, B. (2017). 25 Haziran 1327 (1911) Yılına Ait Sanayi-i Nefise Mektebi'nin Talimatnamesi ve Ders Programı. *Kesit Akademi Dergisi*, (9), 426–445. https://doi.org/10.18020/kesit.1210

Kılınç, M., Akkaya Usman, D.H., Ötkünç, A. (2022) An Academy's Tradition: Sketch Exam in Architectural Design Studio. In *140 Yılın Mimarlığına Tanıklık: 1882-2022 Sempozyumu*, MSFAU, İstanbul, 2022.

Klitsie, L. M. (2016, January 26). *Lessons In Composition: Beaux-Arts & Bauhaus* [Master's thesis, Delft University of Technology]. Repository.

https://repository.tudelft.nl/islandora/object/uuid:0acb1ae7-418f-4e3f-8121-f2adf3a66d31/datastream/OBJ5/download

Ledewitz, S. (1985). Models of Design in Studio Teaching. *Journal of Architectural Education, 38*(2), pp. 2-8.

Levine, N. (1984). The Competition for the Grand Prix in 1824: A Case Study in Architectural Education at the Ecole Des Beaux-Arts. In R. Middleton (Ed.), *The Beaux-Arts and Nineteenth-century French Architecture* (1st ed., pp. 67–123). Thames and Hudson.

Lucas, P. L., & Charest, R. M. (2008). Charrette: A High-Performance Vehicle for Learning in the Design Studio. In *24th National Conference on The Beginning Design Student*. Georgia; Georgia Institute of Technology. Retrieved January 13, 2024, from http://hdl.handle.net/1853/29116.

METU. (2013). *Academic Catalog*. https://catalog.metu.edu.tr/course.php?course_code=1200102

Mimarlik Bölümü Ders Bilgi Formları. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi. (n.d.). https://msgsu.edu.tr/akademik/mimarlik-fakultesi/bolumler/mimarlik/

Mimarlık Programı Bulunan Tüm üniversiteler. YÖK Lisans Atlası. (n.d.). https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=10155

Mimar Sinan Fine Arts University. (2019). *Mimar Sinan Fine Arts University Information Package*. Istanbul, Turkiye. Retrieved November 8, 2023, from https://www.msgsu.edu.tr/Assets/UserFiles/msgsu_brosur_28_ekim_a4_cift_sayfa_dusuk_sec_(1).pdf.

Mimar Sinan Fine Arts University. Department of Architecture. (2021). *Architectural Project Studio Directives*.

Özcan, Ö. (2023). Engineer-architect vs. Artist-architect: Fortification of Identities In Architectural Education In The Light of Attempts to Merge ITU and GSA (from The 1930s to 1950s). *tasarım+kuram* , *19*(140.yıl), 104–121.

Pamir, H. (1986). Architectural Education in Turkey in its Social Context: Underlying Concepts and Changes. In A. Evin (Ed.), *Architecture Education in The Islamic World: Proceedings of Seminar Ten in The Series Architectural Transformations in The Islamic World, held in Granada, Spain, April 21-25, 1986* (pp. 131–151). Concept Media Pte. Ltd.

Reed, H. A. (1975). Hacettepe and Middle East Technical Universities: New Universities in Turkey. *Minerva*, *13*(2), 200–235. http://www.jstor.org/stable/41820228

Samoyault, C. (2023, September 9). *Alors, ...charrette? étymologie du mot charrette chez les architectes*. Grande Masse des Beaux-Arts. https://www.grandemasse.org/breves_historiques/alors-charrette-etymologie-du-mot-charrette-chez-les-architectes/

Savaş, A. (n.d.). *For the Faculty of Architecture at METU, Bauhaus was a Promise*. Bauhaus Imaginista. https://www.bauhaus-imaginista.org/articles/5600/for-the-faculty-of-architecture-at-metu

Schmidt, H. C. (2022). Papercrafting Utopia. Gaming Literacies from Bauhaus to Nintendo Labo. *Spiel|Formen*, *2*. https://doi.org/http://dx.doi.org/10.25969/mediarep/18998

Sey, Y., & Tapan, M. (1984). Türkiye'de Mimarlık Eğitimi. In *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi* (Vol. 5, pp. 1421–1423). İletişim Yayınları.

Simon, M. (1996). The Beaux-Arts Atelier in America. In J. Kinnard & K. Schwartz (Eds.), *Proceedings: 84th ACSA annual Meeting & Technology conference* (pp. 319–325). Massachusetts, ACSA Press.

Society of Beaux-Arts Architects. (1911). *Circular Information Concerning the Paris Prize of The Society of Beaux-Arts Architects*. New York: Society of Beaux-Arts Architects.

Şahin, M. (1999). Osmanlı devletinde yabancı uzmanlar aracılığıyla batılılaşma çabaları. *Milli Eğitim Dergisi*, (143), 87–90.

Tarihçe. İTÜ Mimarlık Fakültesi. (n.d.). https://mim.itu.edu.tr/genel-bilgi/

Taşkışla Kronolojisi. İTÜ Mimarlık Fakültesi. (n.d.). https://mim.itu.edu.tr/tarihte-ve-kultur-3/

Tekeli, I., & İlkin, S. (1993). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Eğitim ve Bilgi Üretim Sisteminin Oluşumu ve Dönüşümü*. Türk Tarih Kurumu Basımevi.

The Metropolitan Museum of Art. (n.d.). Architectural Drawings from the Paris Prize Competitions. US, 1905–40.

Urbanelli, E. (1988). *Landmark of the Beaux-Arts Institute of Design*. (J. Shockley & N. Goeschel, Eds.) Landmarks Preservation Commission.

Uysal, Y. Y. (2003). *A survey on the system of education at the Middle East Technical University Department of Architecture, 1956-1980* [Master's thesis]. METU.

Uysal, Y. Y. (2009). ODTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümünde 1956-1980 Arası Eğitim Sistemi. In A. Artun & E. Aliçavuşoğlu (Eds.), *Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı; Türkiye'de Mimarlık, Sanat, Tasarım Eğitimi ve Bauhaus* (1st ed., Vol. 16, Ser. Sanat Hayat, pp. 375–392). İletişim Yayınları.

Uzun Aydın, D. (2014). "Sanayi-i Nefise Mektebi" ve Paris Güzel Sanatlar Okulu "L'ecole Des Beaux-Arts" Üzerine Bir Değerlendirme. *The Journal of Academic Social Sciences*, (6), 74–81. https://doi.org/10.16992/asos.333

What is a Charrette?. National Charrette Institute. Retrieved 28 January 2022, from https://www.canr.msu.edu/nci/

Wick, R. K. (n.d.). *Three Preliminary Courses: Itten, Moholy-Nagy, Albers*. Bauhaus Imaginista. https://www.bauhaus-imaginista.org/articles/5176/three-preliminary-courses-itten-moholy-nagy-albers

Yazıcıoğlu, F. (2013). *Bütünsel Mimarlık Eğitiminin Bir Bileşeni Olarak Mimarlıkta Teknoloji Eğitimi İçin Model Önerisi* [Doctoral dissertation]. Institute of Science and Technology, Istanbul.

Yorgancıoğlu, D. (2010). *Re-Constructing the Political and Educational Contexts of the METU Project* [Doctoral dissertation]. Institute of Natural and Applied Sciences, Ankara.

Yürekli, H., & Yürekli, F. (2010). Clemens Holzmeister as an Academic. In A. Balamir (Ed.), *Clemens Holzmeister: Çağın Dönümünde Bir Mimar* (pp. 151–155). BOYUT Yayınları.

APPENDICES

A. The Architecture Competition Brief of the 1934-1935 Education Year (26th Year) in the Ecole des Beaux-Arts

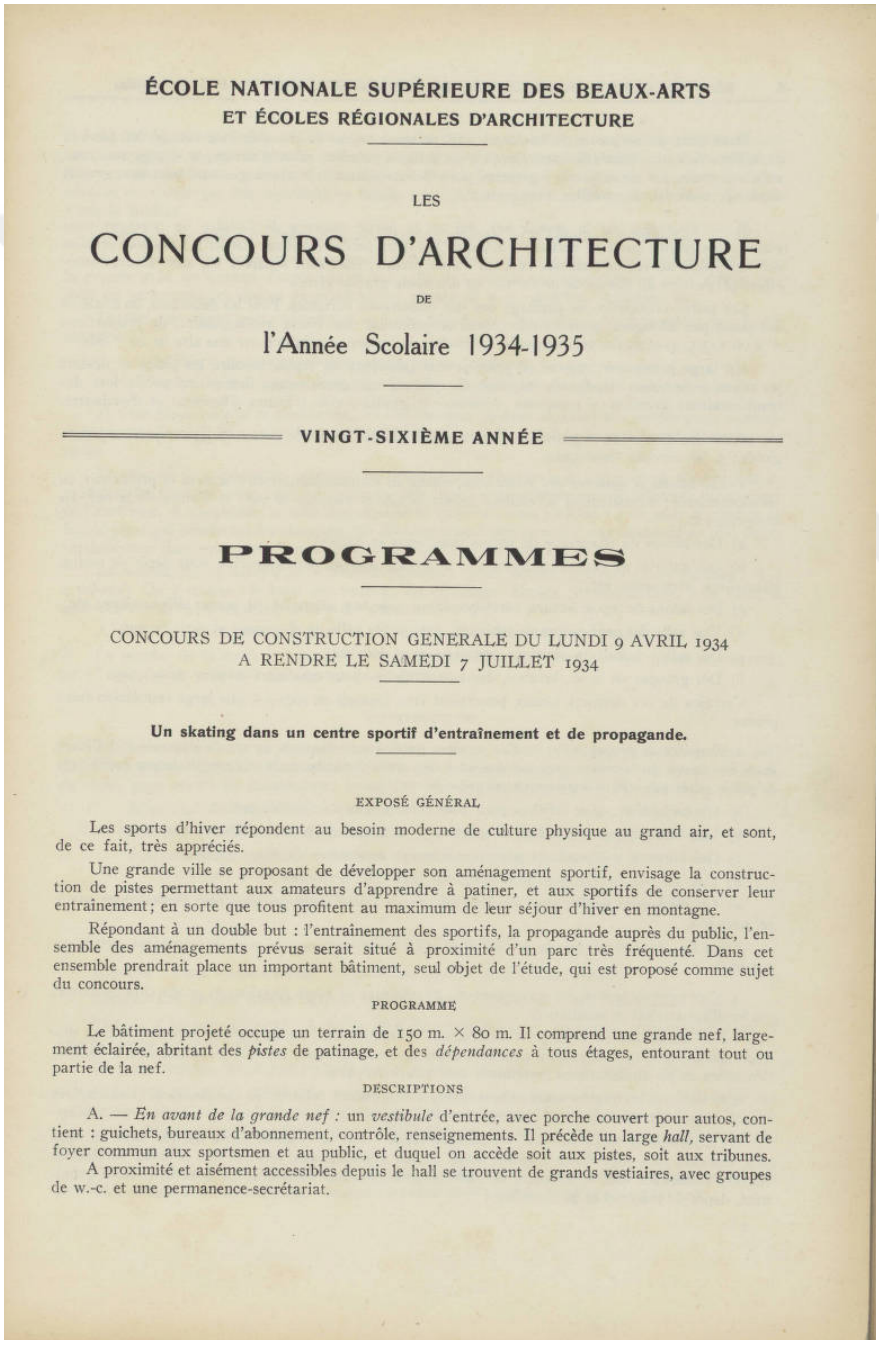

ÉCOLE NATIONALE SUPÉRIEURE DES BEAUX-ARTS
ET ÉCOLES RÉGIONALES D'ARCHITECTURE

LES

CONCOURS D'ARCHITECTURE

DE

l'Année Scolaire 1934-1935

VINGT-SIXIÈME ANNÉE

PROGRAMMES

CONCOURS DE CONSTRUCTION GENERALE DU LUNDI 9 AVRIL 1934
A RENDRE LE SAMEDI 7 JUILLET 1934

Un skating dans un centre sportif d'entraînement et de propagande.

EXPOSÉ GÉNÉRAL

Les sports d'hiver répondent au besoin moderne de culture physique au grand air, et sont, de ce fait, très appréciés.

Une grande ville se proposant de développer son aménagement sportif, envisage la construction de pistes permettant aux amateurs d'apprendre à patiner, et aux sportifs de conserver leur entraînement; en sorte que tous profitent au maximum de leur séjour d'hiver en montagne.

Répondant à un double but : l'entraînement des sportifs, la propagande auprès du public, l'ensemble des aménagements prévus serait situé à proximité d'un parc très fréquenté. Dans cet ensemble prendrait place un important bâtiment, seul objet de l'étude, qui est proposé comme sujet du concours.

PROGRAMME

Le bâtiment projeté occupe un terrain de 150 m. × 80 m. Il comprend une grande nef, largement éclairée, abritant des *pistes* de patinage, et des *dépendances* à tous étages, entourant tout ou partie de la nef.

DESCRIPTIONS

A. — *En avant de la grande nef :* un *vestibule* d'entrée, avec porche couvert pour autos, contient : guichets, bureaux d'abonnement, contrôle, renseignements. Il précède un large *hall*, servant de foyer commun aux sportsmen et au public, et duquel on accède soit aux pistes, soit aux tribunes.

A proximité et aisément accessibles depuis le hall se trouvent de grands vestiaires, avec groupes de w.-c. et une permanence-secrétariat.

B. The Admission Competition Brief of the Architecture Deparment in June 9th, 1913

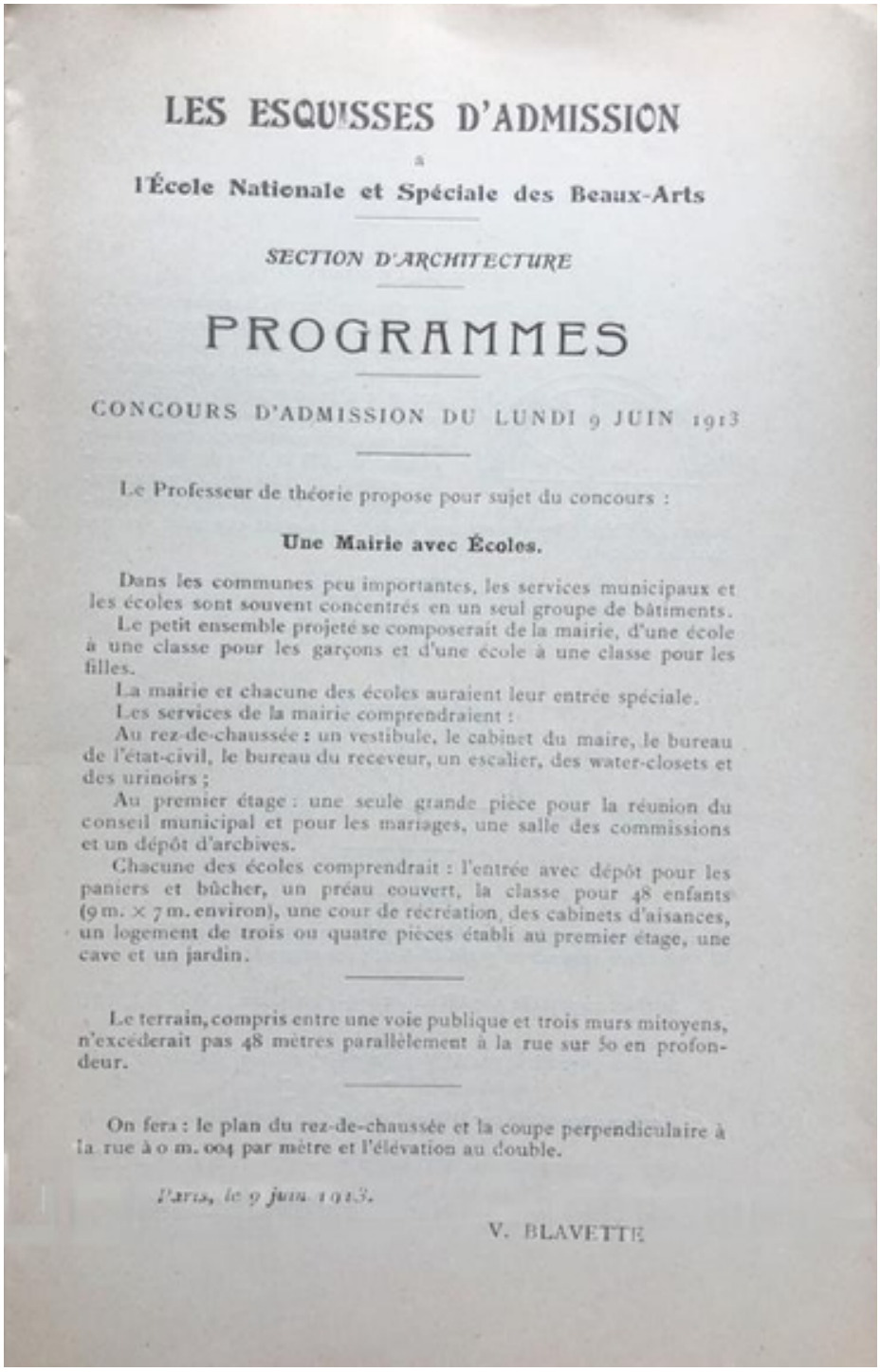

LES ESQUISSES D'ADMISSION

à

l'École Nationale et Spéciale des Beaux-Arts

SECTION D'ARCHITECTURE

PROGRAMMES

CONCOURS D'ADMISSION DU LUNDI 9 JUIN 1913

Le Professeur de théorie propose pour sujet du concours :

Une Mairie avec Écoles.

Dans les communes peu importantes, les services municipaux et les écoles sont souvent concentrés en un seul groupe de bâtiments.

Le petit ensemble projeté se composerait de la mairie, d'une école à une classe pour les garçons et d'une école à une classe pour les filles.

La mairie et chacune des écoles auraient leur entrée spéciale.

Les services de la mairie comprendraient :

Au rez-de-chaussée : un vestibule, le cabinet du maire, le bureau de l'état-civil, le bureau du receveur, un escalier, des water-closets et des urinoirs ;

Au premier étage : une seule grande pièce pour la réunion du conseil municipal et pour les mariages, une salle des commissions et un dépôt d'archives.

Chacune des écoles comprendrait : l'entrée avec dépôt pour les paniers et bûcher, un préau couvert, la classe pour 48 enfants (9 m. × 7 m. environ), une cour de récréation, des cabinets d'aisances, un logement de trois ou quatre pièces établi au premier étage, une cave et un jardin.

Le terrain, compris entre une voie publique et trois murs mitoyens, n'excéderait pas 48 mètres parallèlement à la rue sur 50 en profondeur.

On fera : le plan du rez-de-chaussée et la coupe perpendiculaire à la rue à 0 m. 004 par mètre et l'élévation au double.

Paris, le 9 juin 1913.

V. BLAVETTE

C. The circular about the 9th Paris Prize in 1911

PLEASE POST THIS CIRCULAR

19th SEASON 1911—1912

CIRCULAR OF INFORMATION

CONCERNING THE

PARIS PRIZE

OF THE

SOCIETY OF BEAUX-ARTS ARCHITECTS

THE NINTH PARIS PRIZE IS THE GIFT OF

EDWARD S. HARKNESS, Esq.

The National Competitions for the Paris Prize are organized for the purpose of choosing a scholar to pursue his studies in the First Class of the Ecole des Beaux-Arts of Paris, according to the regulations adopted by the French Ministry of Public Instruction and Fine Arts, a translation of which is hereto appended. If the winner of the Final Competition is unable to qualify according to the regulations to the satisfaction of the Annual Committee on the Paris Prize of the Society of Beaux-Arts Architects within six months after the judgment of the Final Competition, then the Prize may be allowed to lapse for the present Season if the Committee so desides.

The Paris Prize Scholar will receive $250 quarterly for two years and a half, dating from his arrival in Europe which shall not be later than seven months from the judgment of the Final Competition in Design. He shall be expected to render at least eight projets in the First Class of the Ecole des Beaux-Arts, besides doing other work which the Society will later specify, and shall spend at least two and a half years abroad. He shall not, while receiving the stipend attached to the Prize, seek paid employment in any capacity anywhere without special written permission from the Chairman of the Committee.

The Paris Prize Competitions are *open to all citizens of the United States under twenty-seven (27) years of age on July the First of the Current Season*, independent of any connection with the Society of Beaux-Arts Architects. No *other* qualifications are necessary.

There shall be two preliminary and one final competitions conducted according to the regulations governing the S. B. A. A. Competitions. See the Circular of Information concerning the Educational Work of the Society: Articles XXII and XXIII.

The First Preliminary Competition is open to all competitors, qualified as defined above, each of whom is required to make an "Esquisse-Esquisse" (Rendered Sketch), completed in twelve (12) hours, of a small building simple in plan, or for the decorative treatment of some interior; in the design of which the use of the orders of architecture is expected. The designs will be judged on the merits of the composition, although the quality of the sketch and its presentation will also be considered by the Jury of Awards.

Five competitors with two alternates will be selected to enter the Second Preliminary Competition, with those exempted from the First Preliminary Competition.

About fifteen (15) qualified competitors, who have duly notified the Chairman of the Committee of their intention to compete this Season for the Prize, will be exempted from the First Preliminary Competition. In selecting this number preference will be given, to those entitled to exemption by their past records, (i. e.); former "Logeists" in a Final Paris Prize Competition, and former S. B. A. A. Students who have completed the Course in Design and have received their Certificates. The rest will be chosen from those S. B. A. A. Students registered for this Season according to their ranking in Class "A", rated by the total number of values credited, at least two weeks before the date of the First Preliminary, for awards in the "A" Projet, "A" Esquisse-Esquisse, and Paris Prize Competitions.

D. MSFAU 2018 Examination Directive, pp. 3-4

uygulanan, izleme ve biçimlendirme amaçlı yapılan sınavlardır.

(2) Ara sınavlar; tek oturumluk yazılı sınavlar olarak uygulanabileceği gibi, kısa sınav, ödev, portfolyo, eskiz sınavı, uygulama sınavı, performans izleme veya sözlü sınav ile bunların birkaçının bileşiminden de oluşabilir;

a) **Yazılı sınav**; ilgili ders kapsamındaki kazanımlarını gözlemek üzere öğrencilere, sınav ortamı, yanıtlama süresi, soru sayısı vb. açısından standart koşullarda bir veya daha fazla soru sorulması yoluyla uygulanan ve öğrencilerin yazılı olarak yanıt vermesini gerektiren sınavlardır. Açık uçlu, kompozisyon tipi, çoktan-seçmeli, eşleştirmeli, kısa cevaplı, doğru-yanlış türü vb. farklı soru yapıları içerebilen bu tür sınavlarda puanlama, öğretim elemanı tarafından hazırlanan puanlama anahtarı ile yapılır.

b) **Kısa sınav**; bir derse ilişkin öğrenim kazanımlarını, ilgili dönem boyunca sık aralıklarla ölçmek için kısa süreli oturumlarla uygulanan ve çoğunlukla tek bir konu başlığını kapsayan dar kapsamlı sınavlardır. Kısa sınavlar için uygulama/sınav programı ilan edilmez ve bu sınavlar, ders saatlerinde uygulanır. Elektronik ortamda yapılan kısa sınavlar için en geç bir hafta önceden bir uygulama programı ve sınav saat aralığı ilan edilir.

c) **Ödev**; derste işlenen konular kapsamındaki kazanımların pekiştirilmesi/tekrarı amacıyla öğrencilere verilen problem çözme, rapor yazma, özetleme, çizim, maket vb. uygulamaları kapsar. Ödevlerin puanlandırılması, dereceli puanlama anahtarı ile yapılır. Ödevin teslim tarihi, ödev kapsamında öğrenciden beklenen kazanımlar ve ilgili puanlama anahtarı, öğretim elemanı tarafından öğrencilere ders izlencesinde bildirilir. İlan edilen sürede teslim edilen ödev tam puan üzerinden değerlendirilir. Geç teslim edilen ödevler için yapılacak işlemler, ilgili öğretim elemanı tarafından belirlenir ve ilgili dönem başında öğrencilere duyurulur.

ç) **Portfolyo**; öğrencinin hazırladığı çeşitli bileşenlerden oluşan gelişim dosyasıdır. Portfolyoların puanlandırılması, dereceli puanlama anahtarı ile yapılır. Portfolyo teslim tarihi, teslim tarihine kadar tamamlanması beklenen kapsam ve ilgili puanlama anahtarı, öğretim elemanı tarafından öğrencilere ders izlencesinde bildirilir. İlan edilen sürede teslim edilen portfolyo tam puan üzerinden değerlendirilir. Geç teslim edilen portfolyolar için yapılacak işlemler, ilgili öğretim elemanı tarafından belirlenir ve ilgili dönem başında öğrencilere duyurulur.

d) **Eskiz sınavı**; öğrencinin belirlenen bir konu üzerinde bilgi birikimini, analiz ve sentez becerisini, bir tasarım problemine yönelik çözüm önerilerini çizimle ifade etmesi beklenen bir ölçme aracıdır.

e) **Uygulama sınavı**; uygulamalı atölye derslerinde kazanılan yeterliliklerin belirlenmesinde kullanılan ölçme aracıdır. Uygulama sınavı çizim, taslak hazırlama, çekim, laboratuvar, model çalışmaları gibi çalışmaların biri veya birkaçından oluşabilir.

f) **Performans izleme**; uygulamalı derslerde, öğrencinin verilen göreve ilişkin ortaya koyduğu çalışma performansı üzerinde yapılan izleme faaliyetidir. Bu değerlendirme, ilgili çalışma takvimine göre yapılır.

g) **Sözlü sınav**; yanıtlama işleminin öğrenciler tarafından sözlü olarak yapıldığı, öğrencilerin öğrenme içeriğiyle ilgili kazanımları ile eksiklik ve yanlışlıklarını izlemek amacıyla ilgili öğretim elemanı veya bir sınav jürisi tarafından yapılan sınavlardır. Puanlandırma, yapılan ölçme faaliyetinin amacının ve yoklanacak öğrenme içeriğinin bulunduğu önceden hazırlanmış bir plan dâhilinde; öğretim elemanı veya sınav jürisi tarafından hazırlanan yanıt anahtarı ile yapılır. Sözlü sınavlar izleyiciye açık olarak yapılır.

(3) Ara sınav sayısı, sınavın biçimi, sınavın tarihi, dönem içinde yapılan

çalışmalar ile verilen ödevlerden hangilerinin ara sınav olarak değerlendirmeye alınacağı ve ara sınavlar ile diğer dönem çalışmalarının ders başarı notuna katkısı bölüm/program kurulu kararları doğrultusunda ilgili öğretim elemanınca belirlenir ve dönemin ilk haftası içinde öğrencilere duyurulur.

(4) Ara sınavlara ya da yerine geçecek çalışmalara geçerli mazereti nedeniyle katılamayan öğrenciler için, mazeretlerini belgelemek kaydıyla, ara sınav yerine geçecek ölçme faaliyetleri düzenlenebilir. Bu öğrencilerin mazeretinin geçerliliği ve uygulanacak işlem, ilgili birim tarafından değerlendirilerek belirlenir.

(5) Ara sınav yerine geçecek ölçme faaliyetlerinin tarihi, sınav tarihinden bir hafta önce duyurulur.

Derse devam

MADDE 9 – (1) Öğrenci, atölye, proje, tasarım, uygulama, planlama, laboratuvar, seminer vb. uygulamalı derslerin %80'ine, teorik derslerin ve teori ve uygulamadan oluşan derslerin %70'ine devam etmek zorundadır.

(2) Derse devam, dönem içi ölçme faaliyetlerinin puanlandırılmasına dâhil edilebilir; ancak derse devam durumunun ilgili ölçme faaliyetlerinin puanlandırılmasındaki katkısı %10'dan fazla olamaz.

(3) Derse devam şartını sağlamamış öğrenci, dönem sonu ölçme faaliyetlerine katılamaz.

Dönem sonu ölçme faaliyetleri

MADDE 10 – (1) Dönem sonu ölçme faaliyetleri, dönem sonu sınavı ve bütünleme sınavından oluşur.

(2) Dönem sonu ölçme faaliyetleri, normal süresi en az on dört hafta olan güz ve bahar dönemleri süresinin dışında tutulur.

Dönem sonu sınavı

MADDE 11 – (1) Bir dersin, dönem boyunca gerçekleştirilmeye çalışılan tüm öğrenim kazanımlarını kapsayacak nitelikte uygulanan, değer biçmeye, düzey belirlemeye yönelik sınavlardır.

(2) Dersler için dönem sonu sınavının yapılıp yapılmayacağı, yapılmayacaksa sınav yerine geçecek ölçme faaliyetinin şekli, dönem başında ilgili birimler tarafından karara bağlanır ve bölüm başkanlıklarınca öğrencilere duyurulur.

(3) Dönem sonu sınavına ya da yerine geçecek diğer faaliyetlere ilişkin uygulama takvimi, akademik takvimde belirtilir ve sınavın/faaliyetin gerçekleşeceği günden en az iki hafta önce ilgili birim tarafından ilan edilir.

(4) Dönem sonu ölçme faaliyetleri, dersin yapısına göre tek oturumluk yazılı sınavlar olabileceği gibi, kısa sınav, ödev, portfolyo, eskiz sınavı, uygulama sınavı, performans izleme veya sözlü sınav ile bunların birkaçının bileşiminden de oluşabilir. Öğrenciye dönem sonu sınavı puanı olarak kabul edilecek tek bir puan verilir.

Bütünleme sınavı

MADDE 12 – (1) Derse devam zorunluluğunu yerine getirmiş ve dönem sonu sınavına girmeye hak kazanmış olduğu halde bu sınava girmemiş veya dönem sonu sınavında başarısız olan öğrenciler için yapılan, dönem sonu sınavının mazeret sınavı niteliğinde olan sınavlardır.

(2) Atölye, proje, tasarım, tasarlama ve sergi vb. uygulaması olan bazı dersler için bütünleme sınavları uygulanmaz. Her öğretim yılının başında, bütünlemesi olmayan dersler, birimlerin önerisi ve ilgili kurulların onayı ile tespit edilir.

E. ITU Temporary change in Diploma Project Principles and prerequisites, Supplement-2

EK-2

2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı için Fakültemiz Bölümlerinin Lisans Öğretimi Diploma Projesi Esaslarında yapılacak geçici değişiklikler	
Mimarlık Bölümü	Madde 6, Madde 8 ve Madde 9'da belirtilen Eskiz Sınavı uzaktan eğitim şartları dolayısı ile yapılmayacaktır.
Şehir ve Bölge Planlama Bölümü	Madde: 6.b bendinde yer alan "eskiz sınavı" yapılmayacaktır. -Madde: 8'de yer alan değerlendirme kapsamına "eskiz sınavı" alınmayacaktır. -Madde: 9'da tanımlanan başarı ölçütleri arasından da eskiz sınavı sonuçlarının bağlayıcılığı çıkarılacaktır.
Endüstriyel Tasarım Bölümü	Eskiz sınavının, pandemi şartlarından dolayı, 2019-2020 Bahar yarıyılında olduğu gibi geçici olarak uygulanmamasına onun yerine öğrencilerden eskiz defterleri istenerek, bunun değerlendirme kriterlerine belli bir ağırlıkta eklenmesine karar verilmiştir.
İç Mimarlık Bölümü	Madde 6-a' da belirtilen Eskiz Sınavı, uzaktan eğitim şartları dolayısı ile yapılmayacaktır. -Madde 7'de belirtilen Diploma Projesi Minimum İstenenler Teslim Seti'nden "maket" teslimi çıkarılacaktır. -Madde 8'de tanımlanan kesin değerlendirmede Eskiz Sınavı sonuçlarının bağlayıcılığı çıkarılacaktır. -Madde 9c ve 9g de belirtilen Eskiz Sınavı uzaktan eğitim şartları dolayısı ile yapılmayacağından çıkarılacaktır
Peyzaj Mimarlığı Bölümü	Madde 5, Madde 6a, 6d ve 6e bendinde belirtilen Eskiz Sınavı yapılmayacak ve 9c bendinde belirtilen başarı ölçütleri kapsamında değerlendirilmeyecektir. Eskiz sınavı yerine öğrenciler diploma projesi özelinde geliştirecekleri eskiz çalışmalarını içeren bir eskiz defteri teslim edeceklerdir ve teslim edilen eskiz defterleri değerlendirmeye alınacaktır.

F. Mimar Sinan Fine Arts University, Faculty of Architecture, Department of Architecture, 2021 Architectural Project Studio Directive

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinden:

MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
MİMARLIK FAKÜLTESİ MİMARLIK BÖLÜMÜ
MİMARİ PROJE ATÖLYESİ YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu yönergenin amacı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümüne bağlı Mimari Proje Atölyesinin yapısı, işleyişi ve Mimari Proje Atölyesi dersleri ile Diploma Projesi dersinin ölçme ve değerlendirme faaliyetlerine ilişkin esasları düzenlemek, Mimari Proje Atölyesinde görevli öğretim üye ve elemanları ile Mimarlık Bölümü Lisans Öğretim Programına kayıtlı öğrencilerin yükümlülüklerini belirlemektir.

(2) Bu yönerge, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü lisans öğretim programına kayıtlı tüm öğrenciler ile Mimari Proje Atölyesi dersleri ve Diploma Projesi dersinin yürütülmesinden sorumlu öğretim elemanlarını kapsar.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönerge, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 44. maddesine ve 01.07.2017 tarih ve 30111 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış bulunan, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Öğretim Yönetmeliğine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönergede geçen;

a) Akademik Takvim: Bir eğitim-öğretim yılındaki dönemlerin başlama ve bitiş tarihleri ile kayıt ve sınav tarihleri gibi önemli etkinliklere ait tarihleri içeren çizelgeyi,

b) Atölye: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Bölümü Mimari Proje Atölyesini,

c) Atölye Çalışma Grubu: Mimari Proje Atölyesi Çalışma Gruplarını,

ç) Atölye Çalışma Takvimi: Mimari Proje Atölyesi Çalışma Takvimini,

d) Atölye Eskiz Çalışma Grubu: Mimari Proje Atölyesi Eskiz Çalışma Grubunu,

e) Atölye Koordinatörü: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Bölümü Mimari Proje Atölyesi Koordinatörünü,

f) Atölye Kurulu: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Bölümü Mimari Proje Atölyesi Kurulunu,

g) Bölüm: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümünü,

h) Dönem: Bir eğitim-öğretim yılındaki akademik takvime göre güz ve bahar olmak üzere düzenlenen iki eğitim-öğretim yarıyılını,

ı) Ekip Şefi: Mimarlık Bölümü Diploma Çalışma Ekibi Şefini,

i) Fakülte: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Mimarlık Fakültesini,

j) Grup Yürütücüsü: Mimari Proje Atölyesinde Mimari Proje ve Seçime Bağlı Proje derslerine kayıtlı öğrencilerden oluşan grubu yürüten öğretim üyesi veya öğretim görevlisidir.

k) İlgili Kurul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Kurulunu,

l) İlgili Yönetim Kurulu: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Yönetim Kurulunu,

m) Koordinatör: Mimari Proje Atölyesi Koordinatörünü,

n) Öğrenci: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Bölümü Lisans Programında kayıtlı öğrenciyi,

o) Senato: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Senatosunu

ö) Üniversite: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Mimari Proje Atölyesinin Yapısı ve İşleyişi

Mimari Proje Atölyesi

MADDE 4- (1) Mimari Proje Atölyesi, Mimarlık Bölümü Lisans Programı öğretim planında yer alan Mimari Proje dersleri, Seçime Bağlı Mimari Proje dersleri, Diploma Projesi dersi ve ilgili faaliyetleri Mimarlık Bölümüne bağlı olarak yürütür.

Mimari Proje Atölyesinin Yürütülmesi

MADDE 5- (1) Mimari Proje Atölyesi, Mimarlık Bölümü Başkanlığına bağlı olarak Atölye Kurulunu temsilen Mimari Proje Atölyesi Koordinatörü tarafından yürütülür.

(2) Mimarlık Bölümü Lisans Programı öğretim planında yer alan Mimari Proje dersleri ile Seçime Bağlı Mimari Proje dersleri Mimari Proje Atölyesi tarafından gruplar halinde yürütülür. Mimari Proje dersleri dikey atölye yapısına sahip olup, her grupta bütün proje seviyelerinden öğrenciler bulunur.

(3) Diploma Projesi dersi, Atölye Kurulu içinden belirlenen Diploma Projesi Jürisi'nde görevlendirilen öğretim üyeleri tarafından yürütülür.

Mimari Proje Atölyesi Kurulu yapısı, görev ve sorumlulukları

MADDE 6- (1) Atölye Kurulu, Bölümün Mimari Proje Atölyesinde görevli kadrolu öğretim üye ve öğretim görevlilerinden oluşur. Atölye Kurulu görevlendirmeleri, Mimari Proje Atölyesi gruplarında en az altı dönem süre ile yardımcı öğretim elemanı olarak çalışmış kadrolu öğretim üyeleri arasından Atölye Kurulunun önerisi ve ilgili kurulların onayı ile yapılır.

(2) Atölye Kurulu, Mimari Proje Atölyesi Koordinatörünün davetiyle her dönem en az bir defa olmak üzere toplanır. Toplantıların gündemi, Koordinatör tarafından üyelere ve Bölüme toplantı öncesinde çağrı ile gönderilir. Toplantı yeterli sayısı, Atölye Kurulu üye tam sayısının yarısından bir fazlasıdır. Görevi gereği şehir/yurt dışında ve/veya izinli bulunan üyeler, toplantı yeterli sayısı hesabına katılmazlar. Yeterli sayının sağlanamaması sebebiyle ertelenen Atölye Kurulu toplantısı, en geç bir hafta içinde çoğunluk aranmaksızın gerçekleştirilir.

(3) Atölye Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Atölye derslerinin müfredatını, içeriğini, çalışma planını, öğrenim çıktılarını, ölçme-değerlendirme faaliyetlerini, sınav uygulama esaslarını, sınav takvimlerini oluşturmak.

b) Atölye sorumluluğundaki derslerin eşgüdüm içinde müfredata uygun yürütülmesini sağlamak.

c) Atölyedeki görev paylaşımlarını belirlemek.

ç) Mimari Proje Atölyesi üye adaylarını belirlemek.

d) Diploma Projesi Jürisini belirlemek.

e) Mimari Proje Atölyesi ile ilgili konularda karar almak, işleyişe dair her türlü yönerge, çalışma esasları vd. belgeleri hazırlamak.

Mimari Proje Atölyesi Koordinatörü ve Görevleri

MADDE 7- (1) Atölye Kurulunun üyeleri arasından, kapalı oylama yöntemi ile seçilen bir öğretim üyesidir.

(2) Mimari Proje Atölyesi Koordinatörü'nün görev süresi üç yıldır.

(3) Görev süresi biten Atölye Koordinatörü üst üste en fazla iki defa seçilebilir.

(4) Atölye Koordinatörü'nün görevleri şunlardır:

a) Her dönem en az bir defa olmak üzere, Mimari Proje Atölyesi Kurulu toplantısını düzenlemek, toplantı karar tutanağını Bölüme iletmek.

b) Mimari Proje Atölyesi Çalışma Gruplarını ve Çalışma Takvimini belirlemek.

c) Öğretim Yılı başında Atölyede görevlendirilmesi talep edilen Yardımcı Öğretim Elemanı ihtiyacını Bölüme bildirmek.

ç) Yardımcı Öğretim Elemanlarının görev ve sorumluluklarını belirlemek.

d) Jüri ve sınav değerlendirme sonuçlarının öğrenci bilgi sistemine girilmesini sağlamak.

Mimari Proje Grup Yürütücüsü ve Görevleri

MADDE 8- (1) Mimari Proje Atölyesinde Mimari Proje ve Seçime Bağlı Proje derslerine kayıtlı öğrencilerden oluşan grubu yürüten öğretim üyesi veya öğretim görevlisidir.

(2) Atölye Kurulu Üyeleri doğal proje grubu yürütücüsüdür.

(3) Ders saat ücretli görevlendirmeleri ile ilgili öneriler, Atölye Kurulunda görev almış emekli öğretim üyeleri ve/veya Fakülte içi veya dışından mimar kökenli meslek profesyonelleri arasından Atölye Kurulunca belirlenir.

(4) Mimari Proje Grup Yürütücüleri Atölye Çalışma Takvimine uygun olarak çalışmalarını sürdürür ve üyesi olduğu Mimari Proje Atölyesi Çalışma Grubunun ve Mimari Proje Atölyesi Eskiz Çalışma Grubunun dönem içi ve dönem sonu öğretim etkinliklerine, sınav ve jüri değerlendirmelerine katılır.

Mimari Proje Atölyesi Çalışma Grupları ve Görevleri

MADDE 9- (1) Mimari Proje Atölyesi Çalışma Grupları, en az üç Mimari Proje Atölyesi Grup Yürütücüsünden oluşur.

(2) Mimari Proje Çalışma Grupları iki şekilde oluşur ve çalışır.

a) Mimari Proje Atölyesi Çalışma Grupları: Mimari Proje Grup Yürütücülerinden oluşur. Her Atölye Çalışma Grubunda en az üç yürütücü görev alır. Dönem içinde ve dönem sonunda Çalışma Takvimi'nde belirtilen günlerde ara ve yılsonu değerlendirme jürilerini yapar, dönem sonu proje değerlendirme jüri sonuçlarını Atölye Koordinatörü'ne iletir.

b) Eskiz Çalışma Grupları: Mimari Proje Grup Yürütücülerinden oluşur. Her Eskiz Çalışma Grubunda en az üç yürütücü görev alır. Eskiz sınavları için gerekli çalışmaları yapar ve değerlendirir, eskiz sınavı değerlendirme sonuçlarını Atölye Koordinatörü'ne iletir.

Mimari Proje Atölyesi Yardımcı Öğretim Elemanı ve Görevleri

MADDE 10- (1) Atölyedeki faaliyetlere yardımcı olmak üzere görevlendirilen öğretim elemanıdır.

(2) Koordinatör Öğretim Yılı başında görevlendirilmesi talep edilen Yardımcı Öğretim Elemanı ihtiyacını Bölüme bildirir. Görevlendirmeler Bölüm Kurulu kararı ile Bölüm Başkanlığı tarafından yapılır.

(3) Mimari Proje Grup Yürütücüsünün hangi Yardımcı Öğretim Elemanı ile birlikte çalışacağı Koordinatör tarafından belirlenir. Yardımcı Öğretim Elemanı, aynı Mimari Proje Grup Yürütücüsü ile üst üste en fazla iki dönem çalışabilir.

(4) Yardımcı Öğretim Elemanı Mimari Proje Atölyesi işleyişi kapsamında Atölye Koordinatör'ü tarafından verilen görevleri yapar.

(5) Mimari Projelerin sergilenmesi için gerekli çalışmaları yapar.

Mimari Proje Atölyesi Koordinasyon Ekibi

MADDE 11- (1) Atölye Koordinatörü'ne yardımcı olarak görev yapmak üzere her öğretim yılı için Bölüm tarafından görevlendirilen öğretim elemanlarıdır.

(2) Mimari Proje Atölyesi Koordinasyon Ekibi en az üç öğretim elemanından oluşur ve Atölye Koordinatörü'nün belirlediği görevleri yapar.

Mimari Proje Atölyesi Denklik Komisyonu

MADDE 12- (1) Öğrencilerin ulusal ve uluslararası protokoller dâhilinde bir başka kurumdan aldıkları mimari proje çalışmalarını değerlendirerek, mimari proje veya seçime bağlı mimari proje derslerine eşdeğer sayılıp sayılamayacağına ve proje seviyelerine karar veren komisyondur.

(2) Mimari Proje derslerini almak için eşdeğer kurumdan yapılan başvuruları değerlendirir.

(3) Atölye Kurulu üyeleri arasından seçilen üç öğretim üyesinden oluşur. Görev süresi üç yıldır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Mimari Proje Derslerinin Yürütülmesi

Mimari proje ders alma koşulu ve sınırı

MADDE 13- (1) Öğrenciler ön koşulunu sağladıkları Mimari Proje ve Seçime Bağlı Mimari Proje derslerini ders saatlerinin çakışmaması koşulu ile alır.

(2) Diploma Projesinden önce alınan Mimari Proje dersi ve Diploma Projesi dersi hiçbir koşulda bir başka kurumdan alınamaz.

(3) Seçime Bağlı Mimari Proje dersleri, Diploma Projesi dersi ile aynı yarıyılda alınamaz.

(4) Mimari Proje ve Seçime Bağlı Mimari Proje derslerine Bölüm dışı kontenjan açılmaz.

Mimari Proje Gruplarının oluşturulması

MADDE 14- (1) Öğrencinin mimari proje grup yürütücüsü, her dönem kura yöntemi ile belirlenir.

(2) Bölüm Başkanlığı, dönemin başında Mimari Proje Kurasının yapılışına ilişkin detayları öğrencilere duyurur.

(3) Mimari Proje Kurası, Mimari Proje Atölyesi Koordinasyon Ekibi tarafından yürütülür.

(4) Öğrenciler kura numarası ve tercih sıralama listeleri dikkate alınarak gruplara yerleştirilir.

(5) Kuraya zamanında katılmayan ve tercih sıralaması bildirmeyen öğrenciler, Mimari Proje Atölyesi Koordinasyon Ekibi tarafından uygun gruplara yerleştirilir.

(6) Öğrenci aynı grup yürütücüsü ile birden fazla proje yapamaz. Bu koşul seçime bağlı mimari proje derslerinde aranmaz.

(7) Mimari proje derslerinde devam yükümlülüğünü yerine getirip başarısız olan öğrenciler, grup yürütücüsünün onayı ile sadece takip eden dönemde ve bir defaya mahsus olmak üzere aynı gruba yerleştirilebilirler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Mimari Proje Dersleri Ölçme Faaliyetleri, Uygulanması ve Puanlandırılması

Mimari Proje izleme ve ölçme faaliyetleri

MADDE 15- (1) Mimari Proje dersleri ölçme faaliyetleri; eskiz sınavı, ara jüri, dönem sonu proje teslimi, dönem sonu jürisinden oluşur.

Eskiz Sınavı

MADDE 16- **(**1) Eskiz Sınavı; öğrencinin belirli bir süre içinde, belirlenen bir konu üzerinde bilgi birikimini, analiz ve sentez becerisini, mimari bir probleme çözüm önerileri getirebilme, tasarımı çizimle ifade edebilme ve bağımsız çalışma yeterliliklerini göstermesi beklenen dönem içi ölçme faaliyetidir.

(2) Her dönem iki eskiz sınavı yapılır. Öğrenci iki eskiz sınavına da katılmak zorundadır.

(3) Atölye Koordinatörü dönem başında her mimari proje dersi için eskiz sınavlarını yürütecek Eskiz Çalışma Gruplarını belirler ve Bölüme bildirir.

(4) Eskiz sınavları ile ilgili takvim, Atölye Koordinatörü'nce hazırlanarak Bölüme sunulur, ilgili kurullarca onaylandıktan sonra her dönem başında öğrencilere duyurulur.

Ara Jüri

MADDE 17- (1) Ara Jüri; öğrencinin proje çalışması üzerinde araştırma, analiz ve sentez becerisini, mimari bir probleme çözüm önerileri getirebilme ve tasarımı çizimle ifade edebilme yeterliliklerini göstermesi beklenen dönem içi ölçme faaliyetidir.

(2) Ara jüri; Atölye Çalışma Grupları ve öğrencilerin katılımı ile izleyicilere açık olarak gerçekleşir.

(3) Her dönem en az bir ara jüri yapılır. Öğrenci ara jürilere katılmak zorundadır.

Dönem Sonu Ölçme Faaliyetlerine katılabilme şartı

MADDE 18- (1) Öğrenciler dönem sonu ölçme faaliyetlerine katılabilmek için dönem başında ilan edilen çalışma takviminde yer alan eskiz sınavları ve jürilerin tümüne katılmış, devam koşullarını yerine getirmiş olmalıdır. Bu koşullara uymayan öğrenciler proje teslimi yapamaz.

Dönem Sonu proje teslimi

MADDE 19- (1) Dersin devam ve diğer yükümlülüklerini yerine getiren öğrenciler, çalışma takviminde belirlenen gün ve saatler arasında proje teslim edebilirler. İlan edilen takvim dışında proje teslim edilemez.

(2) Teslim koşulları ve biçimi Atölye Koordinatörü tarafından teslim tarihinden en az iki hafta önce ilan edilir.

(3) Mimari proje teslimi dönem sonu sınavı yerine geçer.

(4) Mimari proje dönem sonu tesliminin mazereti ve bütünlemesi yoktur.

Dönem sonu jürisi ve başarı notunun belirlenmesi

MADDE 20- (1) Dönem sonu jürisi Atölye Çalışma Grupları ve öğrencilerin katılımı ile izleyicilere açık olarak gerçekleşir.

(2) Proje teslim yükümlülüğünü yerine getiren öğrenciler dönem sonu jürilerine katılabilirler.

(3) Öğrencinin jüriye katılımı zorunludur.

(4) Jüri değerlendirmesi ile öğrenciye dönem sonu sınav puanı olarak tek puan verilir.

Mimari Proje belgeleri ve Eskiz Sınavı Evrakının saklanması

MADDE 21- (1) Mimari Proje dersleri kapsamında yapılan ölçme faaliyetlerine ilişkin her türlü belge/doküman, proje, öğrenci çalışmaları basılı ve/veya sayısal olarak Mimari Proje Atölyesi Arşivine aktarılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Diploma Projesi Dersinin Yürütülmesi ve İşleyişi

Diploma Projesi Dersinin Amacı

MADDE 22- (1) Diploma Projesi dersi Mimarlık Bölümü Öğretim Planının son yarıyılında yer alan, öğrencinin bağımsız olarak yaptığı son proje çalışmasıdır.

(2) Diploma Projesi dersi, bir programın öğrenme çıktılarının çoğunun bir değerlendirmesini içerir. Öğrencilerin teorik ve uygulamaya dönük bilgilerini ve entelektüel birikimlerini kullanarak proje konusu, sahası seçimi ve analizi yapması, program oluşturması, proje tasarlama ve hazırlama yeteneklerini göstermesi beklenir. Diploma projesi, bağlamın anlaşılmasından yapısal ve çevresel/kentsel sistemlere ve yapım detaylarına kadar binanın tasarımında analiz edilen farklı sorunların anlaşıldığını ve çözümlendiğini göstermelidir. Sosyal, kültürel, etik, erişilebilirlik, güvenlik ve güvenilirlik faktörleri proje çıktıları olarak dikkate alınmalıdır. Projenin ayrıntılı temsili, mimari tasarım anlayışını bütünsel bir yaklaşım olarak yorumlamayı amaçlamalıdır.

Diploma Projesi Dersinin yürütülmesi

MADDE 23- (1) Diploma Projesi dersi, Diploma Projesi Jürisi tarafından yürütülür.

Diploma Projesi Jürisi ve görevlendirme süreci

MADDE 24- (1) Diploma Projesi Jürisi, Atölye Kurulunun önerisi doğrultusunda ilgili kurulların onayı ile görevlendirilir.

(2) Atölye Kurulu her öğretim yılı için jüri önerisini bir önceki yılın Bahar dönemi içinde Bölüme iletir.

Diploma Projesi Jürisinin oluşumu ve görevleri

MADDE 25- (1) Diploma Projesi jürisi yedi üyeden oluşur.

(2) Jüri üyeleri belirlenmesinde aşağıdaki esaslara uyulur.

a) Bir üye; Mimari Proje Atölyesinde görev alan kadrolu öğretim üyesi veya Atölye'de görev almış kurumdan emekli saat ücretli öğretim görevlisidir. Bu üye yalnızca Dönem Sonu Jürilerine katılır.

b) En az üç, en çok beş üye; Mimari Proje Atölyesinde görev alan kadrolu öğretim üyeleri ve/veya öğretim görevlileridir. Bu üyelerden en az üç üye Diploma Proje Sürecinin tamamında görev alırlar. Bu üyelerin tamamı aynı yarıyılda değiştirilmez, en az bir üyenin devamlılığı sağlanır.

c) Bir üye; eşdeğer kurumların Mimari Proje Atölyelerinde görev yapan kadrolu öğretim üyesi veya öğretim görevlisidir. Bu üye yalnızca Dönem Sonu Jürilerine katılır.

(3) Diploma Projesi Jürisi her dönem kendi içinden bir üyeyi Jüri Başkanı olarak seçer.

(4) Diploma Projesi Jürisi ilan edilen konuların kapsamını, uzmanlığı ve mesleki deneyimi dikkate alarak Diploma Projesi değerlendirme süreçlerindeki jürilere katılmak üzere üye davet edebilir. Bu üyelerin değerlendirme sürecinde oy hakkı bulunmaz.

Diploma Projesi Çalışma Ekibi ve görevleri

MADDE 26- (1) Diploma Projesi sürecinin yürütülmesi için gerekli faaliyetleri planlamak ve bunlarda görev almak üzere Bölüm tarafından görevlendirilen öğretim elemanlarından oluşan ekiptir.

(2) Diploma Projesi Çalışma Ekibi, Diploma Ekip Şefi ve altı üyeden oluşur. Diploma Ekip Şefi Bölümün kadrolu öğretim üyeleri veya görevlileri arasından görevlendirilir.

(3) Diploma Projesi Çalışma Ekibi, Jüri Başkanı ile eşgüdüm içinde çalışır.

(4) Diploma Projesi Ekip Şefinin görevleri şunlardır:

a) Çalışma Ekibi üyelerinin görev ve sorumluluklarını belirlemek.

b) Diploma Projesi Jürisinin belirlediği öğrenci değerlendirme notlarını listelere işlemek ve Bölüm Başkanlığına iletmek.

(5) Diploma Projesi Çalışma Ekibinin görev ve sorumlulukları şunlardır:

a) Çalışma takvimi kapsamında yapılacak seminer, toplantı vb. çalışmaları Diploma Projesi Jürisi ile organize etmek, gerekli duyuru ve düzenlemeleri yapmak.

b) Öğrenci listesini hazırlamak, Diploma Projesi Jürisine teslim etmek.

c) Ara denetimler için gerekli düzenleme ve çalışmaları yapmak, Diploma Projesi Jürisine yardımcı olmak, öğrencilerin ara denetim belgelerini teslim almak, teslim tutanağı ve raporunu Jüri Başkanına iletmek.

ç) Yarıyıl sonunda Diploma Projesi çalışmalarını tutanakla teslim almak, proje teslim tutanağını ve raporunu Jüri Başkanı ile Bölüme iletmek.

d) Eskiz sınav sorusunu hazırlamakta jüriye yardımcı olmak, sınavın disiplin içinde yapılmasını sağlamak.

e) Diploma Projelerinin sergilenmesi için gerekli çalışmaları yapmak.

f) Diploma sürecine dair tüm sınav evrakı ve belgelerin arşivlenmesini sağlamak.

Diploma Projesi Dersi Faaliyetleri

MADDE 27- (1) Diploma Projesi Dersi Faaliyetleri; Diploma Projesi Konularının İlanı, Açıklama Toplantısı, Ara Denetim Jürileri, Proje Teslimi, Diploma Eskiz Sınavı, Dönem Sonu Jürileri ve Diploma Projesi Jürisi tarafından belirlenecek ilgili çalışmalardan oluşur. Bu faaliyetler Akademik Takvim ve Diploma Çalışma Takvimi'ne bağlı olarak gerçekleşir.

Diploma Projesi konularının ilanı ve Açıklama Toplantısı

MADDE 28- (1) Diploma Projesi Konuları, Diploma Projesi Takviminde belirtilen birinci denetim tarihinden en az altı hafta önce Bölüm tarafından ilan edilir.

(2) Diploma Projesi Açıklama Toplantısı; Diploma Projesi Jürisi, Mimari Proje Atölyesi Koordinatörü, Diploma Projesi Çalışma Ekibi Şefi ve öğrencilerin katılımı ile Diploma Projesi Çalışma Takviminde belirlenen tarihte yapılır.

Diploma Projesi Dersi izleme ve ölçme faaliyetleri

MADDE 29- (1) Diploma Projesi dersi dönem içi izleme ve dönem sonu ölçme faaliyetlerinden oluşur.

(2) Dönem içi izleme faaliyetlerini Diploma Projesi Ara Denetimleri, dönem sonu ölçme faaliyetlerini Eskiz Sınavı, Diploma Projesi teslimi ve Açık Jüri savunması oluşturur.

Diploma Projesi Ara Denetimleri

MADDE 30- (1) Diploma Projesi Ara Denetimleri Birinci Ara Denetim ve İkinci Ara Denetim olmak üzere, dönem içinde yapılan iki izleme faaliyetidir.

(2) Ara Denetimler, Diploma Projesi Jürisi içinden belirlenen en az üç en fazla beş üye tarafından, Diploma Projesi Çalışma Ekibinin takibinde ve öğrencilerin katılımıyla gerçekleştirilir.

(3) Birinci Ara Denetim öğrencinin Diploma Projesi çalışma alnının ve konunun belirlenmesi amacıyla yapılır. Öğrenci, önerilerini içeren belgeleri Diploma Çalışma Ekibine teslim eder ve çalışmasını sözlü olarak Diploma Projesi Jürisine sunar. Diploma Projesi Jürisi öğrencinin önerilerini değerlendirerek gerekli uyarılarda bulunur. Öğrenci Birinci Denetim sonunda konu ve yer seçimini Diploma Projesi Jürisine bildirir.

(4) İkinci Ara Denetim öğrencinin Diploma Projesi çalışmasının aşamalarını izlemek, kayıt altına almak, öğrenciye gerekli uyarı ve eleştiriler yapmak amacıyla yapılır. Öğrenci, Diploma Projesi çalışmalarını içeren belgeleri Diploma Çalışma Ekibine teslim eder ve Diploma Projesi Jürisine sözlü

olarak sunar.

(5) Öğrencilerin ara denetimlere katılması ve istenen belgeleri teslim etmesi zorunlu olup Diploma Projesi tesliminin önkoşuludur.

Diploma Projesi Teslimi

MADDE 31- (1) Ara denetim yükümlülüklerini yerine getiren öğrenciler, Diploma Çalışma Takvimi'nde belirlenen gün ve saatler arasında proje teslim edebilirler. İlan edilen gün ve saatler dışında proje teslim edilemez.

(2) Teslim koşulları ve biçimi dönem başında Bölüm tarafından ilan edilir.

(3) Diploma Projesinin mazeret ve bütünleme teslimi yoktur.

Diploma Eskiz Sınavı

MADDE 32- (1) Diploma Eskiz Sınavı, Diploma Projesi Çalışma Takvimine bağlı olarak gerçekleşen bir dönem sonu ölçme faaliyetidir.

(2) Diploma Eskiz Sınavı üç günde, üç oturum halinde gerçekleştirilen ve öğrencilerin katılması zorunlu olan bir sınavdır.

(3) Eskiz Sınavı sorusu Diploma Projesi Jürisi tarafından hazırlanır.

(4) Eskiz Sınavı, Diploma Projesi Çalışma Ekibi tarafından yürütülür.

(5) Her oturumun sonunda öğrencilerin çalışmaları mühürlenerek sınav gözetmenleri tarafından teslim alınır.

(6) Öğrencinin Diploma Eskiz Sınavı evrakı, Diploma Projesi ile birlikte Diploma Projesi Jürisi tarafından değerlendirilerek, tek başarı puanı verilir.

Diploma Jürileri

MADDE 33- (1) Diploma Jürileri Bireysel Jüri Değerlendirmesi, Toplu Jüri Değerlendirmesi ve Açık Jüriden oluşur.

(2) Bireysel Jüri Değerlendirmesi; her jüri üyesinin teslim edilen projeleri bireysel olarak incelemesi ile gerçekleşir.

(3) Toplu Jüri Değerlendirmesi; Diploma Projesi Jürisinin Diploma Projesi Çalışma Takvimi'nde belirlenen tarihte toplu olarak incelemesi ile gerçekleşir.

(4) Açık Jüri; öğrencinin diploma projesini ve eskiz sınavı çalışmasını Diploma Projesi Jürisi önünde sözlü olarak savunduğu izleyicilere açık oturumdur. Öğrenciler, Diploma Projesi Çalışma Ekibi tarafından belirlenen sıra ve düzene bağlı olarak Açık Jüri'ye katılırlar.

(5) Öğrenci, jüri tarafından gerekli görülmesi halinde, Açık Jüri'nin tamamlanmasını takiben beş iş günü içerisinde, kendi proje çalışması ile ilgili özel bir sınava alınabilir. Proje değerlendirmesi bu sınavın sonucuna göre yapılır.

Diploma Projesinin Değerlendirilmesi

MADDE 34- (1) Diploma Projesi Jürisi diploma projesini puanlandırırken, öğrencinin Birinci ve İkinci Ara Denetimlerdeki çalışmalarını, eskiz sınavı evrakını, diploma projesi evrakını ve sözlü savunması ile savunma sırasında kendisine Jüri tarafından sorulan sorulara verdiği yanıtları dikkate alır.

(2) Puanlandırma oylama usulü ile yapılır. Oylamanın nasıl ve hangi yöntemle yapılacağına Diploma Projesi Jürisi karar verir.

(3) Her dönem teslim edilen diploma projelerinin tamamı, Diploma Jürisi ile eşzamanlı olarak fiziksel ve/veya sayısal ortamda sergilenir.

Diploma Projesi belgeleri ve Eskiz Sınavı evrakının saklanması

MADDE 35- (1) Diploma Projesi kapsamında yapılan ölçme faaliyetlerine ilişkin her türlü

belge/doküman, proje, öğrenci çalışmaları basılı ve/veya sayısal olarak Mimari Proje Atölyesi Arşivine aktarılır.

ALTINCI BÖLÜM
Diploma Projesi Öğrenci Yükümlülükleri

Diploma Projesi alma koşulu ve sınırı

MADDE 36- (1) Öğrencinin Diploma Projesi almaya hak kazanması için Mimarlık Bölümü Öğretim Planında yer alan önkoşulları yerine getirmiş olması gerekmektedir.

Devam ve Diploma Projesi Ölçme Faaliyetlerine katılım

MADDE 37- (1) Öğrenci, Diploma Projesi Ara Denetimlerinin her ikisine de katılmak, dosyasını teslim etmek, çalışmasını sözlü olarak Jüriye sunmakla yükümlüdür. Ara Denetimlere katılmayan öğrenci, Diploma Projesi teslim etme hakkını kaybeder.

(2) Öğrenci Ara Denetimlere katılamadığında, Ara Denetim tarihinden en geç bir hafta içinde gerekçesini belgelemek zorundadır. Bölüm Kurulu tarafından gerekçesi kabul edilen öğrenciye mazeret hakkı tanınır.

(3) Diploma Eskiz Sınavı'na sadece diploma projesini teslim etmiş öğrenciler katılabilir.

(4) Öğrenci Diploma Eskiz Sınavının bütün oturumlarına katılmak, bütün yoklamalarda bulunmak ve sınav evrakını Diploma Projesi Çalışma Ekibine teslim etmek zorundadır. Her oturum sonunda sınav evrakını teslim etmeyen ve yoklamalarda bulunmayan öğrenci sınav yükümlülüğünü yerine getirmemiş sayılır. Bu öğrencilerin diploma projesi değerlendirmeye alınmaz ve puanlandırılmaz.

(5) Öğrenci, Diploma Projesini teslim etmek, Diploma Projesi Açık Jürisine katılmak, projesini ve eskiz çalışmasını sözlü olarak Jüriye sunmakla yükümlüdür.

Diploma Projesi tekrarı

MADDE 38- (1) Diploma Projesi'ni tekrar eden öğrenci devam zorunluluğu dâhil tüm Ara Denetim, Ara Jüri, Diploma Projesi Teslimi ve Açık Jüri'ye katılım yükümlülükleri yerine getirmek zorundadır.

(2) Diploma Projesinde başarısız olup, tekrar eden öğrenciler aynı konuyu en fazla iki dönem çalışabilirler.

(3) Diploma Projesi başarı notunu yükseltmek amacı ile tekrar alınamaz.

YEDİNCİ BÖLÜM
Çeşitli ve Son Hükümler

MADDE 39- Mücbir koşullarda Mimari Proje dersleri ve Diploma Projesi ile ilgili düzenlemeler Atölye Kurulun önerileri doğrultusunda Bölüm Kurulu ve Fakülte Kurulu onayı ile yapılır.

Mimari Proje Atölyesinin devamlılığı

MADDE 40- Bu yönergenin yürürlüğe girdiği tarihte Mimari Proje Atölyesi Kurulu görevine devam eder.

Hüküm bulunmayan hâller

MADDE 41- (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hâllerde, Üniversite Öğretim Yönetmelikleri, ilgili diğer mevzuat hükümleri ile 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu, Senato,

Üniversite Yönetim Kurulu ve ilgili kurul kararları uygulanır.

Yürürlük

MADDE 42- (1) Bu Yönerge Üniversite Senatosu'nun 06.08.2021 tarih ve 17/16 sayılı toplantısında kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.

Yürürlükten Kaldırma

MADDE 43- (1) Bu Yönergenin yürürlüğe girdiği tarihte, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü, Mimari Proje Atölyesi ve Diploma Projesi Çalışmasının Yürütülmesi ve İşleyiş Esasları yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürütme

MADDE 44– (1) Bu yönerge hükümlerini Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü Başkanı yürütür.

G. Interview Questions for Scholars

	METU Architectural Design Program " 'Sketch Problem' in MSFAU, ITU, and METU: Short-term Design Exercises In Architecture Schools in Turkiye" Master's Thesis
	MSc Student: Ecem KARABAY Supervisor: Assoc. Prof. Dr. M. Haluk ZELEF

Ad Soyad:	Akademik Rol:	Akademik Tecrübe:
		..... Yıl

ESKİZ PROBLEMİ/SINAVINA DAİR SORULAR	**1. Öğrenciliğinizde eskiz problemi çözdünüz mü veya eskiz sınavına girdiniz mi? Cevabınız *evet* ise, hangi kurumda ve nasıl bir süreç kapsamında uygulandığı hakkında detaylandırarak anlatabilir misiniz?**
	2. Akademik kariyeriniz boyunca öğrencilerinize eskiz problemi uygulaması yaptınız mı veya herhangi bir eskiz sınavı yürütücülüğü yaptınız mı?
	Cevabınız *evet* ise, **2.a. Eskiz problemi/sınavına ait soru altlığının (soru ve/veya föyü) nasıl hazırlandığını açıklayabilir misiniz? Örneğin belirli konular, soru türleri, değerlendirme kıstasları vb. var mıdır?**
	2.b. Akademik açıdan eskiz problemleri/sınavlarının algılanan faydaları sizce nelerdir?
	2.c. Bu kısa süreli tasarım çalışmalarını mimarlık mesleki eğitimine dâhil ederken ne gibi zorluklarla karşılaştınız?
UYGULAMA VE DEĞERLENDİRME	**2.d. Eskiz problemi çıktılarını değerlendiriyor musunuz? Ve/veya eskiz sınavlarını nasıl değerlendiriyor veya notlandırıyorsunuz?**
	2.e. Öğrencilere eskiz sınavlarına hazırlanmaları için özel rehberlik veya kaynaklar sağlıyor musunuz? Cevabınız *evet* ise, rehberlik ve kaynaklara örnekler verebilir misiniz?
	2.f. Eskiz sınavları sırasında ve/veya sonrasında öğrenci performansı veya ders katılımı üzerinde herhangi bir etki fark ettiniz mi?
GELECEK PERSPEKTİFİ	**3. Eskiz sınavı uygulamasının diğer derslere ait sınavlarda da kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?**
	4. Eskiz sınavlarını geliştirmek için hangi ek destek, değişiklik veya kaynaklar faydalı olabilir?
	5. Kısa süreli tasarım çalışmalarında günümüz teknolojilerinin katkıları sizce neler olabilir? Örneğin yapay zekâ ile üretilen görsel ve metinler, yapay zekâ robotlarının otomatik olarak kurguladığı plan şemaları vb.

H. Interview with Ersen Gürsel (MSFAU, formerly known as DGSA) (Prepared by the author, April 2024)

Ecem Karabay: Öğrenciliğinizde eskiz problemi çözdünüz mü veya eskiz sınavına girdiniz mi? Cevabınız evet ise, hangi kurumda ve nasıl bir süreç kapsamında uygulandığı hakkında detaylandırarak anlatabilir misiniz?

Ersen Gürsel: Çözdük tabii. Bizde ikinci senenin sonunda, üçüncü atölyeler bölümüne geçerdik. Tasarım atölyeleri akademide birinci kattaydı. İki yıllık eğitimin gerekli kıldığı dersler mekanlarında çalışırdık. Çok büyük bir atölyemiz vardı. Taut Atölyesi veya Tatbikat Atölyesi de denirdi, tatbikat projesinin yapıldığı atölyeydi. Hocalarımızdan bir tanesi, en ünlüsü Sedad Hakkı Eldem'di. Eskiz proje atölyesine geçtiğimiz zaman artık bizim sınıfımız, katımız değişirdi. İkinci kata çıkardık. Orada atölyeler vardı. Bakın enteresan bir şey, bir model yani bu okuldaki. Bir dönem de bir proje olmak üzere, 1-2-3-4-5 tane tasarım projesi yapıyoruz. İlk iki seneden sonra tasarım atölyeleri geliyor. Hepimizin atölyesi vardı.

Hocaları seçmek öğrencilerin isteğine bağlıydı. Hiçbir şekilde hocalar bizimle konuşmuyorlardı. Asistanları da bulmak çok zor olurdu. Çoğu sorumuzu bir üst kattaki, işte orada abilerimiz vardı bir üst sınıfta, sınıflara sorardık. Eskiz sınavı için de, ne olduğunu bilmiyorduk, "Nedir bu, neyin nesidir söyler misin?" falan derdik. Onlar bizi anlatmaya çalışırlardı ama onlar da pek çözemezlerdi (o dönemin konusunu). Hep böyle kulaktan kulağa "Ondan dinlediğim göre şöyledir, bu böyledir." Hiç kimsede net bir şey yoktu konu hakkında. Hep böyle söylenti üzerine gelişiyordu.

Şimdi atölyeye geçtik, eskiz var. Bize bir soru soruluyor ama sorular diyelim ki tek katlı bir ev. Soru bu. Tek katlı bir ev veya küçük bir boğazda bir restoran. Vaziyet planından başlıyor ve 1/20'ye kadar çizimler yapardık.

Bütün gün devam ederdi, bir şenlik gibi olurdu. Bakın şenlik gibi. Bazı deneyimli arkadaşlarımız vardı, bavulla gelirlerdi. Biraz espri yapardık. Bavulların içinde

yiyecekler olurdu çünkü dışarı çıkmak yasaktı. Sınav salonundan dışarı çıkmak yasaktı. Tam bir sınav havasında geçerdi.

Sınav sonrasında eskizler böyle üst koridorda duvarlara asılır. Hocalar, asistanlar yok, hocalar konuşurlardı kendi aralarında. Bir de hocalara yardım eden hademeler olurdu. Ayşe Hanım vardı mesela "Ayşe hanım ya ne konuştular? Bak benim projemin eskizi duruyor mu?" diye sorardık ona. O da "Valla ben anlamıyorum ki bir şeyler konuşuyorlar." derdi.

Ama belliydi ki bu, sorunu kısa zamanda çözmeye yönelik bir şey. Beklentileri buydu. Tabii çoğu şeyin de farkında değildik.

Asistanlığımda öğrenciler benimle yakın ilişkiler içindeydi. Bana "Ersel, hocalarla konuşup bu eskiz sınavının niye bu kadar saklı bir şey olduğu konusunda, veya senin bildiğin varsa, veya bize aracı olur musun?" şeklinde bir görüşteydiler, karşılıklı konuşuyorduk böyle. Sonra öğrenciler buna ilişkin bir manifesto hazırladılar. (Tabii 1968 olayları biraz daha özgür bir ortam getirmişti.) Sonra şöyle bir sorun çıktı, dediler ki "Bunu nasıl vereceğiz idareye?". Bilmediğimiz şey şu: Hocalar bu programları nereye göre veriyorlar? Eskiz programlarını nasıl değerlendiriyorlar? Peki değerlendirdikleri şeyleri tasarım atölyesinde nereye oturacaklar projelerle? Hiç bilmiyoruz. Hiç konuşulmuyor. Bir de değerlendirme kriterleri var mı? O da yok. Biz bilmiyoruz. Varsa da hocaların kendi aralarında var.

Eskiz sorusunun belirlenmesinde, öyle tahmin ediyorduk, Sedad Hakkı Hoca'nın eğer önerisi benimsenmiş ise Sedad Hakkı Eldem, sonuna kadar eskizlerin hepsi değerlendirilene kadar oradaydı. Değilse (benimsenmemişse) yok. Tuhaf bir şey, çünkü o hepsinin hocası olduğu için böyle o öneriyi notlandırmada da o etkin oluyor.

Öğrenciler bir şekilde o protestoyu verdiler. Okul idaresi bunu olduğu gibi kabul etti. Ama bir sonraki eskiz de öğrencilere, "Eskiz projenizi değerlendireceğiz. Ben yukarıda salonda olacağım. Lütfen gelir misiniz?" diye haber veren de Sedad Hakkı Hoca oldu. Çok enteresan, diğer hocalar katılmamıştı. Bu bir süre devam etti. Sonra

1968 olaylarından sonra eridi gitti. Sonrasını bilmiyorum. Çünkü ben akademiden yavaş yavaş uzaklaşmaya başladım.

EK: Akademik kariyeriniz boyunca öğrencilerinize eskiz problemi uygulaması yaptınız mı veya herhangi bir eskiz sınavı yürütücülüğü yaptınız mı?

EG: Evet, ikisini de yaptım.

EK: Eskiz problemi/sınavına ait soru altlığının (soru ve/veya föyü) nasıl hazırlandığını açıklayabilir misiniz? Örneğin belirli konular, soru türleri, değerlendirme kıstasları vb. var mıdır?

EG: Akademiden ayrıldıktan 25 sonra, davet üzerine misafir hoca olarak atölye çalışmalarına katıldım. O tarihlerde. Bir iki tane eskiz grubuna girdim, sizin buradaki sorulara değindiniz şekliyle. Eskisi? sınavlarının veya eskiz süreçlerinin/programın içinde yer aldım. Ama biraz çekingen davranıyordum. Fakat bakıyordum ki hep aynı şeyler anlatılıyor, genel sorular veriliyor. Tabii ayrıldım, ondan sonra. Teşekkür ettim, ayrıldım. Sonra zaman geçti, tekrar çağrıldım ama bu sefer gördüm ki genç bir kadro var. Bu kadronun içinde kendisini çok değer verdiğim Nezih de var. Ben yaştaki hocalar yavaş yavaş asistanları dinlemeye başlamışlardı ve eskiz sorularının asistanlar tarafından yapılmasını düşünüyorlardı. Ben de böyle bir ekipte yer aldım.

MSGSÜ'de her bir hocanın bir atölyesi vardır. Atölyesinde de kendisine yardım eden bir asistanı vardır. Burada diğer okullarda görmediğim bir şeye o yıllarda tanık oldum. Asistanlar kendi aralarında anlaşıp hocalarını ikna ederek şunu yapmışlar: Hocaların başkanlığında toplandıkları eskiz sınavı toplantılarında, birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü dönem grupları tanımlanıyor. Yani şöyle oluyor birinci grup, birinci projenin, ikinci grup ikinci projenin sorularını yapacak diye bir klasifikasyon. Sınıf seviyesine göre sorular soruluyor fakat sorular yine aynı sorulardı. Hatta ve hatta 1/1 20 çizimler isteniyor.

Yavaş yavaş misafir hoca olan bizler rahatsız olmaya başladık. "Yahu eskizde 1/20 çizim ne olacak?" dedik. Şöyle yaptık, asistanlara dedik ki "Siz tanıyorsunuz hocalarınızı, öğrencilerinizi, siz eskiz konularını belirleyin." Belirlediler ama onlar

da bizden onay beklemişler. Ama aslında bizden yeni bir şeyler bekliyorlar. Sonra bizler bu misafir kişiler bir araya gelip "Ya, bizi buraya niye çağırdılar? Bizim farklı bir şey yapmamız lazım. Bunları benzeyecek isek hiçbir yararı yok. O zaman buna göre tavır alalım." dedik ve öğrencilere söz hakkı verdik. Öğrenciler projelerini anlatabildiler.

Bir eski sorumuz şöyle oldu: Dedik ki "Bakın arkadaşlar bu eskiz." Hiç kimse de bize "Niye bunu böyle yaptın?" diye sormadı. Sonuçta eskiz, öğrencilerin tasarım konusu ile olan ilişkilerinde hayallerinin zenginleştirdiği bir araçtı bizim için. Eskiz böyle bir şey olmalıdır yani. Mesele 1/20 çizim isteyelim ya da istemeyelim değil.

Mesela bu eskizin, çocuğun projesiyle olan ilişkisi. Hiç mi bu iki işin birlikteliği olmayacak? Yani bir yandan öğrencinin kendi yaptığı proje var, onunla da ilişkisi olabilir.

Bu dönemde ne yaptık biliyor musunuz? Bir temayı alıp çocukların eline bir metin verdik. "Bu ne anlatıyor? Bunun mekansal tasarımını nasıl düşünebiliriz? Nasıl olabilirdi?" diye sorduk. Bütün eskiz sürecinde imgelerin çoğaltılması konusunda hocalar karışmadı. Bir kağıt parçası var, kağıt parça üzerinde başlanıyor, çizim yapılıyor. Şimdi biz bunu yaptık ama karşımızdaki öğrenciler de şaşkın. "Ne yapacağız?" diyorlar, onlar eski eskiz sorularını öğrenmişlermiş.

EK: Akademik açıdan eskiz problemleri/sınavlarının algılanan faydaları sizce nelerdir?

EG: Bir proje yarışmasında şartname olur 5-6 sayfa. Önceden belirtilmiş şeyler. Yüz kişi girer yarışmaya, iki tane benzer proje çıkmaz. Sebebi nedir? Farkları oluşturan şey nedir? Benzer özgün yorumları eskizlerde de görebiliriz.

Şimdi bizim en büyük sıkıntımız durmadan çözümün etrafında dolanmamızdır. Bulamayız çözümü. Ama baskı altında tasarım bileşenlerinden bir tanesini öne çıkarabiliriz.

EK: Bu kısa süreli tasarım çalışmalarını mimarlık mesleki eğitimine dâhil ederken ne gibi zorluklarla karşılaştınız?

EG: Eskiz süreçleri, proje tasarımlarının eşiği olarak kabul edilmelidir. Buradaki eşiğin, olumlu bağlamda kullanılmasından yanayım.

EK: Eskiz problemi çıktılarını değerlendiriyor musunuz? Ve/veya eskiz sınavlarını nasıl değerlendiriyor veya notlandırıyorsunuz?

EG: Şimdi değerlendirme kısmında tartışma çıkıyor tabii. Çünkü eskiz puanı, atölye projesinden aldığı puanı belli oranda etkiliyor. Ve genelde eskiz dökülüyor, öbür taraf yüksek oluyor. Notlar bu şekilde düşüyor. E tabii yüksek lisans başvuru sıralamalarında Akademi bir türlü yükselemiyor.

Sonra dedik ki "Yahu bu bir sınav değildir." Bak şimdi eskiz bir sınav değildir. Eskiz probleminin proje ile olan ilişkisini kurabiliriz. Nerededir öğrencilerin eksiklikleri? Ve mimarlık öğrencilerinin eksiklikleri tasarım sürecinde belli olur. Tasarımı belirleyen bileşenler eskiz sürecinde de tartışılabilir. Yani bir öğrenci hiçbir çizim yapmayabilir ama proje konusunun bileşenlerini teker teker yazabilir. Bu da eskizin karşılığıdır. Peki puan? Eskizi bu sebeple sınav kategorisinin dışında çözemediler. O zaman ne yaptık? Eskizin katkısını, yüzdesini aşağı çektik. Yüzde 20'de falan kaldı.

EK: Öğrencilere eskiz sınavlarına hazırlanmaları için özel rehberlik veya kaynaklar sağlıyor musunuz? Cevabınız evet ise, rehberlik ve kaynaklara örnekler verebilir misiniz?

EG: Bu türde bir deneyimim olmadı.

EK: Eskiz sınavları sırasında ve/veya sonrasında öğrenci performansı veya ders katılımı üzerinde herhangi bir etki fark ettiniz mi?

EG: Eskiz böyle konuşulduğunda öğrencinin daima bir not endişesi oluyor. Bunu kaldırmak lazım. Ne olursa olsun eskizlerin projeye çok önemli bir katkısı vardır. Bu süreci yönlendirecek hocalar veya asistanlardır. Hocaların, veyahut eğer hocalar yapmıyorsa asistanların, eskiz başladığı zaman eskiz konusunun önemini, beklentilerini, öğrencilerle paylaşmasının önemli olduğunu düşünüyorum.

Eskizin bir sınav olmaktansa, tasarım projelerinin bileşenlerinin açığa çıkması için bir araç olduğunu düşünüyorum. Sonunda da, bu eskizleri değerlendirme sürecinde, öğrencilerin de bulunması gerekli olduğunu düşünenlerden biriyim.

Maalesef şu an fiziksel imkanlar kısıtlı. Yani bunun için bir alan, mekan da yok yani. Bugün eskizler nasıl bakılıyor biliyor musunuz? En son katıldığım bir kaç tanesinde masaya seriliyor. Hani nasıl değerlendiriliyor diye sormuştun ya, ne değerlendirmesi? (Sanıyorum) Beş yıl sonra bunlar katlanıp atılıyor.

EK: Eskiz sınavı uygulamasının diğer derslere ait sınavlarda da kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?

EG: Dersin hocasının öğrencisiyle olan ilişkisiyle alakalı olduğunu düşünüyorum. Yalnız bunu (daha çok derste/daha sıklıkla eskiz sınavını) zorunlu hale getiremezsiniz. Öğrencinin pratik hayatta, atölyelerde, ofislerde çalışması gerekir, ben öyle düşünüyorum.

EK: Eskiz sınavlarını geliştirmek için hangi ek destek, değişiklik veya kaynaklar faydalı olabilir?

EG: Öğrenciler eskiz de çizmeyi öğrenmeli. Eskizi tasarım sürecinin bir dilimi olarak ele almamız daha doğru, yani ana tasarım projelerini diyorum. Öğrenci sekiz saatliğine kapalı bir odada kalabilir. Ondan sonra, arkadaşlarıyla konuşabilir. Ama bunu projesinin bir zaman dilimi olarak ele alırsak, yaptığının gerçekten tasarım projesine katkısı daha iyi okunabilir.

Çünkü tasarım projesinde öğrenci yalnızdır. Hoca çok farklıdır akademide, yani sizde olduğu gibi değildir. Öğrencileri çok dinlemezler. Kafalarında kalıplar vardır. O kalıpları yönlendirmeye çalışırsın. (Benim Akademi'deki izlenimim böyle.) Öğrenci kolay kolay bunun dışına çıkamaz.

EK: Kısa süreli tasarım çalışmalarında günümüz teknolojilerinin katkıları sizce neler olabilir? Örneğin yapay zekâ ile üretilen görsel ve metinler, yapay zekâ robotlarının otomatik olarak kurguladığı plan şemaları vb.

EG: Elbet herkesin çizimi iyi olmak zorunda değil ama mimarlıkta asgari bir çizim becerisi çok önemli. Şimdi yeni teknoloji bunu ortadan kaldırıyor. Beyinle el arasında bir süre sonra mantığın ötesinde bir duygusal bağ oluşuyor. Teknoloji bu şeyi yakalayabilir mi? Ya da biz teknolojiyi kullanarak aynı şeyi yakalayabilir miyiz?

Ben bu yapay zeka olayına yabancıyım. Bazen diyorum ki eğer Türkiye'ye girdiği anda buna meraklı olsaydım ve zaman verseydim ben herhalde hiç uyumazdım. Çünkü kişiye göre çok değişken. Yani o kadar zenginleşiyor ki parametrelerin bir tanesinde değiştiriyorsun başka bir şey veriyor. İyi ki bilmiyormuşum diyorum. Fakat bunu tasarım analizinde bir aracı olarak kullanabiliriz. Çünkü bazı şeyleri okuyamayabiliriz, çok zor bir şeydir bir tasarımı kısa bir sürede dört yönüyle birden okumak. Bu alet size bunu çok kolay hale getirebilir. Orada işte bu şeyi teknik bir araç olarak kullanabiliriz ama tasarımın amacı olarak kullanıldığı zaman size ait bir şey olmaktan çıkar. Çok yapay olur.

İ. Interview with Prof. Dr. Nezih R. Aysel (MSFAU) (Prepared by the author, April 2024)

Ecem Karabay: Öğrenciliğinizde eskiz problemi çözdünüz mü veya eskiz sınavına girdiniz mi? Cevabınız evet ise, hangi kurumda ve nasıl bir süreç kapsamında uygulandığı hakkında detaylandırarak anlatabilir misiniz?

Nezih Aysel: Bir kere Akademi'deki Mimari Proje Atölyesi'nde her dönem içerisinde -ben öğrenciyken- iki tane eskiz sınavı yapılırdı. Yani biz genellikle aynı seviyede öğrencilerle karşılaşmadığımız için tek yer, tek problem vermiyoruz. Dolayısıyla da bizde eskiz sınavı grup bazında değil, okul bazında ele alınıyor. Yani benimle birlikte 25 tane proje atölyesi hocası varsa, her atölyedeki 3. proje öğrencileri ortak bir 3. proje eskiz sınavına giriyor ve orada aldıkları başarı puanları, yani eskiz sonucunda aldıkları değerlendirme puanları, finaldeki proje notlarını etkiliyor. Bu sistem böyle işliyor bizde. Süreci anlatmak için kendi eğitim dönemimden örnek vereyim; evet, eskiz problemi çözdüm, eskiz sınavına da girdim. Bu okuldan 3 proje ve diploma projesi yaparak mezun oldum. Mimari proje atölyesinde, her dönem 2 tane eskiz sınavı yapılırdı. Dolayısıyla 6 ya da 8 tane eskiz sınavına girdim.

Eskiz problemi çözdüm, eskiz sınavına girdim. Ben de bu okuldan 3 proje üstüne diploma (projesi) yaparak mezun oldum. Dolayısıyla en azından 6 tane ya da 8 tane eskiz sınavına girdim. Eskiz tam bir gündür cuma günleri. O yüzden cuma günü sabah 9'da başlar, akşam 5'te biter. Saat 9'da salonda hazır olursunuz, sorular dağıtılır. Önceden hazırlanmış bir soru; (açıklayıcı) bir metin, ya da eğer kavramsal bir soru değil, yerle veya bir durumla ilgiliyse, o duruma veya yere ait çizim, teknik çizimleri/ifadeleri -vaziyet planı, kesit, görünüş, fotoğraf vesaire- neleri içeriyorsa küçük bir ek dosya halinde size verilir. Siz ilk önce biraz okursunuz. Herkes bir 20-30 dakika soruyla baş başa kalır. Ondan sonra soruyu hazırlayan jüri -ki bu, bizde her dönem başında bütün bu hocalar içerisinden belirlenen 3-4 hocadır. Farklı disiplinlerdeki hocalar o eskiz sorusu için bir araya gelir. Ya da bizim zamanımızda da öyleydi. O üç hoca soruyu hazırlar, soru metninin altına imzalarını atarlar ve bu

soru dağıtıldıktan, herkes soruyu okuduktan sonra bu hocalar -ya hepsi ya içlerinden bir kısmı- atölyeye gelirler ve konuyu açıklarlar. Öğrencilerden gelecek soruların yanıtlarını verirler.

Belki beklentilerini açıklarlar eğer soru metninde yer almıyorsa. Ondan sonra serbest zaman başlar. Yani saat 9.30'da sınavda açıklama yapıldıktan sonra artık serbestsinizdir. Bugünkü sistemde aşağıya gidip yemek yiyebilirsiniz, kütüphaneye gidebilirsiniz. Benim öğrenciliğimde de bu kısmen böyleydi. Kütüphaneye gidebilirsiniz. Hatta bazı eskizler de eğer teknolojik açıdan sizden bir şey istiyorsa… ben öyle bir eskiz hatırlıyorum mesela. Bize dediler ki "isteyen Perşembe Pazarı'na gitsin, teknolojik olarak bütün detay parçalarını ve metal aksamı görsün, numunesi alsın, gelsin, kullansın, yapsın." Maket yapabilirsiniz. Günümüzde artık zaten bilgisayar açık. Bizim zamanımızda öyle bir şey tabii mümkün değildi ama kütüphaneye gidip gelme, kendi içimizde konuşma serbestti. Çok böyle gruplaşıp bir masanın çevresinde çalışmazdık. Ama birbirimizin masasına gider, konuşur, tartışır, geri gelirdik. Bu bir anlamda eğitim içinde öğrenmenin bir başka metodu idi. Aynı probleme yanınızdaki, arkanızdaki, önünüzdeki arkadaşınız nasıl yaklaşıyor? Onu tartıştığımız, izlediğimiz bir şey olurdu. Ve bir problemle bir gün içerisinde karşılaştığınızda o problemi en son hangi noktaya kadar taşıdığınız ölçülür.

EK: Akademik kariyeriniz boyunca öğrencilerinize eskiz problemi uygulaması yaptınız mı veya herhangi bir eskiz sınavı yürütücülüğü yaptınız mı?

NA: Akademik kariyerim boyunca eskiz uygulamasını hep yaptım. Bütün hayatımız eskiz ile geçti. Bir kere asistanken eskiz sorusu hazırlayarak başladım.

EK: Eskiz problemi/sınavına ait soru altlığının (soru ve/veya föyü) nasıl hazırlandığını açıklayabilir misiniz? Örneğin belirli konular, soru türleri, değerlendirme kıstasları vb. var mıdır?

NA: Eskizlerde seviyeye göre konular belirliyoruz. Bir de tabii büyük gruplar var, bir de demin söylediğim gibi, küçük deneysel gruplarımız olabiliyor. Bunlar seçime bağlı proje atölyeleridir. Yani şimdi biz bir, iki, üç, dört tane mimari projemiz var,

bir de seçime bağlı diye, birinci projeden hemen önce duran küçük bir grup var. Bir de dördüncü projenin üstüne bir krema gibi oturan, Seçime Bağlı II dediğimiz bir daha büyük bir proje grubu var. Diploma ile proje arasında durur. Eğer bunu alan öğrenciler aşırı fazla değilse -ki ben birkaç tanesinin eskizine denk geldim, o zaman deneysel eskizler yapabiliyoruz o sınıflarda. Mesela tamamen maket ile çalışılan eskizler ya da tamamen bilgisayardan bir görsel üretilmesini hedefleyen atölye eskizleri de yapıldı. Bu atölyelerin özelliği nedir? Şimdi benim 80-100 öğrencim yerine 18-20 öğrencim varsa izleyebileceğim bir grup vardır. Izleyebileceğim grup nedir? Mesela Seçime Bağlı II projesine iki öğretim üyesi ve iki asistan vermişlerdi. O dönem rahmetli Erdal Özyurt hocayla birlikte üç eskizin sorularını birbirine bağladık. Yani birincisinde tamamen bir kavram üzerinden düşünce üretmelerini bekledik, ikincisinde o kavramı bedenleştirmelerini, mekanlaştırmalarını bekledik, üçüncüsünde detaylandırılmalarını bekledik ve her eskiz sonunda öğrencilerle kendi çıktılarını tartıştık.

Her bir eskizden sonra yeni eskize başlamadan önce genel bir konuşma yaptık. Neden bu skala bu? Biz neyle karşılaşmayı bekleriz? Nelerin tartışılmasını bekleriz? Kimler/hangi gruplar, ne kadar buna yaklaşabildi? Ondan sonra ilk eskizin kağıtlarını verip yeni ve bağlı eskiz sorusunu verirdik.

Eskiz sorusu hazırlamak benim asistanlığımda bir ritüel gibiydi. Çünkü 3-4 tane hocaya bu eskiz görevi geldiği zaman, onlar sizinle(asistanlarla) toplanırlar, sonra bu (verilen sınıf) seviyeye nasıl bir soru sorulabilir, bu tartışılır. Eğer yer veya kavram öne çıkıyorsa o konuda sizden(asistan olarak) bir ön araştırma yapmanız beklenir. O zaman biz giderdik fotoğraf çekerdik, araziyi kendimiz görürdük, siluetleri çıkartırdık. Baya baya orası ile ilgili ön çalışmaları yapar, masaya koyardık. Bu birkaç hafta sürerdi.

Dönemi eğer 3-3,5 ay gibi düşünürseniz eskizler birer ay arayla gelir. Bir tane de mazeret eskizi dediğimiz bir eskiz var, bugünkü takvim için söylüyorum. Bu, eskiden yaklaşık 6 haftada bir geliyordu. Bu şu demek; siz bir eskiz sorusunu hazırlıyorsunuz, bu zaten birkaç hafta sürüyor. Çünkü önce bir fikir ortaya konuyor.

O fikirle ilgili bir araştırma yapılıyor. Bu araştırmanın iki aşaması var. Bir tanesi kütüphane aşaması, bir tanesi yerle ilgili yapacağınız yer analizleri. Onların iyi haritalanması lazım, metnin iyi oluşturulması lazım. Arkeolojik bir alan soruyorsak olabildiğince veri bulmaya çalışırdık. Yani soruyu soran ekip kendi zihninde bir kere boşluk bırakmadan soruyu hazırlamaya çalışır. Yerle ilgili sorularda bu genellikle böyle.

Şimdi bu sorunun hazırlanma şekli açıkçası aynı zamanda hocanın yetişmesine de katkı verir. Yani bizim şu an asistan olarak gördüğümüz hocanın, hoca adayının, yetişmesine de katkı verir. Bir ritüel gibi olması burada asistanlar arasında da, bizim aramızda da, böyle bir tatlı heyecan yaratırdı. Hatta sosyal bir ortam yaratıyordu. Biz mesela başka kürsülerden arkadaşlarla soru hazırlarken birlikte bir yere gider, birlikte araştırma yapar, iş bölümü yapardık. Buluşulur, ortak metinler yazılır, hocanın önüne metin getirilir, tekrar tartışılır, tekrar götürülür… Dolayısıyla böyle bir ön süreci olan bir süreç tabii.

Projenin seviyesine göre genelde alt sınıflara ait projelerde daha küçük, tek mekanlı konular, inşaya yönelik bazı basit detaylar istenir ve öğrencinin o mekanı kurma becerisi sorgulanır. Veya bir yerleşik doku içerisine nasıl katılacağının antrenmanını yapması istenir. Bir tasarım problemiyle bir gün içerisinde karşılaştığınızda, o problemi en son hangi noktaya kadar taşıdığınız ölçülür.

Değerlendirme kıstasları da soruyu sorarken aslında yavaş yavaş oluşmaya başlıyor zihnimizde. Biz neleri ölçmek istiyoruz burada? Bazı sorular refleks sorulardır, bunlar mimarlığın bilinen davranışları gibi. Bir infill, o infill'in içinde nasıl çözüm üretileceği ya da bir programın nasıl çözülebileceği gibi bir konuda sorarız. Yani birincisi, yapılı bir çevrenin içine yeni bir yapıyla ben nasıl katılırım? İkincisi, doğanın egemen olduğu bir yerde ben kendim nasıl varlığımı işaret edebilirim? Üçüncüsü, korunan bir çevreyi nasıl oluşturabilirim? Şu an aklımızda olan kabaca mesela eskiz sorusunu, üç sorunun stratejisini ilk masaya oturduğumuzda bu dönem nasıl bir yol haritası çizelim dediğimizde, kendi içimizde tartıştığımızda düşündüğümüz şey şu: Bugüne kadar edindiği bilgiyi, bir tasarım sorusuyla

karşılaştığı, bir problemle karşılaştığı zaman nasıl yorumlayarak kullanıyor? Onu test etmeye çalışıyoruz. Çünkü bizim derdimiz bilgiyi kuru kullanmak değil, bilgiyi tasarıma dönüştürebilmek. O bilgiyi yorumlayabilmek, öğrencinin becerisini bir tartışma içerisinde sürdürmesini sağlamaya çalışmak.

EK: Akademik açıdan eskiz problemleri/sınavlarının algılanan faydaları sizce nelerdir?

NA: Çok önemli bir nokta bu. Ben sizinle bir deneyimimi paylaşayım. Yüksek lisans yaparken Muhlis Türkmen hocayla proje yapıyordum, okuldaki eskizlerden farklı bir eskiz deneyimini ilk kez o projede yaşadım. O projede iki tane eskiz yapıldı. İlkinde köşedeki atölye 216'ya, şimdi zannediyorum Muammer Onat Atölyesi, yerleştik. 5-6 kişiyiz zaten en fazla, her birimize kendi proje konumuzun bir noktasını sordu Muhlis Hoca. Yani yanlış hatırlamıyorsam proje konumuzdaki kamusal mekanla karşılaşma alanımızın 3 boyutlu analizlerini istedi. Bütün bir gün içerisinde ilk kez kendi projemde bir gün boyunca tek bir noktaya bu kadar odaklandığımı orada gördüm. Çünkü hep projeye her şeyiyle, bütünüyle bakmaya çalışırken, sadece kamusal mekanla, yani kente açılan meydan ile kendi binamın arayüzünü, karşılaşma noktasını tasarlama sorunuyla karşılaştım. Diğer eskizde de binanın kimliğini belirleyecek bir sistem kesitini ve mimari dilini çözümlememiz istenmişti yanlış hatırlamıyorsam. Hafızam beni yanıltmıyorsa, bu, iki tane kendi projemize odaklandığımız eskiz oldu. Ben de bunu denedim açıkçası. Burada değilse bile özel üniversitede bir süre eğitim verdiğimde yapmıştım. Oranın en büyük avantajı: 15-16 öğrenci var ve hepsi tek çizgide. Projelerinin kendi problemleriyle, yani kendi projeleriyle ilgili sorduğum soruların yine o projeleri geliştirdiğini gördüm. "Bunun faydası nedir?" derseniz belki de kendi başına ilk etapta önemsemediği ya da odaklanmadığı, kullanmadığı bir noktaya daha fazla dikkat çekmek, bir probleme dikkat çekmektir.

Sizin atölyede söyleyeceğiniz bir sözün ötesinde, bütün bir gün o soruna kafa yormanın büyük bir sinerji yarattığını düşünüyorum. Çünkü öğrenciler yalnızdır her projede. Tek bir konuları vardır, onlara özgüdür, program onlara aittir. Eskiz neyi

getirir? Öğrenciler arasındaki bu yalnızlığı önce bir sıfırlar. Hepsini aynı platformda eşitler. Ondan sonra da birlikte düşünme, birlikte üretme şevkini verir. Çünkü garip bir şekilde hem birliktesinizdir, hem kendi ürününüzü üreteceksinizdi. Birbirinden etkilenmeden ama birlikte tartışarak kendi ürününü ortaya çıkartmak gerekir.

Şimdi değil ama eskiden (çizimler) bilgisayarla üretilmediği için birisi kağıdın kenarını boyar, öbürü tarama yapar, biri perspektifini çizer, siz bir başkasının bir şeyine yardım edersiniz… Müthiş bir birlikte üretim vardır. Herkesin birbirinden haberdar olma, birbirine destek olma şeyi vardır. Tabii teknolojiyle ve ekranlarla birlikte azalmaya başladı. Hele hele bizdeki gibi proje kişiye özel bir konuya, noktaya gelmeye başlayınca öğrenci giderek yalnızlaşıyor. Belki birey olmak açısından bu olumlu olabilir ama bir taraftan da mimarlık eğitiminin aslında psikolojisi açısından zor bir şey. Bu eskizler bunu aşmada bana araç gibi geliyor. Bir sinerji oluşturuyor. Bir konu üzerine daha fazla konsantre olabiliyorsunuz. Başka tasarlama yöntemlerini diğer arkadaşlarınızdan görüyorsunuz.

EK: Bu kısa süreli tasarım çalışmalarını mimarlık mesleki eğitimine dâhil ederken ne gibi zorluklarla karşılaştınız?

NA: Mesela proje atölyesinde günlük kendi grubuma ait özel eskiz uygulamasını bir tek özelde -dediğim gibi, Muhlis hocadan öğrendiğim yöntemi- uyguladım. Yani "Tamam biz 3 haftadır, 5 haftadır konuşuyoruz. O zaman bu bina nasıl bir bina? Hadi bugün içerisinde bunun yanıtını arayalım." dediğimi biliyorum. Yani bir adım atmak, ivme kazandırmak için. Çünkü önümüze bir hedef koymalıyız. Nedense zamanı çok esnek görüyoruz. Yani 14 haftalık bir süreç. Nasıl olsa proje yaparım, proje son haftada çıkar, şu da olur, bu da olur… Garip bir zihniyetimiz var. Halbuki hiç öyle değil. Yani bir fikrin önce yavaş yavaş belirlenmesi, sonra olgunlaşması, sonra bunun temsil edilmesi lazım. Bunların hepsi bir süreç. Şimdi bütün bu süreci siz son 3 haftaya, 5 haftaya sıkıştıramazsınız. Dolayısıyla da her aşamayı/eşiği öğrenciye hatırlatmak lazım. Mesela projeleri belli günlerde koridora asarız biz, daha ara görüşmelerdir bunlar. O gün koridorda, ayakta konuşuruz projeyi. Yoldan geçen biri de katılır, bir başka hoca da katılabilir, başka öğrenciler dinleyebilir. O bir ivme

veriyor çünkü diyoruz ki “Bizim için bu bir durak. Yarın koridorda konuşacağız.” ya da “önümüzdeki hafta koridorda konuşacağız. Asılacak proje.” Bu bile bir hedef olmaya başlıyor. Çünkü o güne kadar parça parça olan şeyler toplanmaya başlıyor, yan yana getirilmeye başlanıyor ya da hızlanmaya başlıyor. Tamamen zaman yönetimi ile alakalı. Ben bu konuda kendim de çok başarılı değilim. Dolayısıyla günlük eskizlerle, dediğim gibi, Muhlis hocanın yönteminin ötesine çok geçmedim, onu samimiyetle söyleyeyim.

EK: Eskiz problemi çıktılarını değerlendiriyor musunuz? Ve/veya eskiz sınavlarını nasıl değerlendiriyor veya notlandırıyorsunuz?

NA: Eskizleri değerlendirenler, aynı zamanda soruları hazırlayan gruplardır. Bu okulda şöyle bir sistem var: Aynı seviyedeki öğrencileri hep tek bir jürinin değerlendirmesini öngörüyoruz. Diploma mesela 3 günlük eskimiz var, o olağanüstü uzun, tam 3 gün. Jüriye bağlı olarak bazen jüri ilk günden bütün 3 günün sorusunu soruyor, bazen her gün aşama aşama ilerleyebiliyor. Birinci gün sorduğu soruyu ikinci gün açıp onun bir kısmını isteyebiliyor, üçüncü gün bir başka kısmını isteyebiliyor. Dolayısıyla birinci gün üretim yapmazsanız ikinci gün kitlenebilirsiniz, ikinci gün yeterli üretim yapmazsanız üçüncü gün kitlenebilirsiniz. Başınıza ne geleceğini bilemezsiniz. O sizin üç gün boyunca Diploma seviyesindeki “bir mimar adayının” eğitimin tüm disiplinleri ile ilişkili konularda nasıl karar verdiğini, bunu nasıl aktardığını, nasıl temsil ettiğini, nasıl çözümler ürettiğini tartıştığımız bir alandır. Dolayısıyla diplomada, diploma projesiyle birlikte eskiz kağıtlarına da mutlaka bakılır. Diplomada ayrı notlandırmayız ama hepsi bir bütün değerlendirmedir. Çünkü diploma tek bir bakıştır. Ara jüri değerlendirmeleri, eskiz sınavı ve final, jüri üyesinin tek notuyla değerlendirilir. Kendi iç notlarını alır jüri üyesi ama en sonunda tek not söyleriz. Bazen öğrencinin notu eskizi üzerinden taltif edilir. Jüri içeriye kapanır notlarken. Bir jüri üyesi eskizi hatırlatıp notunu yukarı çekmek ya da -tam tersi- notunu düşük önermek durumunda kalabilir. Yani, çünkü (eskiz üzerine) notlarımızı biz önceden alırız. Mesela projeyi kritik ettik. “Peki, şimdi eskizi asalım.” deriz. Eskizler asılır. Belki 20 dakika öğrencinin 3 eskiz çıktısı üzerine konuşuruz. Öğrencinin projedeki üretimiyle eskizdeki düşünce üretimi yan

yana geldiğinde ne görüyoruz? Bunu test etmek için de kullandığımız bir şey olur eskiz aynı zamanda. Diploma jürisinin ilave sınava alma hakkı da vardır, huzursuz olursak "Ayrı sınava alacağız sizi" diyebiliriz. Tam gün kendi yaptığı projesi üzerinden sınav yapabiliriz.

Eskiz değerlendirmeleri de birkaç şekildedir. Bir tanesini kendi öğrenciliğimden çok iyi hatırlıyorum. Bizim (bölümde) uzun koridorlarımız vardır. Sınavdan sonra mesela biz cuma günü sınav olduk, salı günü öğleden sonra asistanlar eskizleri bir koridora asarlar. Hocalar konuşulmasını istedikleri bir projenin önünde durur. Öğrenci çıkar bir adım öne -zor bir sahnedir aslında öğrenci için. Mesela benim sanıyorum üçüncü projemin ya da ikinci projemin eskizlerinden bir tanesi asıldı. Böyle boydan boya. Jüride Ataman hocayla Mete Hoca vardı. Onlar eskizlerin önüne geçerler, henüz notlandırma yapılmamış, ve öğrencilerle tartışılır. Bir charette sonucu gibi. Sonra o eskizler oradan toplanır… Yöntemlerden bir tanesi buydu.

Ama mutlaka değerlendirme bir masanın çevresinde -bizim kürsülerde bu kare masalardan çok vardır- hocalar ve asistanlar ile yapılır. O değerlendirmeyi, notların değerlendirilmesini biz öğrenciler göremezdik. Kapalı bir değerlendirmedir. Bazen jüri koridorda tartışıp değerlendirirken hemen üzerine notu yazabilirdi ama onu çok (yapmayı) istemiyorlardı. Çünkü jüri kendi içinde de tartışırdı. O hocalarımın, o zamanki yaşlarına şimdi geldiğim zaman ben de onu tercih ederim. Orada izleyemediğim, takip edemediğim bir şey varsa burada bütün jüri ile tekrar tartışmayı ya da o geri dönüşlerden aldığım şeyle tekrar konuşmayı tercih ederim diye düşünüyorum.

Birbirine bağlı sorular sorulan eskizlerde mesela ikinci soruyu hazırlarken, birinci sorudan aldığımız yanıtlar bize rehber olur. Birinci eskiz sorusu için aldığımız tüm yanıtları burada oturup konuşurken mesela takılınan noktalar, şeyler nelerdir diye bakıp, kendi notlarımızı alıp, kendi notlarımıza karşı not olarak, adeta bir brief gibi ikinci soruyu çıkartırız. İkinci metni hazırlarız, ilkini geri veririz. Herkesin kağıdı ortada, atölye açık, ikinci eskize çalışmaya devam ederler.

Açık değerlendirmeyi kalabalık gruplar içerisinde de birkaç kez denedik. O 80-90 kişilik gruplarda çok zorlandık tabii ama Seçime Bağlı II'de ortalama 20 öğrenciyle ben bunu yaptım. Başarılı olduğuna inanıyorum. Keyif aldım o süreçten, bütün öğrencileri tanıdım. Her birinin, her bir eskizde verdiği kağıdı hatırladım. Her birinin bir önceki eskizden sonra ikinci aşamaya geçişteki problemlere nasıl fikir ürettiğini, nasıl karşılaştığı problemi çözdüğünü/çözmeye çalıştığını gördüm. Ya da bir düşünceyi nasıl revize edebileceğini, yeni gelen kritikleri gördüm. Fikirden vazgeçmeden nasıl tasarımı geliştirebileceğini izledim. Bu benim için de bir araştırma alanı aslında. Bir taraftan, öğrenciler için de yeni bir öğrenme metodu.

EK: Öğrencilere eskiz sınavlarına hazırlanmaları için özel rehberlik veya kaynaklar sağlıyor musunuz? Cevabınız evet ise, rehberlik ve kaynaklara örnekler verebilir misiniz?

NA: Şöyle yaptık: Bir hafta öncesinden eskiz konusunu duyurduk. Nasıl duyurduk? Dedik ki "Önümüzdeki haftaki eskizde -işte atıyorum- Üsküdar, Şemsi Paşa'da bir konaklama ile ilgili bir şeyler yapmayı planlıyoruz. Bu çevreyle ilgili, eskiz sınavından önce, gidin dolaşın, belgeleme yapın, inceleyin. Hazırlıklı gelin." Veyahut da dedik ki "Taşınabilir modüler sistemler üzerine ön hazırlık yaparak gelin atölyeye." Eskiz konusu sökülebilir, monte edilebilir, nakil edilebilir bir takım türler üzerine bir tartışma açmak istiyordu. Önümüzdeki hafta cuma günü eskiz varsa biz bu cuma günü duyuruyoruz. Atölyenin de bir grubu vardı, iletişim grubu, orada bütün bunları duyuyorduk öğrencilere. "Artık özgürsünüz. İsterseniz hazırlanın gelin, isterseniz hazırlanmayın." Çünkü eskiz sınavlarında döküman serbesttir. Yani biz neyi yapmak isteriz eskiz sınavında? İdeal ortamı yakalayamaz asla ama tasarımcının bir büroda, evinde, çalışma ortamında hangi dökümanlara ne kadar ulaşabiliyorsa her şeye ulaşabilme imkanı vermek isteriz. Burada kütüphane var, burada daha fazlasına ulaşma şansınız bile olabilir. Önemli olan burada düşünceyi oluşturabilecek altyapıya, bilgiye erişimi sağlamak, o konforu olabildiğince vermek. Ondan sonra da öğrencilerin fikirlerini izlemek isteriz.

Ama bazı atölyeler şunu denedi: “Teknoloji açık ama hiçbir şekilde bilgisayar çıktısı istemiyoruz” dediler. “Yani tamamen sizin üretiminizi bekliyoruz.” dediler. Bilgisayar işi de tabii ki öğrencinin üretimi olabilir ama “özalitçiye gideceğim, çıktı alacağım, bilmem ne alacağım” olmadan istendi. Onu bir tane atölyemiz, bundan 5-6 sene önce tek bir sınavda denedi. Dediğim gibi üç boyutlu maket de yaptırdık eskizde. Ama bir süre sonra bunlarla baş edemediğimizi gördük çünkü sınav sistemi sınav çıktılarının saklamasını gerektiriyor. 100-120 kişi sınava girmişse onların maketleriyle bir asma katın yarısı doluyor. Bunu sürdürmek çok kolay olmadı bizim için. O yüzden biraz geri çekildik. Ama mesela eskiz kağıdınızla beraber küçük bir maket yaparsanız kimse “niye yaptın? niye teslim ediyorsun?” demez. Onu beraberinde teslim etmek serbesttir.

Eskiz sınavında şunu da yaptık: Yine kontrol edilebilir küçük bir atölye grubunda, Tophane'de bir soru sorduk. Okula çok yakın olduğu için soruyu sorup açıklamayı yaptıktan sonra araştırmaları için serbest bırakıtık. Dedik ki “Tamam şimdi isteyen Tophane'de gitsin, yerinde dolaşsın. Dolaşın zaman geçirin kağıdınızı, kaleminizi alın, ondan sonra atölyeye gelin.” O zaman bazı şeyleri önceden söyledik tabii, “yanınızda metre getirin, eskiz defteri getirin, şunu getirin” diye. Öğrenciler de serbest zamanlarında gittiler, alanda fotoğraf çektiler, çalıştılar, belgelediler geldiler.

Bir projeksiyon ile de kısa bir şeyler gösterdiğimiz ya da mesela yerle ilgili bilgileri bir slayt şov olarak gösterdiğimiz zamanlar oluyor. Ama özellikle bir takım kaynaklar üzerinden sorunun üretildiği bir şey hatırlamıyorum.

EK: Eskiz sınavları sırasında ve/veya sonrasında öğrenci performansı veya ders katılımı üzerinde herhangi bir etki fark ettiniz mi?

NA: Eskizden iyi bir not almak bizim için çok çok önemliydi. Çünkü projeniz ne kadar başarılı olursa olsun eskizden alacağınız not proje notunuzu yükseltebilir ya da indirebilirdi. Bu da şöyle; yıl sonunda her ikisinden de tam puan aldığınızı düşünün. Eskizden aldığınız puanın %40'ı ile projeden aldığınız puanın %60’ı toplanır. Dolayısıyla da eskiziniz başarısız ise o %40’lık katkı çok düşük olur. Proje notunuz isterse tam puan olsun… Zaten burada aslolan eskiz yapanın tek başınayken

bu işi nasıl sürdürdüğü, nasıl düşündüğü, bir düşünceyi yavaş yavaş nasıl olgunlaştırdığını, bir gün içerisinde nasıl bir çalışmayla bu konuyu topladığını izleyebilmek. Zannediyorum o zaman da hedeflerden biri buydu.

Küçük uygulama gruplarında, 3 eskizin sorularının birbirine bağlandığı uygulamalarda öğrencilerden "ilk eskizde ben başarısızdım, siz bana 2. eskizde kağıdımı geri verdiniz, 'hadi şimdi bunu geliştir' dediniz. Ne yapacağım ben? Zaten başarısızsa bunu nasıl ileri götüreceğim?" gibi eleştiriler gelebiliyor. Bu tür durumlarda bazen iyi bir fikirden kötü mimarlık ya da bazen kötü bir fikirden iyi bir mimarlık da çıkabileceğini karşılıklı görüşerek çözdük.

EK: Eskiz sınavı uygulamasının diğer derslere ait sınavlarda da kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?

NA: Bu okulun kültüründe o garip bir şekilde vardır. Yani size hep o gün için bir problem verirler ve o gün için verilen problem bazen bütün sınıfa eşit verilir, bazen küçük küçük gruplara farklı farklı problemler halinde verilir. Bu temel sanat eğitimi gibi bir derste de olabilir. Yani siz sabah gelirsiniz, öğleden sonra 2'de teslim etmek üzere sizden bir şey, bir konuyla ilgili bir çalışma isterler. Bir kere zaten onu anlamanız, "nasıl bir ürün çıkartacaksınız?", onu planlamanız ve onu temsil edilebilir hale getirmeniz aslında bir düşünce ve üretme süreci gerektirir. Bazenbirkaç arkadaşınızla kendi içinizde soruyu tartışıp biraz daha zihninizi açmaya çalışırsınız. Bazen asistanlar üzerinden açmaya çalışırsınız ya da hoca üzerinden. Bu benim öğrenciliğimde Yapı, İnce Yapı gibi derslerde vardı. Yani o gün verilen bir problem o gün toplanır ve bu sizin için bir ciddi antrenman haline gelir. O da bir kere zamanı iyi kullanmayı öğretir. Onun için biraz da üretmeye ve düşünmeye teşvik eder.

Bir anlamda gene bu, atölyede birlikte bir problemi tartışmayı da getirir. Siz, sizinle aynı soruyla karşılaşan insanlarla yan yana gelip tartışabilirsiniz. Öğrenciliğimde bunları çok önemsediğimizi hatırlıyorum. Birbirimize detay anlattığımız, tasarı geometri problemleri tartıştığımız, masaların üzerine yarıyatar vaziyette 3-5 kafa toplanıp bir tane çizim üzerinde konuşulduğunu hatırlarım. Bunlar aslında

öğrencilerin birbirleriyle tartışmasını teşvik eden küçük küçük problemlerdir. Bütün derslerde de verilebilir.

EK: Eskiz sınavlarını geliştirmek için hangi ek destek, değişiklik veya kaynaklar faydalı olabilir?

NA: Bana kalırsa, teknik anlamda ise bu soru, şu an artık böyle bir şeye çok gerek yok. Çünkü herkesin teknolojik olarak her şeye oturduğu yerde erişme olanağı var. Sadece mekan ve erişilebilen öğrenci sayısı önemli bence. Yani ben 100 kişilik bir gruba eskiz yaptırıp onlarla yüzleşmeden arka planda not veriyorsam o zaman öğrenci, atölyedeki o bireyselliğini eskiz de yansıtamıyor. İstediğim şey aslında eskizi küçük gruplarda verebilmek. Bunun anahtarı öğrenci sayısının okulda azalması.

EK: Kısa süreli tasarım çalışmalarında günümüz teknolojilerinin katkıları sizce neler olabilir? Örneğin yapay zekâ ile üretilen görsel ve metinler, yapay zekâ robotlarının otomatik olarak kurguladığı plan şemaları vb.

NA: Yapay zeka robotları filan… Artık bunlar çok benim kuşağımı aşıyor. Gelecek kuşaklar herhalde bunları kullanacaklar, bilmiyorum. Bunlar (bu teknolojileri iyi kullanabilmek) için soru sormayı bilmek lazım. Yani bizim kültürümüz buna çok yatkın değil. Ben onun için öğrencilerime diyorum ki “hiç endişe etmeyin, yapay zeka Türkiye'de çalışmaz.” Çünkü biz Türkler, daha doğrusu Doğu toplumları, doğrudan ifade eden toplumlar değiliz, ima yöntemiyle konuşuyoruz. Hiçbir şeyi açıkça söylemeyiz. Öyle bir kültürden gelen birisi doğru dürüst, net, keskin, hedefe varan bir soru sormayacağım için yapay zeka Türkiye'de benim sorundan ne anlıyorsa, onu yanıtlar. Ne kadar anlıyorsa onu yanıtlar. Tabii burada şunu kastediyorum: İyi soru sorabilmek de zaten tasarımın başlangıcıdır. Eğer (öğrenci) onu yapabiliyorsa, yapay zekaya soruyu iyi sorabiliyorsa, doğru örnekler üzerinden yaklaşırsa, o da mimarlığın önemli bir başlangıcı olabilir. Niye olmasın?

İyi bir tasarımcının bu aracı da iyi kullanacağını düşünüyorum. Yani şu an nasıl herhangi bir bilgisayar programını herkes biliyor ama bazıları onunla iyi tasarım

yapıyor, bazıları yapamıyorsa bunu yapan program değil, sizsiniz. O programın becerilerini kullanan, özelliklerini kullanan sizin zihniniz aslında. Program size bir şey yaratmıyor. Yapay zeka da biraz öyle. Siz ona parametreleri doğru girer, soruyu iyi sorarsanız doğru yanıt alabilirsiniz.

Ama günün sonunda bize getirisi ne olacak? Çünkü önemli olan buradan verimli ayrılmak, iyi hikayelerle ayrılmak ve keyifle üretmeye teşvik etmek.

J. Interview with Assoc. Prof. Dr. Arbil Ötkünç (MSFAU) (Prepared by the author, April 2024)

Ecem Karabay: Öğrenciliğinizde eskiz problemi çözdünüz mü veya eskiz sınavına girdiniz mi? Cevabınız evet ise, hangi kurumda ve nasıl bir süreç kapsamında uygulandığı hakkında detaylandırarak anlatabilir misiniz?

Arbil Ötkünç: Şimdi benim öğrenciliğim 1996-2002 arası. 96'da ben okula girdim. Ben girdiğimde 4 yıllıktı eğitim ama 5 yıllık eğitimin mirası vardı. Projeye girdiğimiz dönemde, birinci projeden itibaren eskiz sınavına girmeye başlıyoruz. Şimdi ben proje dersinde bir kura çeker ve bir hocaya atanırım. O hocanın grubunda birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü projeden öğrenciler vardır. Fakat eskiz öyle değildir. Eskiz yatayda örgütlenir. Yani ben birinci projelerle aynı soruya tabiyim, ikinci proje öğrencisi ikilerle aynı eskize tabi. Bu öyle olması gerek. Çünkü bir seviye farkı var. Çizim, anlatım olarak, kavrayış olarak, problem karmaşıklığını çözebilme bakımından…

Biz okula girdiğimizde okuldaki pedagojik yaklaşım daha farklıydı. Yani öğrenciye minimum bilgi verilir, öğrenci yaparak öğrenirdi. Şu anda öyle değil. Biz öğrenciye çok açıklıyoruz. Eskiden öğrencinin öğreneceği durumları hocalar yaratıyordu, öğrenci kendisi öğrenmenin yolunu arıyordu. O dönemde biz eskiz sınavına çok da ne olduğunu bilmeden girdik. Yani eskiz sınavı nedir, ne işe yarar? Öyle bir açıklama konuşması olmadı. "Eskiz sınavı diye bir şey var. Önemli bir baraj." Bugün olduğu gibi değildi. Eğer oradan belli bir notu alamazsanız proje teslim edemiyorsunuz. "Biz yeni uğraştık, proje alacağız diye. Alınca da bitmiyor." Proje teslim edebilmek için eskizde de belli bir ortalamanın üzerinde olmak gerekiyordu.

Diploma eskiz sınavı 3 gün sürer. Öğrenci projeyi teslim eder, asar ve hemen sınava girer. Sabah 9'dur. Maketi ile beraber projesini verir, sınava girer. Yepyeni bir konu, yepyeni bir yer. Bu sınavın sorusu diğer sorulardan farklı olur. Karmaşık bir soru olur. Bazı hocalar büyük bir kompleks sorarlar, bunun farklı yapılarını sorarlar. Bazı hocalar vaziyet planı kararlarını önce sorarlar, sonra bunun içindeki X binasının

detaylı projelendirilmesi işini sorarlar. Bazıları birden fazla soru sorarlar. Çünkü soruyu eve götürmesine izin verilmez. Öğrencinin evden çizim getirmesini de istemeyiz. Çünkü amaç onun burada çalışması, üretmesidir. O zaman nasıl kontrol edeceğiz bunu? Kağıtları bırakabilir. Eve gittiğinde o konuyla ilgili araştırma yapıp gelecek elbette. Yani o konuyla ilgili bir problem olmaz.

Ben yalnızca proje ile ilişkili olan olarak yapılan çizim eylemlerini eskiz sınavı kabul ediyorum, derslerde yapılanları. Çünkü yapı dersinde çizim yaptırılıyor, teknik resimde de çizim yaptırılıyor. Orada da bir soru soruluyor. Biz onu eskiz kabul etmiyoruz. Orada bilgi ölçüyor. O zaman mesela asistanlık ya da bina bilgisi doktorasına girerken de orada da bir çizim sınavı yapılıyordu. O da eskiz değildi artık. Yani bina bilgisi hocalığı yapabilecek kapasitedede mi diye ölçüldüğü asistanlık sınavı da oluyor mesela. Orada karmaşık bir problem vardı. Mevcut bir endüstriyel yapı var, onun yanına yeni bir bina eklenecek. Eskisi yeniden işlevlendirilecekti. Böyle tam günlük bir sınavdı ve karmaşık bir problemdi aslında. Birkaç şeye bakıyorlardı; eski-yeni yapı ilişkisini kurabiliyor mu, program yapı ilişkisini nasıl kuruyor gibi birden fazla şey ölçüyorlardı. Yapı mesela çok spesifik bir soru sorabilir. Diyebilir ki prefabrikasyon ile ilişkili bir yapı tasarımı sorabilir ve onun çizimini bekler yine. Ama daha ileri ölçeklerde bekler. Yani 1:500 gibi ölçeklerde değil ve 1:50, 1:20 gibi ölçeklerde bekler. Tasarım çabası aradığı da olurdu. Ama bunu Yapı'dan bir hocaya sorman lazım.

EK: Akademik kariyeriniz boyunca öğrencilerinize eskiz problemi uygulaması yaptınız mı veya herhangi bir eskiz sınavı yürütücülüğü yaptınız mı?

AÖ: Evet, 2002 yılında asistan olduğum ilk günden beri o eskiz sorularının hazırlanma süreçlerinin içinde bulundum.

EK: Eskiz problemi/sınavına ait soru altlığının (soru ve/veya föyü) nasıl hazırlandığını açıklayabilir misiniz? Örneğin belirli konular, soru türleri, değerlendirme kıstasları vb. var mıdır?

AÖ: Şimdi kişiden kişiye değişiyor bu süreç. Projelerin eskiz gruplarını oluşturuluyor. Projenin seviyesine göre hazırlanıyor. Birinci projenin birinci eskizi, öğrenciyi eskiz ile tanıştırmadır. Yani nedir? Bir çizim nasıl yapılır, bir fikir nasıl üretilir, çizerek nasıl düşünülür ve tartışılır. Bunun egzersizi yaptırılıyor. Aslında öğrenciyi değerlendirmekten ziyade öğrencinin çizim yapması esas teşvik edilen şey. Not orada bir araç. Öğrenci çizecek, üretecek. Dönem içinde sadece bir konu, bir yer görmekle sınırlı kalmıyor. Yani lisans boyunca birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü projelerde kabaca üçer eskiz sınav olsa 12 konu, 12 yer daha görüyor. 12 farklı bağlam, 12 farklı program üzerine düşünce üretebiliyor. Birinci amacı ben bunun gibi görüyorum. O yüzden ben soruları hazırlarken de (tasarım konularıyla) bunu dengeleyebiliyorum.

Dönem başında gruplar kendi içlerinde tartışırlar. Bazı gruplar asistanlardan alternatifler beklerler, içlerinden seçerler. "Sen birkaç öneri getir, sen birkaç yer getir. Bakalım, tartışalım." gibi. Bazı gruplarda hocalar her bir eskizin sorusunu aralarında paylaşır. Çok az olur bu ama genelde bir konuşma teamülü var. Grup bir araya gelir, soruyu oluşturur. Bu değişir ama. Süreçte de değişir. Birinci eskizden çok olumlu sonuç almışızdır, ikinciden çok olumsuz almışızdır. Yani öğrenci notları

çok düşüktür. Demek ki öğrencinin seviyesinden dolayı o not yükselip alçalmış. Öğrenci bazı sorulara yanıt vermek konusunda eğitim sürecinde daha donanımlı hale gelmiş. Bazıları gelmemiş. Bunu görürüz. Tam tersi başarısız olunan konuya tekrar yakın bir soru sorup bir egzersiz daha yaptırmak iyi bir pedagojik araç olur.

EK: Akademik açıdan eskiz problemleri/sınavlarının algılanan faydaları sizce nelerdir?

AÖ: Bu lineer bir şey değil. Yani "biz sınavı yaptık, şu çıktıyı gördük" diyebileceğimiz hızda bir şey olmuyor. Çok dolaylı bir öğrenme biçimi. Öğrenci çoğu zaman neyi öğrendiğinin farkında olmuyor.

EK: Bu kısa süreli tasarım çalışmalarını mimarlık mesleki eğitimine dâhil ederken ne gibi zorluklarla karşılaştınız?

AÖ: Bunu ben, öğrenciler için, aslında bu kuşağa çok uygun olduğunu düşünüyorum. Çünkü zaten kısa ve hızlı bir şeyler istiyorlar. 8 saat uzun ve o kadar sabır edemiyorlar. Bir konuya da odaklanamıyorlar. Bu durumda, bizim öğrenciye adapte olmamız bakımından, 8 saat yerine 4 saatlik iki soru soralım ya da eskiz sınavını yarım güne indirelim gibi tartışmalar oluyor. Ben bunun olumlu sonuç vereceğini düşünmüyorum. Yani o sürede (tüm gün) bir problem üzerine düşünmeye devam etmenin ödüllendirici bir şey olduğunu düşünüyorum.

EK: Eskiz problemi çıktılarını değerlendiriyor musunuz? Ve/veya eskiz sınavlarını nasıl değerlendiriyor veya notlandırıyorsunuz?

AÖ: (Nezih hocanın örnek verdiği, eskiz çıktılarının koridorda, ayakta tartışılması örneği üstüne) Bunu denedim ben. Benzer bir yöntem denedim. Öğrenci isimlerini kapatarak eskizlerin fotoğraflarını çektim. Temsil gücü kuvvetli olduğunu düşündüklerimi. Bir sonraki eskizden önce, bir önceki eskizin örneklerini gösterip "bu, bu açıdan olumlu/olumsuz bulundu" dedim. Öğrenci gönüllü olarak kendini gösteredebildi. Bence pedagojik açıdan yapılması gereken bir şey bu. Önemli olan öğrenciye notu vermek değil, not ayrı bir şey. Ama (bu öğrenci sayısıyla) o notu neye göre verdiğini koridorda tüm diğer öğrenciler de dinlerken anlatmaya çalışsan o öğrenci yine (anlamayacak) "Niye o notu aldım?" diyecektir.

Öğrenci eskizde çizimle anlatımı ile değil, fikri bulmasıyla notunu alıyor.

EK: Öğrencilere eskiz sınavlarına hazırlanmaları için özel rehberlik veya kaynaklar sağlıyor musunuz? Cevabınız evet ise, rehberlik ve kaynaklara örnekler verebilir misiniz?

AÖ: 2 şekilde olabilir. Öğrenciye diyebiliriz ki, mesela kısa açıklık geçen bir köprü sorusu sorulacaktır, "O konuyla ilgili çalışıp gelin." Ya da Fındıklı Parkı'nda bir proje yapılacaktır, "Fındıklı Parkı'na bir alıcı gözle bakın deriz." Fındıklı parkında ne yapılacağını söylemeyiz. Köprünün de nerede yapılacağını söylemeyiz. Onunla sınavda karşılaşacaktır. Yine de bunları 2-3 hafta önceden haber vermek gerekir.

Eskiden kapıda ilan ediyorduk. Şimdi de (Google) Teams'den duyuruyoruz.

EK: Eskiz sınavları sırasında ve/veya sonrasında öğrenci performansı veya ders katılımı üzerinde herhangi bir etki fark ettiniz mi?

AÖ: Bazı öğrenci kendine güven geliştirir. Özellikle küçük projeler, küçük yapılar yaptıkları için bir dönem boyunca çok karınları ağrır. Halbuki öğrenci iki ay boyunca yapamadığı binayı bir tam günde yapabildiğini görür. "Sabahtan akşama kadar oturup bununla ilgili birkaç tane alternatif geliştirebiliyor muyum? Aslında mümkünmüş bu." diyen öğrenci olur. Bu olumlu bir yansımasıdır. Yani öğrenci kendi çizdiğinden mutlu oluyor çünkü bir tasarım problemiyle karşı karşıya kalıp, onunla bir mücadele edip bir sonuç aldığında orada bir haz var. Hiçbir zaman o aşamaya gelmeyen öğrenci hep cefa kısmını biliyor.

Ya da eskiz sınavında gördüğü yerden çok etkilenip o veya benzeri yerde proje üretmek isteyen öğrenci olur. Genellikle deniz kenarında sorduğumuz sorularda olur bu, bağlam çok hoşuna gider ve onun üzerine düşünce üretmek ister öğrenci. Ya da konuyla ilgili etkilenirler, göçmen merkezi gibi bir konu sorduğumuzda öğrenci "dünyadaki problemlerle okuldaki beklenenleri ilişkilendirebilirim" bilgisini kurar. Ama bu ölçülebilir bir yarar mı?

EK: Eskiz sınavı uygulamasının diğer derslere ait sınavlarda da kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?

AÖ: Tabii, tabii olabilir. Ben Bina Bilgisi dersi hocasıyım. Bina Bilgisi'nde mekan bilgisi öğretiyoruz öğrenciye. Biz o derslerde bu gibi çizim egzersizlerini yaptırmazsak zaten öğrenci eskize geldiğinde ne yapacağını bilemez.

Öğrenci belli bir süre Bina Bilgisi dersini aldıktan sonra çok plan odaklı olur. Mesela hep işlevden projeyi düşünebileceğini zanneder. Biz vitesi geriye takıp öğrenciye plan verip "bunun üçüncü boyutunu tasarlayın" diyebiliriz. Gerçek hayatta bu daha az karşılaşılacak bir problemdir ama bir antrenman cinsi bu. Ya da tam tersini yapabiliriz. Bir hacim verebiliriz, yeniden işlevlendirme gibi. "Bunun planlarını çözün, şu işleve/şu programa göre" diyebiliriz. Orada da hacim var. Plan elde

edebiliyor mu, önceliklendirebiliyor mu, gruplayabiliyor mu işlevi ona bakabiliriz. Böyle bir antrenman aracı gibi kullanılabilir eskiz.

EK: Eskiz sınavlarını geliştirmek için hangi ek destek, değişiklik veya kaynaklar faydalı olabilir?

AÖ: Ben bunun olabileceğini düşünmüyorum. Bizim temenni ettiğimiz ile karşılığında bulduğumuz arasında bir mesafe oluyor. Yani biz öğrenciye diyebiliriz ki, "bir semt kütüphanesi sorulacaktır." Ben mesela ben öğrenciyken bana dense ben kütüphanede 1 metrekareye kaç kitap düşer bilgisine kadar öğrenip gelirim. Ama öğrenci bu araştırmayı yapmadan da gelebiliyor. Çünkü öğrencinin hali hazırda bir ders yükü var. Projesi için yapması gereken araştırmalar var. Biz orada yeni bir konu açıyoruz öğrenciye. Bunun bir dozu var. Eğer bir ameliyathane tasarımı gibi çok spesifik bir şey isterseniz önceden verilen bilginin hiçbir karşılığı olmuyor. Daha gündelik hayata yakın şeyler belki daha yardımcı olur diye düşünüyorum.

EK: Kısa süreli tasarım çalışmalarında günümüz teknolojilerinin katkıları sizce neler olabilir? Örneğin yapay zekâ ile üretilen görsel ve metinler, yapay zekâ robotlarının otomatik olarak kurguladığı plan şemaları vb.

AÖ: Bunun denenmesi gerekiyor. Daha önce küçük çaplı denemeler oldu okulda. Eğer bundan hakikaten olumlu bir çıktı olacağını düşünüyorsak, yani öğrenciyi daha verimli kılacağını düşünüyorsak, yapılabilir. Altyapısal sıkıntılar da çözülebilir. Bunlar aşılabilir ama buna değer mi?Yani dahil edilebilecek teknoloji ve o teknolojinin çıktısı.

Yapay zekadan önceki araçlar, artık günümüzde konvansiyonel olmuş programlar ilk çıktığında da bu tartışmalar yapıldı. Bunlar dahil edilsin mi, edilmesin mi? Sonuçta bugün diploma projesine gelsek, Mimar Sinan Üniversitesi Sergisi'ni gezsek, elle çizilmiş tek bir tane proje olmayacak içlerinde. Ama ben el çiziminin eğitimde hala önemli olduğunu düşünüyorum, çok önemli pedagojik bir araç olduğunu. Düşünce ile ürün arasındaki en hızlı yöntemin bu olduğunu düşünüyorum. Ben bilgisayarın bunu üretebileceğine inanıyorum. Ama öğrencinin ne istediğini ona

tanımlayabilmesi için belli bir olgunluğa erişmiş olması gerekiyor ve bir göz oluşturması gerekiyor. Yapay zekanın ürettiği ürünün çıktısına bir bakıp değerlendirecek çünkü. Biz bunu geleneksel bir eğitim almış olduğumuz için yapıyoruz.

Temel eğitimde özellikle birinci senenin birinci döneminde ben el işine inanıyorum. Çünkü o gözün, ölçeğin, oranın oluşması orada oluyor.

K. Interview with Prof. Dr. Belkıs Uluoğlu (ITU) (Prepared by the author, April 2024)

Ecem Karabay: Öğrenciliğinizde eskiz problemi çözdünüz mü veya eskiz sınavına girdiniz mi? Cevabınız evet ise, hangi kurumda ve nasıl bir süreç kapsamında uygulandığı hakkında detaylandırarak anlatabilir misiniz?

Belkıs Uluoğlu: Bitirmede mutlaka bir eskiz sınavı yapılıyor, biliyorsun. Bizde (soru olarak) ne verildiğini hatırlamıyorum. Bitirmede biz eskize girdik mi girmedik mi şimdi hiç hatırlamıyorum. Arada ders kapsamında eskiz yapılırdı. Bizim okulda GSA gibi eskiz ağırlıklı bir gündemimiz hiç olmadı. Bir gün "hadi bugün eskiz yapılacak" diye yapılırdı ama hani öyle eskiz geleneği şeklinde bir şey hatırlamıyorum. Stüdyo yürütücüsünün inisiyatifinde olurdu.

Fakat mesela asistanlığa girerken eskiz sınavı olurduk. O tür sınavlarda mutlaka eskiz olurduk, o zamanki adıyla Bina Bilgisi, şimdiki adıyla Tasarım'a asistanlığa girerken adayların tasarım yeteneklerini ölçmek için bir tasarım sorusu verilirdi.

EK: Akademik kariyeriniz boyunca öğrencilerinize eskiz problemi uygulaması yaptınız mı veya herhangi bir eskiz sınavı yürütücülüğü yaptınız mı?

BU: Ben yapıyorum, evet. Atölye gibi şeyler yapıyoruz. Dersin içinde yapıyorum. Kültürel ve Sosyal İşler Komisyonu'ndayken biraz daha öğrencileri kaynaştıracak şekilde bir eskiz günü ilan etsek diye dekana teklif etmiştim, fakat düşündüğüm gibi olmadı, ben bir şenlik gibi olur diye düşünmüştüm ama hiç öyle bir şey olamadı. Ödev gibi bir şey oldu, bir kere yaptık ve bitti. Bizde eskiz tutmuyor niyeyse.

EK: Eskiz problemi/sınavına ait soru altlığının (soru ve/veya föyü) nasıl hazırlandığını açıklayabilir misiniz? Örneğin belirli konular, soru türleri, değerlendirme kıstasları vb. var mıdır?

BU: Çoğu zaman, özellikle projenin konusuna çok uygun veya onun parçası olan/olacak bir şey düşünmemeye çalışıyorum. Bir gün içinde veya 3-4 saat içinde halledilebilecek boyutta bir problem düşünüyorum. Öğrencinin biraz daha

yaratıcılığını ve hayal gücünü teşvik etmeye yönelikse soru da ona göre şekilleniyor. Veya atıyorum eğer en basit bir bina problemini bile çözemiyorsa biraz daha bina ağırlıklı bir şey düşünüyoruz. Yani problem odaklı şeyler oluyor.

Atölye çalışması gibi oluyor genelde. Maketle çalıştığımız oluyor. Öğrencilerin soyutlama kapasiteleri problemliyse örneğin daha soyut şeyler yaptığım da oldu. Mesela bir tane 10x10x10 ölçülerinde küp verip ne kadar farklı işlevde tasarım üretebileceklerini sordum. Bir takım kavramlar verip onların üzerinden çalıştırdığım oldu. Belli başlıklara ayırıyordum; mekan, insanın mekanla olan ilişkisi gibi. Yani bir bina problemi değildi, böyle egzersizler de yaptırıyorduk demek istiyorum.Öbür yandan, bildiğimiz basit bina problemi de verdiğim oldu.

Bitirme ödevinden mezun olduklarında öğrencilere mimarlık yetkisi verdiğimiz için orada basit bir apartman bile tasarlasa, bir çekirdek, iki mekan dağılımı çözebiliyor mu, o önemli. Bu yüzden Bitirme'deki eskiz sınavı soruları da buna göre hazırlanıyor. Diğer şeyler, kapasitesinin, hayalgücünün, yaratıcılığının gelişmesi, daha alt yarıyıllarda ön planda tutulur (eskiz sorusu hazırlanırken).

EK: Akademik açıdan eskiz problemleri/sınavlarının algılanan faydaları sizce nelerdir?

BU: Öğrencinin nasıl algılandığı bazen biliyorum, bazen bilemiyorum. Kavramsal uygulamalarda mesela, öğrencilerin kendileri gelip "biz bundan çok faydalandık" dediği oldu.

1.sınıflarda, stüdyo, stüdyoda bizzat kritiklerin çok önemli olduğu, orada bizzat üretimin esas olduğu, arkadaşlarıyla meseleleri tartışarak ve birbirinden de öğrenerek geliştirmeleri gerektiği konusunda hiçbir nosyon yok öğrencilerde. Ödev yapıp teslim etmek istiyorlar sadece. O yüzden, her gün probleme yönelik sorular verdiğimiz, her dersin sonunda bir şey teslim ettikleri bir sistem icat ettik.

EK: Bu kısa süreli tasarım çalışmalarını mimarlık mesleki eğitimine dâhil ederken ne gibi zorluklarla karşılaştınız?

BU: Bana göre hiçbir sıkıntısı yok, uygulayacak olan kişilerin direnci dışında. Bazen insanlar projede (proje dışı) vakit kaybetmek istemiyor.

EK: Eskiz problemi çıktılarını değerlendiriyor musunuz? Ve/veya eskiz sınavlarını nasıl değerlendiriyor veya notlandırıyorsunuz?

BU: Ders içindeki işlere, 1. sınıflardaki uygulamayı hariç tutuyorum, çoğunlukla sayıyla bir not vermiyorum. Eskiz çalışmaları ve çabaları, öğrencinin gelişimiyle ilgili olduğu için buna bir not vermeye gerek yok. Eksikler üzerine gidiliyor, üzerine konuşuyoruz tabii.

Ama 1. sınıfta çocuklara yaptıkları işler üzerinden not veriyoruz. Değerlendirirken öncelikli olarak tüm araçları(plan-kesit-görünüş) kullanmış mı diye bakıyoruz. Artı tabii yaratıcı tarafı varsa, yaratıcılığı veya bazı öğrencilerin de araştırmacı yönü de var, onları da o şekilde değerlendirerek bir not veriyoruz.

Bitirmede de eskizlere bakıyoruz mutlaka. Öğrencilerin projelerini değerlendirirken içimize sinmeyen bir şey varsa, tereddütlerimiz varsa, kontrol etmek için dönüp eskizlerine bakıyoruz.

EK: Öğrencilere eskiz sınavlarına hazırlanmaları için özel rehberlik veya kaynaklar sağlıyor musunuz? Cevabınız evet ise, rehberlik ve kaynaklara örnekler verebilir misiniz?

BU: Hikaye parçası verip çizmelerini istemiştim bir kere bir doktora dersi kapsamında. Belli bir yerle ilgili ise onunla (bağlamla) ilgili şeyler gösterdiğimiz oluyor.

EK: Eskiz sınavları sırasında ve/veya sonrasında öğrenci performansı veya ders katılımı üzerinde herhangi bir etki fark ettiniz mi?

BU: Ben öğrencinin eskizle çok barışık olduğunu düşünmüyorum, onları çok etkilemiyor. Somut şeylere direkt geçmek, sonuç almak istiyorlar.

EK: Eskiz sınavı uygulamasının diğer derslere ait sınavlarda da kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?

BU: Kadir Has'ta bir ders veriyordum. küçük sınıflara Tasarım Kuramı anlatmamı istediler. Biraz onlara çekici gelecek, bilinç kazandıracak şekilde bir tasarım süreci anlatsam diye düşündüm. Dersin içine uygulama sokarak, birkaç lisan üzerinden gittim. Elemanlar, kompozisyon kuralları gibi teorik dersleri anlattıktan sonra onlara mekanlar atayıp verilen lisanlara göre kuralları gözeterek tasarım yaptırdım. Yani dersin içinde teoriği özümseme amacıyla uyguladığım oldu.

EK: Eskiz sınavlarını geliştirmek için hangi ek destek, değişiklik veya kaynaklar faydalı olabilir?

BU: Bana göre tasarım kapasitesi, ister makinayla, ister elle tasarlansın, tasarımcının yaklaşımı çok önemli. Bir takım makinayla tasarım denemeleri var. Ama maalesef bizim derslerimizde çok kullanılmıyor (makineyle tasarım). Uygun programlar var, ama bunlar öğrenciler tarafından yaygın olarak kullanılmıyor. Sıfırdan bilgisayar teknolojisi kullanılarak eskiz yapılmasına bir itirazım yok ama doğru araçlar kullanılmadığı için, ve doğru şekilde yapılmadığı için hiçbir faydası olmuyor.

EK: Kısa süreli tasarım çalışmalarında günümüz teknolojilerinin katkıları sizce neler olabilir? Örneğin yapay zekâ ile üretilen görsel ve metinler, yapay zekâ robotlarının otomatik olarak kurguladığı plan şemaları vb.

BU: Yapay zekayla daha çok tanışmadık. Yapay zeka araçlarını denemediğim için üzerinde çok konuşamayacağım. Fakat hazırlıklı olmadıkça kullanılabileceğini düşünmüyorum. Kullanıcı dili bilmiyor, kalemle eskiz yapmayı bilmiyor, sıfırdan böyle bir şeyin içine atılıyor, belki bu sorun olabilir.

L. Interview with Assoc. Prof. Dr. Fatma Erkök (ITU) (Prepared by the author, April 2024)

Ecem Karabay: Öğrenciliğinizde eskiz problemi çözdünüz mü veya eskiz sınavına girdiniz mi? Cevabınız evet ise, hangi kurumda ve nasıl bir süreç kapsamında uygulandığı hakkında detaylandırarak anlatabilir misiniz?

Fatma Erkök: Evet, sınava da girdim tabii. Lisansta genelde Proje derslerinde eskiz sınavı oluyordu. Bazen bir kere, bazen iki kere bile oluyordu. 1. sınıfta olduğunu hatırlamıyorum ama devam eden yıllarda genelde (Proje derslerinde) vardı. Sınav şeklindeydi, ama her stüdyonun ortak bir sorusu yoktu çünkü her dersin kendi yürütücüsü hazırlıyordu, vize haftasında oluyor olabilir (uzun süre geçtiği için tam hatırlayamıyorum). Alışıldık bir şeydi, standarttı, projeye pek bir katkısı olduğunu düşünmüyorum.

EK: Akademik kariyeriniz boyunca öğrencilerinize eskiz problemi uygulaması yaptınız mı veya herhangi bir eskiz sınavı yürütücülüğü yaptınız mı?

FE: Açıkçası (Proje derslerinde) pek yapmadım. Eskiz "sınavı" diyince kulağa formalite gibi geliyor, hani formüle edilmiş bir halde -sınav şeklinde- olunca kendi öğrenciliğimde de deneyimlediğim için o şekilde vermeyi ve uygulamayı istemedim. Günlük egzersiz olarak ya da anlık küçük bir iş olarak verdiğim oldu. Sonucunda da bildiğimiz anlamda bir tasarım yapmalarını beklemiyorum ya da bir mimari cevap vermeleri gerekmiyor her zaman. Tasarım öncesinde zihin açmaya ya da biraz daha düşünmeye yönelik formüle edilmiş alıştırmalar oluyor.

EK: Eskiz problemi/sınavına ait soru altlığının (soru ve/veya föyü) nasıl hazırlandığını açıklayabilir misiniz? Örneğin belirli konular, soru türleri, değerlendirme kıstasları vb. var mıdır?

FE: Bir başlık, bazen fikir veren bir görsel olan, bazen malzeme kısıtını veya yöntemi belirten 1-2 paragraflık bir yazının olduğu föyler hazırlıyorum. Bizim öğrencilik yıllarımızda bizlere verilen eskiz sınavı soruları çok daha tanımlıydı. Ben,

örneğin yöntem, ya da mekânı tanımlı kılıp geri kalanı ucu açık olacak/daha az tanımlı problemler veriyorum.

EK: Akademik açıdan eskiz problemleri/sınavlarının algılanan faydaları sizce nelerdir?

FE: Meseleye ısınmak için faydalı olduğunu düşünüyorum. Projeye giriş veya malzemeyi tanımak için yardımcı/faydalı oluyor. Bu benim ele alışım. Projeden bağımsız verilen eskiz problemleri/sınavlarının faydasını daha az görüyorum. Bitirme Ödevi'nde, son senelerde kendi projeleri ile ilgili (eskiz sınavı) konuları veriliyor ama onda bile projeye çok katkısı olmuyor, sanki bir kerede yapılıp bitirilmesi gereken bir şeymiş gibi geldiği için bütün sürece etkisinin az olduğunu düşünüyorum.

EK: Bu kısa süreli tasarım çalışmalarını mimarlık mesleki eğitimine dâhil ederken ne gibi zorluklarla karşılaştınız?

FE: Bence sınav süresi içinde bitmesini önlemeye çalışmak lazım. Öğrenciler olduğu kadarıyla yapıp bitirdiği için projeye devamlılığını sağlayamıyoruz. Ürettikleri işlere tekrar dönmeleri ve tasarımlarına yardımcı bir şey haline getirmelerini söylememiz gerekiyor. Bazen tekrar bir üretim istiyoruz.

EK: Eskiz problemi çıktılarını değerlendiriyor musunuz? Ve/veya eskiz sınavlarını nasıl değerlendiriyor veya notlandırıyorsunuz?

FE: Eskiz sınavı daha önce hep "öğrenci kendi başına bir şey yapabiliyor mu"yu ölçmek ve görmek için yapılıyordu. Benim uygulamalarım sınav şeklinde değil, şu kadar puanlık ya da ortalamaya katkısı olacak şekilde bir ölçüm aracı olmuyorlar. Bir warm-up projesi olup ana projeyi tamamlayan roldeler, hep meseleyi bağlamak peşindeyim. Hangi öğrenci verim aldı, hangisi almadı, kendime kaydediyorum. Genelde verimliliği, sonrasında yapılan tasarıma katkısı üzerinden değerlendiriyorum. Ön işte çok iyi bir noktada üretim yapan öğrenciden beklentim de fazla oluyor, bunu hatırlattığım da oluyor "Sen böyle böyle bir şey yapmıştın" gibi.

EK: Öğrencilere eskiz sınavlarına hazırlanmaları için özel rehberlik veya kaynaklar sağlıyor musunuz? Cevabınız evet ise, rehberlik ve kaynaklara örnekler verebilir misiniz?

FE: Evet, soru föylerinde bir imaj ya da metin, fotoğraf vs. ekleyerek akıllarında flu da olsa bir şey canlandırmalarını sağlıyorum. Bazen direkt tanımlı işler veriyoruz, kaynak olarak da film ya da sunum verdiğimiz oluyor. Ama hepsinde de bu kadar tanımlı bir şey vermiyoruz. Genelde öğrencinin kafasında bir şey canlandırmasını istiyoruz, bunlar (kaynaklar) da yönlendirici oluyor.

EK: Eskiz sınavları sırasında ve/veya sonrasında öğrenci performansı veya ders katılımı üzerinde herhangi bir etki fark ettiniz mi?

FE: Öğrenciden öğrenciye değişiyor. Bazılarında düşünme şekillerine paralel giden uygulamalar oluyor, bazısına da hiçbir şekilde hitap etmeyebiliyor. Genelde öğrencilerin konuya daha açık görüşlü yaklaşmalarını sağlıyor. Tabii bu öğrencinin öğrenme niyetine de bağlı.

EK: Eskiz sınavı uygulamasının diğer derslere ait sınavlarda da kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?

FE: Aslında olabilir. Öğrenciler genelde teorik bilgiden pratiğe geçişte sıkıntı yaşarlar. Öğrenileni kısa sürede bir araya getirip uygulayabilecekleri bir şey ile desteklemek iyi olur. Konuları mekanik ele alıştan kurtarabilir bu sayede.

EK: Eskiz sınavlarını geliştirmek için hangi ek destek, değişiklik veya kaynaklar faydalı olabilir?

FE: Öğrencileri de heyecanlandıracak, öğrenciyi de içine çekecek bir şey olabilir. Çok net bir formülüm yok ama genelde elle çalışmak, eli devreye sokmak olabilir.

EK: Kısa süreli tasarım çalışmalarında günümüz teknolojilerinin katkıları sizce neler olabilir? Örneğin yapay zekâ ile üretilen görsel ve metinler, yapay zekâ robotlarının otomatik olarak kurguladığı plan şemaları vb.

FE: Ben hiç yapay zeka kullanarak tasarım yapmayı denemedim, o yüzden bu konuda bir deneyimim yok. (Yapay zeka) Bir yarar sağlıyor mu ya da (yapay zeka kullanmak) bir şeyleri hızlandırıyor mu bilemem. Fakat (yapay zeka kullanan) öğrencinin katkısı nasıl oluyor, yapay zeka nerde destekleyici bir rol üstleniyor ve öğrenci yapay zekanın ürettiği şeyi nasıl dönüştürüyor anlaşılır olması lazım. Her şey çok kaygan hale gelebilir, kim tarafından üretildiği belli olmayan (anonim) ürünler çıkabilir. Öğrencinin akademik olarak bir şeyler alıyor olması lazım. Gerekli kontroller yapılırsa katkısı olabilir ama henüz yapay zeka daha çok yeni, deneyerek göreceğiz.

M. Interview with Assoc. Prof. Dr. S. Aslıhan Şenel (ITU) (Prepared by the author, April 2024)

Ecem Karabay: Öğrenciliğinizde eskiz problemi çözdünüz mü veya eskiz sınavına girdiniz mi? Cevabınız evet ise, hangi kurumda ve nasıl bir süreç kapsamında uygulandığı hakkında detaylandırarak anlatabilir misiniz?

Aslıhan Şenel: Evet. Detaylı olarak hatırlamıyorum ama en net hatırladığım Bitirme Ödevi'nin eskiz sınavıydı. Yine de lisans boyunca, İTÜ'de, projelerde yapıldığını hatırlıyorum ama içeriğini hatırlamıyorum.

EK: Akademik kariyeriniz boyunca öğrencilerinize eskiz problemi uygulaması yaptınız mı veya herhangi bir eskiz sınavı yürütücülüğü yaptınız mı?

AŞ: İTÜ'de yaptım.

EK: Eskiz problemi/sınavına ait soru altlığının (soru ve/veya föyü) nasıl hazırlandığını açıklayabilir misiniz? Örneğin belirli konular, soru türleri, değerlendirme kıstasları vb. var mıdır?

AŞ: Normalde stüdyoda günübirlik işler zaten yaptırıyoruz. Eskiz sınavlarını da spesifik olarak bir şey çözdürmek için yapıyoruz. Mesela programda geri kalınan bir konu var ise ona yönelik bir soru soruyoruz. Mutlaka mekansal bir tasarım cevabı isteniyor, genellikle eskiz (çizim) ile yapılıyor ama birkaç kez maket ile de çözüm istediğimiz oldu.

EK: Akademik açıdan eskiz problemleri/sınavlarının algılanan faydaları sizce nelerdir?

AŞ: Öğrencilerin dikkat sürelerinin azaldığını düşünüyorum bu yüzden, bir günlük stüdyo süresi boyunca (4 saat) dikkatlerini başka hiçbir şeyle ilgilenmeden projeye yönlendirdiklerinde konsantrasyonlarının arttığını düşünüyorum. Genelde projeye bu kadar odaklanarak çalışmıyorlar, başta zorlanıyorlar ama sonra pozitif geri dönüşler alıyorum "Çok iyi oldu hocam, biraz daha yoğunlaştık ve konsantre

olabildik.” şeklinde. Aşina olmadıkları bir uygulama olduğu için böyle 1-2 sefer uygulayınca iyi olduğunu düşünüyorum.

EK: Bu kısa süreli tasarım çalışmalarını mimarlık mesleki eğitimine dâhil ederken ne gibi zorluklarla karşılaştınız?

AŞ: Yani süreçte bir takım küçük zorluklar olabilir ama aslında bütün stüdyoyu bu çeşit işlerle çeşitlendirdiğim için eskiz sınavını uygulamak zorluk çıkarmıyor. Hatta eskiz sınavını diğer zorlukları aşmak için kullanıyorum diyebilirim. Örneğin konsantrasyon kaybı olmuş olabilir (yeniden konsantre olmak için) ya da bir şekilde stüdyoda bir konu atlatılmalıdır ve o sırada öğrencilere travmatik olmadan bir aşamayı katetmek için kullanıyorum. Bazen de öğrencinin kendi kendinin değerlendirebilmesi için hemen o anda devreye sokmaya çalışıyorum.

EK: Eskiz problemi çıktılarını değerlendiriyor musunuz? Ve/veya eskiz sınavlarını nasıl değerlendiriyor veya notlandırıyorsunuz?

AŞ: Belirli bir ciddiyet kapsamında algılanması için yaptığım uygulamaya “eskiz sınavı” diyorum ama gerçek bir sınav gibi değerlendirmeye katmıyorum. Öğrencinin, sınava verdiği cevabı, sonrasında kendi projesini geliştirmek için kullanıp kullanmadığına bakıyorum. Bazen de öğrencilere kendilerini değerlendirmeleri için sorular veriyorum “şuna baktınız mı, şunu göz önünde bulundurdunuz mu” gibi, bu sayede öğrenci öz-kritik yapıyor.

EK: Öğrencilere eskiz sınavlarına hazırlanmaları için özel rehberlik veya kaynaklar sağlıyor musunuz? Cevabınız evet ise, rehberlik ve kaynaklara örnekler verebilir misiniz?

AŞ: Eskiz sınavı yapacağımı önceden duyuruyorum ama özellikle kendi projelerine devam edecekleri için ekstradan bir şey bilmelerine gerek kalmıyor. Kendileri süreç içinde nasıl tasarlıyorlarsa o şekilde devam edebilirler diye…

EK: Eskiz sınavları sırasında ve/veya sonrasında öğrenci performansı veya ders katılımı üzerinde herhangi bir etki fark ettiniz mi?

AŞ: Ders katılımı üzerinde bir etkisi oluyor. Biraz atlatıcı, sonradan yol gösterici olduğunu düşünüyorum. Ayrıca bizim belirlediğimiz sınırlar içerisinde, kontrollü olarak konsantre bir iş yapıldığı için öğrencinin projeye ve kendi yaptığı işe olan güveni de artıyor. Gerçekten bir şey başarmış olma hissi geliyor.

EK: Eskiz sınavı uygulamasının diğer derslere ait sınavlarda da kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?

AŞ: Eskiz sınavında tasarım yapıyor olmak önemli bir şey, tasarım olmadan eskiz sınavı olmaz gibi geliyor. Tarih sınavlarında eskiz çizmemiz istendiği oluyordu. Tabii analiz etmek, ilişkileri görmek için gerekiyordu ama bence orada hiçbir tasarım konusu olmadığı için buna eskiz sınavı diyemeyiz. Eskizle bir tasarım problemi çözmek başka bir şey.

EK: Eskiz sınavlarını geliştirmek için hangi ek destek, değişiklik veya kaynaklar faydalı olabilir?

AŞ: Eskiz sınavı çok anlık bir şey, özellikle benim uyguladığım şekliyle kendi kendiyle kalma ve kendini keşfetme süreci. El ile çizmek, zihinden biraz daha önce geliyor nörobilimcilerin söylediğine göre, yani önce çiziyorsun, sonra onun üzerinden düşünmeye başlıyorsun ve onunla birlikte keşfediyorsun. Eğer teknolojik aletlerle yapılan/üretilen çizimler bu tip bir yaratıcılık ile kullanılabilecek ise bana göre her şekilde (eskiz sınavı/problemlerinde) kullanılabilir. Mesela tablet ile yapılan çizimin de aynı şekilde yaratıcı kullanımları olabiliyor.. Kendimize özgü hale gelebilecekse her tür teknoloji olabilir.

EK: Kısa süreli tasarım çalışmalarında günümüz teknolojilerinin katkıları sizce neler olabilir? Örneğin yapay zekâ ile üretilen görsel ve metinler, yapay zekâ robotlarının otomatik olarak kurguladığı plan şemaları vb.

AŞ: Görsel üreten yapay zeka benim çok rahat edemediğim bir şey, öğrenciler de çok klişe bir şekilde kullanıyor. Özgün bir şey çıkarmak için anladığım kadarıyla çok çaba gerektiriyor. Ancak kendine özgü yöntem ve taktikler keşfettikten sonra kullanıyorsan iyi. Aynı şey ama çizimde de, maket yapmada da… her tür teknolojide

geçerli. Eğer onu (yöntemi, medyumu) gerçekten deneyimliyor ve kendi özgün yöntemlerini buluyorsan olabilir. Ama bunun için belki (yapay zeka) daha çok stüdyoda kullanılıp eleştirilmeli ve tekrar daha iyi kullanılabiliyorsa eskiz sınavı/problemine de stüdyo ile bağlantılı bir şekilde getirilebilir. Ama hiçbir şekilde stüdyoda olmadan sadece eskiz sınavında deneysel olarak kullanılmasını beklemek çok kolay değil.

N. Interview with Prof. Dr. Aydan Balamir (METU) (Prepared by the author, April 2024)

Ecem Karabay: Öğrenciliğinizde eskiz problemi çözdünüz mü veya eskiz sınavına girdiniz mi? Cevabınız evet ise, hangi kurumda ve nasıl bir süreç kapsamında uygulandığı hakkında detaylandırarak anlatabilir misiniz?

Aydan Balamir: Evet, ODTÜ'de okuduğum yıllar, eskiz sınavının olduğu yıllardı. Tabii bu sonradan epey ihmal edildi. Arada yapılsa da eski tutarlığı kayboldu diye düşünüyorum. Bu sınavlar; notlandırılandırılan, bir şekilde yıl içindeki notu etkileyecek olan ve mutlaka yapılan sınavlardı. Kurumsal olarak bütün okulu ilgilendiren bir skeç problem uygulamışlardır bize ki orijinali budur zaten. Bütün okula bir skeç problem vermek. Yani burada hiçbir şekilde çalıştığın konuyla, üzerine çalıştığın stüdyo egzersiziyle ilgisi olmayacak, herhangi bir konu olacak, ve birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar herkes buna girecek. Çünkü hepsinin böyle bir konuda bir vizyonu olabilir. Ama çizim ve sofistikasyonu, işte ne bileyim, teknik detayı azdır. Bize o şekilde söylendi ve yapıldı bir iki kez. Diğerleri bunun sulandırılmış şeklidir, diye iddia ediyordu hocalar.

Eskiz sınavının yapıldığı gün daha uzun tutulurdu, kütüphaneye gidip gelmek vs. serbestti. Biz birdeyken eskiz sınavı yapıldığında birinci sınıfların girmesi isteğe bağlıydı. Öbürleri zorunluydu, ve girmemiş olabilirim ki hiçbir şey hatırlamıyorum. O sene zaten yapılmamış da olabilir, bizim birinci sınıf çok çalkantılı bir yıl olduğu için, 12 Mart, okul kapanıyordu falan. Ama bize "Eskiz sınavı yapılacak, işte bu böyledir, bunun faydası şudur." diye anlatılmıştı. Faydasını da şöyle izah etmişlerdi: kendi problemi üzerine eğilip yorulmuş kafayı bir mind-set yapmak. Yani bambaşka bir konu (çalıştırarak). Çok realist olması gerekmiyor ama çok uçuk da şeyler vermezlerdi, öyle ütopik… Birinci sınıfı (konusunu) hatırlamıyorum, o yapılamamış olabilir. Ama ondan sonra ikide üçte oldu, dörtte yapmadık diye hatırlıyorum. Ama hatırladığım kadarıyla bir tanesinin konusu oyun alanı ve oyun ürünleriydi. Yani hem bir park tasarımı çocuklar için, hem de endüstriyel tasarım ölçekli değişken oyun aletleri. O zamanlar çocuksu bir problem gibi gelmişti ama şimdilerde galiba Aldo

van Eyck'ın fakültedeki tasarım dersinin üstündeki büyük etkisinden kaynaklı olduğunu düşünüyorum. Bazıları sinir olmuştu bu konuya, yani "Üçüncü sınıftayız, niye böyle bir şey yapıyoruz?" diye. Bir tanesi de, bu daha klişe bir konu, bir haftasonu eviydi. Ama onu güzel tanımlamışlardı. Onda da böyle çok fıtri bir mekan çözümü beklentisi vardır. Öyle bilinen bir şeye benzemeyen, yenilikçi bir şey bekliyorlardı. Böyle iki tanesini hatırlıyorum. Sınavları da bir şekilde değerlendiriyorlardı nasılsa. Kapalı değerlendirilen bir şeydi. Notlar gelirdi, asılırdı, pin-up sergi olurdu.

Hep anlatılırdı eskiden işte "(okuldaki sarsıntılı dönem nedeniyle) Yapamıyoruz şimdi, bir türlü olmuyor." diye. "Eskiden bu hiç sekteye vurmazdı." diye söylediklerini hatırlıyorum. Eşim o (Martin) Sevelylerin falan öğrencisiydi. O da hep eskiz sınavı yaptıklarını anlatırdı, onlar zaten okul çapında olurlarmış. Biz onu olamadık.

EK: Akademik kariyeriniz boyunca öğrencilerinize eskiz problemi uygulaması yaptınız mı veya herhangi bir eskiz sınavı yürütücülüğü yaptınız mı?

AB: Evet, başından sonuna. Kendi maruz kaldığımız eskiz sınavının tam istenildiği gibi uygulanamadığını fark edip üzülmüştük o zaman. "Niye tam yapmıyorsunuz?" diye. Böyle olduğu için daha iyisini yapmak oldu hep hedefim. Fakat bütün okula verilen türde bir sınav sistemini hiç uygulamadık. Çünkü hep bu konuda yalnızdık. Şimdi grup grup yapıyoruz, öbür grup ne yaptığımızın farkında değil. Yani öbür grup yapmıyor belki de, belki hiç inanmıyor eskiz sınavına. Bir nevi eskiz sınavının Amerikan uygulaması…Yani Fransız Beaux-arts zaten başka bir eskiz (sınavı kültürü), ama o fikrin, eskiz problemi fikrinin Amerika'ya, Amerikan Beaux-arts sistemine girip daha sonra Bauhaus etkisiyle yeni bir tanım alması bizi de etkilemiş. Yani bizim okul Amerikan ekolü olduğu için, yaklaşımımız Amerikan-based olduğu için.

EK: Eskiz problemi/sınavına ait soru altlığının (soru ve/veya föyü) nasıl hazırlandığını açıklayabilir misiniz? Örneğin belirli konular, soru türleri, değerlendirme kıstasları vb. var mıdır?

AB: Şimdi (sınav konuları) daha yararlı bir eksene yöneldi. (Öğrenci) Çalıştığı konunun bir parçasını çözsün ya da takılınan bir şey varsa, mesela çok benim sık sık tekrar ettiğim, kesitli düşünmeyi provoke eden bir konu vardır. Kesit üzerinden konsept geliştirmeyi destekler. Çünkü kesit deyince "bir plan otursun, ondan sonra" diyorlar. Halbuki pek çok mimar kesitten başlar. Bu da bir yoldur. Belki plandan başlayan daha çoktur ve daha başarılıdır. Ama her ikisi de yoldur. Ben mesela hep kesitten başladım. Önce bir kesiti kurup ondan sonra plana geçerdim. Yani bunu da bir ele alıp hangisinin daha uygun olduğunu, eğilimini anlaması lazım. Mesela bir 10 yıldır hemen hemen her sene öyle bir problem veriyorum. Şimdi dördüncü sınıfta da verdik ve artık (öğrencilerin) kesit çizemediklerini öğrendik… Yok. Kesit çizemiyorlar.

Mesela bir tane şöyle bir sorum var: Diyagram var, bir yerden bir bina almışım, altında referansı olan. Binanın bir kısmı toprağın içinde, bir kısmı da üstünde. Konunun adı "Under, In, On, Over". Yani toprakla, yerle kurduğun ilişkide çeşitliliği ara demek, değil mi bu? Ondan sonra da bunu açıklıyor (bir metin). Hayır, lök diye bir düz bir toprağın üzerine konmuş diyagramlar. Yani kat kat kat kat… Mesela bu sene yaptığımız konunun, programın ana işlevlerini yerleştirin demişiz bir de. Aralara içlerine konmuş isimler, ofisler falan… Çok anlamsızdı (teslimler). Hiçbir işe yaramadı, hiçbir faydası olmadı, hiçbir şey çıkmadı. Ama şimdi bir eskiz sınavı daha yapacağız inatla. Bilmiyorum ne yapacağız yani?

Projede bir yerde sıkışıldığında o tasarım problemini çözmeye yönelik sorular verebiliyoruz. Öğrenciler daha çok krize girdiklerinde öğrenirler, yani panik içinde. Sketch problemi yaparak bu "crisis learning" dedikleri şeyi yaptırıyoruz.

Bir günlük bir sketch problem verdiğimiz oluyor, yarım gün verdiğimiz de oluyor. Hatta bir ara çok değişik eskiz sınavları vermiştik. Bir tanesi şöyleydi: Bir tasarım problemi için mimar olarak müşteriyle görüşmeye gidiliyor. Ama havaalanındayken uçak bir saatlik rötar yapıyor. Mimar da eskizini çıkarıp falan bir saatliğine verilen problemi orada çözmeye çalışıyor beklerken. Ondan sonra bir saat sonra başka bir şekilde tekrar rötar oluyor ve telefon geliyor, binanın programı değişmiş. Hani

“Böyle bir durumda nasıl tepki verirsiniz?” diye böyle 2-3 basamaklı bir problemdi. O çok güzeldi. Bir kere, tam bir şey çözüyor, bir karara varıyor, o baskı altında ama hop değiştirmesi gerekiyor. Gerçek hayatta da böyle zaten. Yani devamlı program değişir, o değişir, bu değişir… Talepler değişir. O, ona yönelik bir sınamaydı. Yani ben eskiz, sketch problem, vermeden geçirdiğim bir dönem hatırlamıyorum. Hocalık sırasında mutlaka ya en az bir kere, daha çok 3-4 kere, verdiğimiz olurdu. O 3-4 kere verdiğimiz dönemlerde verilen konunun aşamalarını tetikleyici egzersizler olurdu.

EK: Akademik açıdan eskiz problemleri/sınavlarının algılanan faydaları sizce nelerdir?

AB: Bazıları için o sıkıştıkları, bir türlü çıkamadıkları tasarım fikri için tetikleyici olurdu. Bazıları için hiç fark etmezdi. Yani sketch problemler onlar için sıkıntı olurdu, “Vaktimiz harcandı.” derlerdi. Hatta bir keresinde kolokyumda öğrenciler ikiye ayrılmıştı: Bir grup dedi ki “Bu sketch problem şablonlarını vermeniz bizim ufkumuzu açtı. Çok yararlandık ve onun üzerinden ilerledik.” Diğerleri de tam tersi “Bizim çalışmamızı engelledi. Belki ilginçtiler ama çok sık idi.” dediler. Öğrenciler böyle kendi aralarında tartışmıştı. Öyle sıktı çünkü hakikaten. Bazen öğrenci sketch problem’da yaptığı tasarım çözümüyle nereye gidebileceğini, onun kendisine nasıl bir yarar sağlayacağını daha kolay görüyor. Başka bir öğrenci de bunu bir yük olarak görebiliyor. Bu uçlar, tabii aşırı uçlar. Ortasında kalan öğrenciler de zaten sorumluluk olarak yapıyor. Alacağını alıyor, alamadığını almıyor.

EK: Bu kısa süreli tasarım çalışmalarını mimarlık mesleki eğitimine dâhil ederken ne gibi zorluklarla karşılaştınız?

AB: Yaratıcılık ağır baskı altında oluşur diyorlar ya, “Creativity is like diamond. It occurs under heat and pressure.” İşin esprisi o zaten. Yani tasarımcının kısıtlı zamanı var ve bir şey çıkaracak. Zaten bir tasarımın geliştirilmesi, rafine edilmesi zaman ister. Ama fikir öyle değildir. Fikir daha sıkışıp konsantre olunca çıkabilen bir şeydir. Bu bakımdan sketch problemleri mimarlık eğitimine dahil ederken bir sorun yaratmıyor, hatta öğrenciler bu sıkışıklık durumunun farkına varıyorlar. Tabii bazıları “Daha çok düşünmemiz gerekir, bu kadar kısa sürede tasarım

çıkaramıyoruz.” diyorlardı. Bazıları “Başa gelmiş, çekilir. Demek ki yapacağım.” deyip başarılı olabiliyordu.

EK: Eskiz problemi çıktılarını değerlendiriyor musunuz? Ve/veya eskiz sınavlarını nasıl değerlendiriyor veya notlandırıyorsunuz?

AB: Biz de notlandırıyoruz, yani yapılmış bir şey, verilmiş bir emek sonuçta.

Fikir oluşmuş mu? Çizim kalitesi ön planda olmuyor açıkçası. Çünkü bazen çok kargacık burgacık bir şey teslim ediliyor ama içinde çok ilham verici bir şey çıkabiliyor.

Sorulan soruya cevap mı, ona not veriyoruz. Mesela daha demin sözünü ettiğim kesitli eskiz sınavında hiç alakası olmayan ama çok güzel çizimli bir şeyler teslim edilmiş. Yani bir kesit yapmış ama toprağı bile yok. Anlatabiliyor muyum? Yerle ilişkisi yok. Hani, konu o değil. Yahut yapmış ama sadece oturtmuş bir şeyin üzerine. Yani güzellikten çok ifadeli olması. Ama zaten “sketch problem” adı ondan gelir: Bir problem var ve o probleme hemen bir yanıt veriyorsunuz. Kısa bir süre içinde.

EK: Öğrencilere eskiz sınavlarına hazırlanmaları için özel rehberlik veya kaynaklar sağlıyor musunuz? Cevabınız evet ise, rehberlik ve kaynaklara örnekler verebilir misiniz?

AB: Verdiğimiz oluyor tabii. Çok oluyor da şimdi aklıma gelmedi. Benim sketch problem stoğuma bakmam lazım. Onları bir derleyip sana da yollayabilirim. Yıllardır verdiğimiz, çok değil ama, genellikle böyle bir takım trendler var. Bazen o sırada gündemde olan bir uluslararası öğrenci yarışması, ya da uluslararası gençler yarışması falan oluyor ya, onlardan birini sketch problem olarak verdiğimiz oluyor. İki gün önceden soruyu değil ama konunun ne olduğunu söylüyoruz.

Mesela oditoryum çözmeye yönelik bir şey olacaksa “Oditoryum çözeceksiniz sketch problem’da” diyoruz ki öğrenci çalışıp gelsin. Ama kesitini mi sorarız, fuayesini mi sorarız, tektonik ornament mı sorarız, artık onu bilmiyorum.

EK: Eskiz sınavları sırasında ve/veya sonrasında öğrenci performansı veya ders katılımı üzerinde herhangi bir etki fark ettiniz mi?

AB: Tabii sketch problem sonrası o konunun bir pin-up'ını yapardık, şimdi yapamıyoruz da, çok kısa olarak geçip hepsine bir şeyler söylerdik. Öğrenciler de izliyorlardı merakla. Birkaç tanesi orada oluşturur fikrini. Ama öğrencilerin dörtte üçüne hiç faydası olmadı. Hakikaten zaman israfı oldu. Ki o kadar "Kendi projeniz ile ilgili kesit" dedik ama hep havada yüzen, hiçbir yere bağlanmayan, bir toprak çizgisi olmayan kesitler geldiği için… Ama özellikle binanın bir kısmının kolonlar üzerinde ayağa kaldırılmasının ne büyük bir nimet olduğunu bazıları kavradı.

EK: Eskiz sınavı uygulamasının diğer derslere ait sınavlarda da kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?

AB: Quiz'dir zaten onun adı. Hani öğrencinin öğrendiği şeyi uygulamaya koyma, ölçülendirme, daha rafine hale getirme işlerini yaptığı şeylerdir. Çok yararlı o da. Zaten Beaux-Arts sisteminde de teori çok önemli ya, yani teori hocaları daha önde geliyor, ama teori dedikleri Bina Bilgisi aslında. Hani bizim teori bir ara çok uçuktu, kimse kimsenin ne dediğini anlamaz hale gelmişti. Teori o değil, mimarlığın içinden konuşan bir teori -Aykut Köksal'ın sözüdür bu. Dışından konuşan işte linguistik, semiotik alanların -ki bu alanların mimarlığa iyi uygulamaları vardır ama- hiç uygulanmadan böyle bir yerden değdirip ondan sonra linguistik üzerine şeyler yapmanın bir anlamı yok. Mimarlığın içinden teori, Bina Bilgisi olarak yerleşmiştir İstanbul okullarında. Bizde olmamış, hiç verilmemiş.

EK: Eskiz sınavlarını geliştirmek için hangi ek destek, değişiklik veya kaynaklar faydalı olabilir?

AB: Uygulama yapılan öğrenci grubunun küçülmesi gerekli. Eskiden daha az kişilik sınıflarda sketch problem yapılırdı. Yani tek tek elle çizme falan gibi daha konvansiyonel süreçler, şu anki gibi 90 kişilik bir öğrenci grubuyla yapılamaz. Bu iş 15-17 kişilik grubun -taş çatlasa 20- yani sayı 17'yi geçtiği zaman aslında gergin

oluyordu olay. Sıra gelmez, herkesin katılması mümkün olmaz falan… Gerginlik oluyordu.

EK: Kısa süreli tasarım çalışmalarında günümüz teknolojilerinin katkıları sizce neler olabilir? Örneğin yapay zekâ ile üretilen görsel ve metinler, yapay zekâ robotlarının otomatik olarak kurguladığı plan şemaları vb.

AB: Yani kaçınılmaz olarak zaten günümüz teknolojileri tasarıma dahil olacak, şu anda gündemimiz bu. AI çıktı ortaya, bir sürü yük alıyor bir kere. Zekası da var. Değişkenleri çok iyi proses edebiliyor. Kaçınılmaz olarak bu girecek tasarıma. Mimar ne yapacak? O konuşuluyor şu anda. Yani en büyük problemi meslek odalarının. Bu dünyada mimar ne yapacak?

Yani ben de hep bu AI'yı aynı insanın sahip olduğu en önemli becerilerden biri olan el-beyin-göz ilişkisini tahrip etmeden, onu yok etmeden nasıl AI'yı dahil edebiliriz diye dertleniyorum. Yani bu konuyu çözecek durumum yok ama bu konuda dertleniyorum. Yani nasıl şimdi öğrenciler elleriyle bir şeyi çizemez durumdalar, artık sadece elleriyle değil, bilgisayarla da bir şey çizemeyecek durumda olacaklar. Çünkü birtakım girdileri veriyorsun, bir şey yapıyor, yolluyor sana.

Bir kere artık eliyle bir şey yapmaktan uzaklaşıyorsa mimar, halbuki en önemli şey o. Basic Design falan onu kırmaya çalışıyor, Türkiye'de hiçbir el becerisi gelişmeden gelindiği için bölüme. (Maalesef herkes bir üniversiteye girme telaşında, Matematik ve Fizik puanına takıldık gidiyoruz.) Ama ilk iki yılda mesela diyelim; mimarlık, tasarım, kentsel tasarım gibi şeyleri öğrencilere çok yoğun seyahat ettirerek ve bu arada tarih ve teori öğrenerek geçirecekler tabii ve eskiz yaparak. Yani bir sanatçı gibi desen çizerek. Bunları yaptıktan sonra o zaman gelip stüdyolarına AI'yı kullanabilirler. Yani hizmetkarı oluyorlar şu anda onun. Halbuki AI onun hizmetkarı olacak. Öğrenci kültür sahibi olacak, çizim bonsansı olacak vesaire… Öğrencinin bir nosyonu olması lazım ki makineye "Onu öyle yapma, böyle yap" diyebilsin.

O. Interview with Assoc. Prof. Dr. M. Haluk Zelef (METU) (Prepared by the author, April 2024)

Ecem Karabay: Öğrenciliğinizde eskiz problemi çözdünüz mü veya eskiz sınavına girdiniz mi? Cevabınız evet ise, hangi kurumda ve nasıl bir süreç kapsamında uygulandığı hakkında detaylandırarak anlatabilir misiniz?

Haluk Zelef: Evet, eskiz problemi çözdüm. ODTÜ'de 1. sınıflarda sürekli tekrarlanan bir şeydi. Şöyle bir sistem vardı biz okurken: 1. sınıfta çok sayıda problem çözülür, kısa zamanlarda öğrenciler problemlere maruz kalır. 2. sınıfta problem sayısı dönemde daha azdır ama problemler için verilen çözüm süresi uzatılır. 3. sınıfta da yine sayı azalır ama süre daha uzar. Sonra 4. sınıfta her dönemde 1 probleme indirilir. Ama 3. sınıfta örneğin arada, yani projenin belirli aşamalarında sketch problem verilirdi.

Mesela şöyle bir şey hatırlıyorum: Bodrum'da bir yazlık sitesi projesi verilmişti. Onun bir etabında dediler ki "Şimdi buranın sosyal merkezini tasarlayın", bir günlük bir işti. Öyle aradaki bir aşamaya zıplatmak için öğrencileri, bu tür bir problem araç olarak kullanılırdı.

EK: Akademik kariyeriniz boyunca öğrencilerinize eskiz problemi uygulaması yaptınız mı veya herhangi bir eskiz sınavı yürütücülüğü yaptınız mı?

HZ: Evet. Eskiz problemini yapıyoruz ama burada sınav sözcüğünü kullanmak çok doğru olmaz.

EK: Eskiz problemi/sınavına ait soru altlığının (soru ve/veya föyü) nasıl hazırlandığını açıklayabilir misiniz? Örneğin belirli konular, soru türleri, değerlendirme kıstasları vb. var mıdır?

HZ: Eskiz problemlerini yeni projelere geçerken hem öğrencileri tanımak için yapıyoruz hem de bir projenin belirli bir etabında bir eşiği atlatmak için kullanıyoruz. Faydalı oluyor öğrencinin bir günlük bir beyin fırtınası ile projeyi kapsamlı olarak

düşünmesi. Arkadaşlarıyla birlikte düşünmesinden ziyade de kendi içinde düşünmesinden bahsediyorum.

Föyü proje yürütücüsü olarak kendim hazırlıyorum ama diğer eğitmen arkadaşlara da danışarak hazırlıyorum.

EK: Akademik açıdan eskiz problemleri/sınavlarının algılanan faydaları sizce nelerdir?

HZ: Öğrenciler bizi, biz de onları tanıma fırsatı buluyoruz bu uygulamalar sayesinde. Bunun akademik olarak elbet bir faydası oluyor. Mesela 2. sınıftan 3. sınıfa geçen öğrenciye dönemin başında böyle bir uygulama yaptırırsak, buraya nasıl bir birikimle geldiğini görüyoruz. Onlar bizim nelere ağırlık verdiğimizi anlıyorlar ve belli projelere nasıl gireceğimizi anlıyorlar. Mesela projeye alan odaklı giriş yapılacaksa ona göre alana odaklanan bir eskiz problemi veriyoruz. Bazen mimari programa odaklı bir giriş olacaksa da mimari programa odaklı bir sketch problem veriyoruz. Öğrencilerin o güne kadar olan birikimlerini aslında nasıl sorgulanması gerektiğini vurguluyoruz bu şekilde.

EK: Bu kısa süreli tasarım çalışmalarını mimarlık mesleki eğitimine dâhil ederken ne gibi zorluklarla karşılaştınız?

HZ: Son yıllarda öğrenciler, sanki dijital ortama mahkummuş gibi bir hissiyat içinde oluyorlar. Sürekli bilgisayar ortamında bir şey yapmak istiyorlar, öyle bir eğilim içindeler. Bunun sonucu olarak da eskiz problemi çıktıları istediğimiz kadar esnek olmuyor. Revit gibi programlar kullanıyorlar, eskiz problemi içinde bir anda bitmiş pencere kasaları/doğramaları görebiliyoruz. Oysa biz daha geniş bir ele alış bekliyoruz, detaylara saplanmalarından çok öğrencilerin, olayın bütününü bir kez daha sıfırdan başlayıp düşünmesini istiyoruz.

EK: Eskiz problemi çıktılarını değerlendiriyor musunuz? Ve/veya eskiz sınavlarını nasıl değerlendiriyor veya notlandırıyorsunuz?

HZ: Ağırlığı çok yüksek olmayacak şekilde notluyoruz tabii. Yaklaşık %5-10 oluyor dönem içindeki not ağırlığı.

Öğrenciler problem çıktısını fiziksel olarak teslim ettikten sonra bazen akşam 12'ye kadar dijital teslim açıyoruz. Sonrasında öğrencilerin yaptıklarını sunmalarını istiyoruz. Bu sayede hem sözel, hem de grafik ortamda düşüncelerini/birikimlerini anlamaya çalışıyoruz. Öğrencilerle iyi bir tanışma vesilesi oluyor.

Problemin bir tanımı oluyor ve kasıtlı olarak bazı kısımlar verilmiyor. Bu şekilde bazı tip tartışmalar ortaya çıkabiliyor. Mesela problemde arsa tanımlanmamışsa kriter olarak öğrencilerin arsa unsurunu ne kadar önemsediğine bakıyoruz. 2. sınıfta arsa kavramını çalışmış oluyorlar ama problemde eğer dümdüz bir arsa üzerine çalıştılarsa diyoruz ki "Neden buna seçenekler geliştirmediniz?" Yani bu tip tartışmalar başlıyor. Onlar üzerinden değerlendirmeler yapıyoruz. Tasarım kararlarının belirli prensiplere odaklanmasına bakıyoruz.

EK: Öğrencilere eskiz sınavlarına hazırlanmaları için özel rehberlik veya kaynaklar sağlıyor musunuz? Cevabınız evet ise, rehberlik ve kaynaklara örnekler verebilir misiniz?

HZ: Hayır, eskiz problemleri mümkün olduğunca hazırlıksız yapılması gereken şeyler diye düşündük bugüne kadar. Yoksa hemen başka kaynaklara ulaşmaları, önceki yılların öğrencilerinden bir takım şeyler edinmeleri sonucu doğabilir, onu da istemeyiz. Daha saf bir şey bekliyoruz.

EK: Eskiz sınavları sırasında ve/veya sonrasında öğrenci performansı veya ders katılımı üzerinde herhangi bir etki fark ettiniz mi?

HZ: Bunu doğrudan söylemek çok kolay değil. Takip edemiyoruz. Ama tabii performansa ve yapılan işlere etkisi olmasını istiyoruz. Yani bir seneyi eskiz problemli yapıp, bir seneyi eskiz problemsiz yapıp kıyaslama durumumuz olmadı. Bazı öğrencilerin o ilk baştaki tartışmaları sonraya da taşıdıklarını gördük. Geçen senelerde sürdürülebilirlik kavramıyla başladık, sonrasında o kavramı öğrenciler projelerine de soktular. O zaman birleşmişti bütün bu farkındalıkları/endişeleri. Öyle olunca da daha katmanlı ve daha incelikli bir hal aldı.

Mimarlık eğitimindeki en sorunlu noktalardan biri öğrencilerin yaptıkları işleri paketler şeklinde ele almaları. Halbuki biz bunların birbirleriyle örtüşmesini, orada öğrendiklerini buraya aktarmasını, orada öğrendikleri bir kavramın burada da yer almasını istiyoruz. O yüzden eskiz problemleri bunun için bir araç oluyor.

EK: Eskiz sınavı uygulamasının diğer derslere ait sınavlarda da kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?

HZ: Bunu hiç düşünmemiştim ama neden olmasın diye düşündüm şimdi. Eskiden biz öğrenciyken yapılırdı, ama eskiz problemi şeklinde değil de, bir derste örneğin Tasarım dersinin çıktısını Construction dersinde bir başlangıç noktası olarak alıp onun yapı ve detay sorunlarını onun üzerinden (yani bir önceki tasarımdan) çözmek. Bu hızlandırmayı sağlayabilir, yani bir eskiz problemi şeklinde, elde bir proje var, bunun strüktürü nasıl olmalı gibi bir sorunun bir günlük cevabını bulmak zihinleri tetikleyebilir gibi geliyor bana.

EK: Eskiz sınavlarını geliştirmek için hangi ek destek, değişiklik veya kaynaklar faydalı olabilir?

HZ: Daha sık tekrarlanırsa öğrencilerin farklı yaklaşımlarını, saçaklanmayı (farklı çözüm yollarına gitmeyi) destekleyebilir. Mesela Amerika'da bulunduğum bir eğitim kurumunda tasarım sürecini şöyle başlatıyorlardı: Problemi veriyorlardı ve sonra diyorlardı ki "3 tane seçenekle geleceksin." Yani o problem, sketch problem gibi bir şey oluyor aslında. Öğrenci sonraki süreçte o 3 öneriden bir tanesinin kendisi için daha iyi bir tasarım yaklaşımı olduğunu düşünebiliyor. Veya en başta böyle birkaç düşünce geliştirdiği için diğer önerilerindeki bazı şeyler devam ettirdiği projenin içine de girebiliyor. Baştan, böyle kısa sürede, daha fazla seçeneğin böyle önüne açılabildiği bir ortamları yaratmak bence olumlu bir şey. Sketch problem da bunun için güzel bir araç diye düşünüyorum.

EK: Kısa süreli tasarım çalışmalarında günümüz teknolojilerinin katkıları sizce neler olabilir? Örneğin yapay zekâ ile üretilen görsel ve metinler, yapay zekâ robotlarının otomatik olarak kurguladığı plan şemaları vb.

HZ: Onu hayal edemiyorum bile ama bu yapay zeka teknolojisi gibi ortamların katkısı nasıl olacak merak ediyorum. Şimdilerde öğrenciler o gibi ortamlardan bir şeyler getirmeye başladı tabii ama şu anlık daha ham bir düzeyde, çok katkıda bulunacak bir şey değil. 3-5 sene veya 10 sene içinde ne olur bilemiyorum doğrusu.